

گول سوسو

ژماره ۱۰۹ - گهلاويژ ۲۰۲۱ زييڻي (۲۷۲۱) ي كوردي

تايپه تي نامه ي ژنان ..

په ره ستار ئوميد

ئارزووه پيلي دوتانه

يه كم بانووي شيعر كه لهور

سه مبول بويري ده رووژنامه واني

سهر نویسه ر
عهلی حسین فهیلی

سه نووسه ر
میوان نی تایه تی نامه
سوندس میترزا

وه ریوه بهر نویسانن
مسته فا بهیگی

سکریتیر نویسانن
که نعان حاتمه

ده سه می نویسه ره یل
سوندس میترزا
ماجد سویره میبری

ناماده کردن هونه ری
ئیمان حه بیب

خاوه ن تمیاز
ده زگای روشنیبری و راگه باندنی کوردی فهیلی (شهفهق)

info@shafaq.com
www.shafaq.com

22

ژئانه
و کوردانه و هونه رهنه ندانه

جیاوازیی ده نام بهین
ژن و پیانگ یا کورد و
بخه ییان نه دزانم

28

هه له په له عشق، هاوردمه
نام کار کوردی

34

40
خاوه بهرترین خه لات سوند
ژئیگه له ناو ره یل کورد فهیلی

58
دهرد گرانیگه ک وه
خوه مانیه پله ییش
خوه مان بناسنیم

52
ده مه قه ییگ
خوه ماننی
وهرد ژئیگ کارنا فه رین

مؤسسة شفق للثقافة والاعلام للكورد الفيلىين

رقم الاعتماد في نقابة الصحفيين العراقيين ۱۰۱۵
رقم الإيداع في دار الكتب والوثائق ۸۹۲ في ۲۰۰۶

ژن، دالگ ئاشتی پایداره

ئه پرا چه؟ ئیمه ئی دو ژماره کردیمنه تایه تی نامه تی ژنان و باس ده باره تی ژن کورد؛ ئه وه ییش ژن کورد فهیلی. ئه پرا جواو داین وه تی جووره پرسپاریتی دتوانیمن هزاران هزار ده لیل وه رزگا بچنیمن، جواوه یلئی جوور به ک «ژن» وه بان ئی هه مگه تی به شدارییه ک ده شوو پشه یل کوردی داشتگه، هه یچ وه ختیگ به شدار ده شه ر براکوژی نه بییه و خواسته ده پرۆسه تی ئاشتی خوازی ده ور و نه خش فره ترئی بگرنه مل هه رچه ن ک هه میشه به شیگ له قوربانیه یل ئه وه کاره ساته یله بییه.

ده به ش یه کم تایه تی نامه تی ژنه یل دیمن ک ده رانه تی باسه مان هتیمانیش وه جووره ک بایه د و شایه د وازه نه بییه و فره له نه سرار و راز دل ساراژنه یل کورد، چمان ئه خوازی ک ده دل تاریخ، نه وتریاگ و ئه وشاریاگ هینئی.

«گول سوو» ئمجا بئ هچان، ئه رک و رسالته خوه تی هاورده جی و همیره یه ک بتوانی «ده رانه تی ده مه قه» ده وه راوه ژنه یل کورد بچه کنئی، هات و ده ئی په ر و ئه وه په ر دنیا ئو وه له که له فره تی ژنه یلئی ک ده بواره یل جوورا جوور سیاسی، فره نه نگی، ئه ده بی، کوومه لایه تی، کار و پیشه کاری و هه ر باوه تیتگ تر، باس کرد تا به شکه م بتوانی ده گشت چشتیگ شوون ده س ژنه یله دیارییه و بکه ئی.

ئایا ئیسه ژن کورد فهیلی ده جوغرافیاگه تی ده سه که فته یل فره ییگ داشتگه یا نه؟ مونسفانه وه تی پرسپارییه جواو بده یمن خاسه یه بئزیمن؛ چوون ئه وان ده ناو جوغرافیا تی عراق عه ره وی و شیعی بار تئیککی هتیمان وه چاو که مینه ئه نوورنه

پتیان و وه راسی ده ئه و جوغرافیا هه رچن بکه ن هه وه پتیان ئیژن «که مه ووژ»، ئیجووره فشاریگ وه خاتریه ک عراق له جار جارانه و ولایتیگ بییه ک «عه شیره» و «ه ووژ»، هزاران سنوور دیاری و نادیا ری ده ناو به یین و لاتوه نده یله تی ئوو ده بان زه مین و ده ناو زه یین ئه وان کیشاگه، یه ییش بایه ده بئیزری ک ده عراق «پیاگ وه زوور» فشاره یل تئیککی هوو زه ره ستی و عه شیره خوازی فره له داخوازه یل ژن مانا له بیره و بردگه ئوو ژن کورد فهیلی بییه سه «که مه ووژی زوانی و نه ته وه یی» ده ناو که مینه ییگ گه پتر وه ناو ژن.

له تی پرۆژه ئه خوازیمن وه و جییه بره سیمن ک ئه پرا بنه راناین ئایه نده، وه گه ره که ک ژنه یل ک خوه یان دوکوت جامیعه ن، هه وه ناو ژن خوه تی، به شدار ببن و سه ره ره شتی بکه ن چوون ژیان ئی ولاته وه یجووره داگه سه نیشان ک وه بان ئی هه مگه که م و کوئییه یله ک هه سه، هه مجا ئه ببنیمن ک ده هه ر تابله و یگئی، ده هه ر ناوازیگئی، ده هه ر نووسریاگئی ئوو هه ر چالاکییگی مه ده نی و فره نه نگی، یه ژن کورد وه رژه ژنه یل تر عراقی، ده کاره یل سیاسی و چالاکی مه ده نی به شدار بییه.

ژنه یل کورد، ده برئی چشته یل، نه هه ده عراق وه ته نیا ک ده گشت دنیا، شوون ده سییان دیارییه و ئه رخواه یان، خوه یان وه ده س که م نه زانن و خوه یان له ویره و نه به ن هه یچ وه ختیگ له ویره و ناچن ئوو بایه ده عراق، یه بزانی ک هه وه جووره ک رووله گه تی «شه هید له یلا قاسم» وه سه ره رزییه و له به ش و

حه ق خوه تی ئه پرا ژیان گوزه ریا و چگه سه ر دار، ئه و دووه تی ژنه یل کورد فهیلی ک خوه ییشکه یله تی ئه ویین هه م حه ق دیرن ک بچنه بان مه مبه ر په یام ئه و شه هیده یله، بئ که م و بئ زیانی بره سنن. ژنه یل ک ده دنیا وه ناو «نیوه تی ئه وشاریاگ» ناسریانه ده ناو کورد هه یچ وه ختی چهنه ناوچه یل هاوسا یله یان کوورگ و بئ ده نگ نه کرمانه و ئی هه نه ریشگ ده دریزاتی میژوو زاگرو س دیری چوون ده ده وران «ئیلام وه رین» ده وران «خوداژن» هیل بییه و گشت موجه سه م یل خودا یل ئیلام وه رین گشتی جوور «دالگ» دالگ» بییه.

راسیه گه تی یه سه ک ئایه نده تی کورد ده گشت باوه تیاگ، به شداری ژنه یل ئه خوازی و خوه زه و گشت ساراژنه یل کورد «داستان» خوه یان و نه ته وه گه یان و کار و باره یله یان بنووسن تا ده نگیان، ده ئی ولاته یله ییش هه میشان هه وه گووش دنیا بره سی و تووش بئ ده نگی نه یایگ. گشتی ئه زانن ک ئه پرا وه ره سه ت ره سانن ئی کاره هه وه جه مان وه ژنه یل فره ترئی ئه که فی ک ئه تووه نن و ئه توانن ک وه تیکووشان خوه یان، کاره یل فره گه وراتری بکه ن.

دوما جار ئی پرسپاره جواو ئه خوازی ک «ئایا ژن کورد خوه ییش خوه تی هه وه جه مه ند به شداری ئه زانی ئوو به شخوازی ئه کا؟ ئوو ژن کورد، ده رز ژنه یل خوه شه بخت دنیا، ها ده کام په و پایه» وه ختیگ وه بئ ماف و بئ به ش؛ شه هید و شاهد خامووش سته م له میله ته گه تی خوه تی بییه؟

سهر نویسه ر
عهلی حسین فهیلی

بشیر نظری

سه مېوډ بوډیری ده رووژنامه وانی

ګول سوو

نویسه نامدار کورد ئوو
رووژنامه وان سامدار و بویر
ماموستا نه حلام مهنسوور عهلی
نه کبه، ده سال ۱۵۹۱ ده گه رهک
عه بدولا به یگ ده شار خانه قین
هاته دی ئوو منالییه یله خوه
هه دهو قورنگه گوزهران کرد.

باوگی پیاک دلپاک و بالابه رزی
له هووز که لهور بییه ک ده بان
نهفته گه ئه لوهن کار نه کرد
ئوو دالگی (ره سمییه) خانمیش
له هووز باجلان بی.

نه حلام نووزگ دالگی بییه و جوور هه
نووچاوئ تر نازار کردگ باوان بییه
نه را یه هه همیشه هه له منالییه و ورد
باپیروی، باوگ دالگی خوه چگه سه
نیلا و نهولا و باپیروی بردگه سه ئی ورد
خوه ئی وه بازار، یه خوه ئی نه بی وه
هوویگ ک هووش ئیجتماعی نهوی
بچیگه بان و جوور که یمه ئی له گشت
مناله یله ئی هاوولف خوه ئی فره تر بزانی
و فیشتتر بفامی و هه له زارووییه و
بتوانی گن و خاس له یه کا بکا.
نهوی هه رچهن ک هیمان دۆته له بیگ
بی، وه خاتر نه و فره گه ردیته یله له
مانای دنیای ته به قاتی له بار سیاسییه و
نه وره سی و فامست ک ده ئی دنیا

هه م ده وله من هه سه هه میش ژار،
زانست ک دنیا ده سه له اتدار هه سه و
بی ده سه له اتیش هه سه، قسه ئی ئاشکرا
هه س و فچه ئی ترسنووکانه ییش هه سه،
سته م هه سه و سته مکار و سته م کیش
هه م.
نهوی هه له منالییه وه له مانای
دوچاوه کی کردن ده ناوبه یین کوپ و
دۆتیش ره سی وه و نه دی ک ژنه یله
بایه ده وه کو له سوکینگه و بجمن ئوو
وه چه واشه ئی نه وان پیاکه یله ده
ناو پاس خیوان مل به رزه و بگرن و
داجمن نه را خوه یان. نهوی، هه وه و
بوچکه لانه کییه و، قسه یل گه پ گه پ
له گه وره یله نه ژنه فت ئوو نه دی ک

چهنی قسه قوراته یله زوانتیان زپه ده
مل ولات ئوو له ئی وای بی ک له تیججاز
وشه و قسه نه وره سی و له نه وه
سه رسرکه رتر نه را ئی یه بی ک نه دی وه
چه واشه ئی گشت چشتی قسه، نه ژن و
پیاک نه ناسیگ و نه گه ورا و بوچگیش
ئوو وه ختی ک له ده م ده رچگ
یا جوور گوله جهرگ و دل که سی
نه سووزنی یا جوور شه م نه تاوی ده
مل یه کی تر وه ئی خاتره بی ک نهوی
هه له منالییه و یاد گرت ک قسه
چه کیگه قورس و بر و بتاو و نه منیگه
شمشیریگ دو لیواره دار ک نه گه ر ویر
له ئی بیری هه م هاتی ده س و سر
خوه ئی وه پی بیری هه م نه ر هووشی

ئەوئى ھە لە منالبيھو ياد گرت ك قسە
چەكئگە قورس و بړ و بتاو و ئەمنئگە
شمشئرئگ دو لئوارەدار ك ئەگەر وئير
لەئ بېرئ ھەم ھاتئ دەس و سەر
خوئ وەپئ بېرئ ھەم ئەر ھووشئ
وہ پئ ببئ چشتئگە ك ئەتوانئ سەر
دژمنەلەئش وە پئ بېرئ..

وتارەئەل و باوئەئەئد ئەدەبئ و رخنەئى
دە ناو چەن رووژنامەئەلەئ جئاجئا ئوو
دوئشئتر رووژنامەئى ھاوکارئ دا وە دەر
و ھەمجا کووچئرووک (پرد) ئوو روژمان
(ئەئوئەن) ئەرا دووسخووزەئەل ئەدەبئات
کوردي، دو يادگارئ لە ئەوئ بئئ.
ئەحلام دە خانەقئئ، دەرس سەرئەتائبئئ
خوئەئ دە دەبستان و ئامادەئى
تەمامەو کرد، دە دەورەئ دەرس
خوئەئستئ ناوئەندئ، ئەوئ و شەھئد
لەئلا قاسم بئئئە دووسەئەلئ گئانئ
وہ گئانئ و گئائئان وە قەئ يەكەو
بئ، دە دەھەئ ھەفتاگان زائئئ
ھەردوگئان چگنە كوئئز ئاداب زانكو
بەغدا، ئەحلام چگە بەش كوردئ ئوو
لەئلا قاسم چوون حەز وە كومەئناسئ
بئ؛ چگ دەرس جامئعەئناسئ بخوئەئئ.
ئمجا ھەردوگئان دە بەش ناوخوئەئ
دوئەئەلە دە ناوچەئ وە زئربە نئشئەجئ
بئئ ئوو جوور دو لفانگ ھئچ
وہ خئئئگئش لە يەكا جئاوئ نەكرئان و
ھردوگئانئش جوور نوئئنەئەلەئ جئاو
ئەرا دئسووزئ دە ناوبەئئ خەئك
خانەقئئ و وە ھاوخەمئ و ھاوخەباتئ
رووژ وە رووژ، وە يەكا كوردپەروەرئ
فرەترئ ئەكردن.
دومائ يە ك دە سائ 1974 بەعسئبئەئە
لەئلا قاسم گرتن، ئەحلام وەدەو،
وئات پەرەو كردد لە خەوەر گرتنەگەئ
ئوو گشت كوئئز و زانكووئەئەلەئ
ئەورەسن.
خاسە بزائن ك ئەحلام دە سائ

وہ پئ ببئ چشتئگە ك ئەتوانئ سەر
دژمنەلەئش وە پئ بېرئ.
كوشتن وە قولەئ قسە خاسئئ ترض
دئرئ، چوون ك ئئ جوورە كوشتنئ
ھەرچەن كارئ ترە باوجئ چوون خوئئ
و خوئئ رئزان لە تئ نئبە كەسئگئش
پاپائ يە نابئ ك وە قسە، ئەر
كەسئگئش بھەنجرئ وە يەكا. مووجز
قسە و وشە دە دئ و وەر چاو ئەو
دوئەئەلە ك دەس دە دەس باپئرئ ئەچگ
وہئ لا و وە لا ما تا دە گەپئ خوئەئ
وہئ چەك و شەنگە خاوان دەسھەئات
و بوئئرئ بكا و دە ناو ئەو ھەمگەئ
بئگە ئئ ژن رووشنئبئر و قسەزانە
ناوئ بئزئگە بوئترئئ رووژنامەوان.
ئەحلام مەئسوور، يەكم ژن ئەدئب
و نوئسەرە دە گشت گەرمئان وەرەو
باكوور و ھەمئش دە گشت پارئزگاگەئ
دئالە.
دە سائ 2017 دە وەرز دوئئم (فستئوئال
تامەر) ك ھەر وە سائ دە پارئزگاگئ
دئالە پەسا ئەنرئا. رەوانشاد ئبراھم
خەئات دە وتارەگەئ خوئەئ يەك وە
يەك ناو گشت ئەدئبئەئەلەئ مردگەئەلەئ
ئەو پارئزگا ھاوردگە ئوو ئەحلام
مەئسوور تەنئا ژئئ ببئە ك داوورەئەلەئ
ناوئ بردنە چوون تەنئا ئەدئب و
چالاک ئەدەبئ ژن ببئە و فرەئش وەكار
بئبە.
ئەحلام مەئسوور، جوور نوئسەرئگ
ئەدەبئ، قەئرئ كورئەچئرووك و

ھاوسەرەگەئ خوئەئ جئاوئ بئ.
ئەوئ دە سائ 1995، لە بەغدا دا وە
دەر و چگ ئەرا شار سئئمانئ و ئمجا
جوور ماموسئائئنگ وانەبئز دە سئئمانئ
دەس وە كارەو بئ.
ئەحلام مەئسوور دە دوماسائەئەل
ژئانەگەئ خوئەئ، كەفتگەو بئ و چوون
ساع و ھازا نەما دئ تەوانائ خوئەئ
ئەرا كار لە دەس دا تا رووژ دەھم
لە يەكم مانگەگە لە سائ 2013، دە
رووژئگ سەرد و پەر لە زق و زقوم
و كړبوە، دومائ رەنج كئشانەئەلەئ وە
خاتر بئمارئبە سەختەگە ك تووشئ
ھاتبئ دە شار سئئمانئ مرد.
ھەر ئەو رووژە خوئەئ، وەگړئ تەرمەگە
بردن ئەرا شار خانەقئئ ئوو دومائ
داگردنئ دە مائەئ دالگئ دە مەزەرە
ئمجا بردنەئ ئەرا قەورسانەگەئ (خدر
زنە) و قئبئەو كردن.

ئەحلام مەئسوور دە سائ 1990 ئوو
دە كوئئز پەرورەدەئ زانكو بەغدا،
بروانامەئى دوكتوراگەئ خوئەئ گرت
ئوو وەز و وەزئات سەختئ ك تووشئ
ھاورد نەھئشئەئ دوكتوراگەئ
خوئەئ بگړئگ و دومائ ئەو سائە،
ئەحلام شوو كرد و سائئگ ترض لە

زانكو سوربون بگړئ ئوو وە دئخووز
خوئەئ چگ ئەرا پارئس وەداخەوہ
دومائ سائئ بئمارەو بئ و وە خاتر
كەم دەسئ و بئپوول و پارەئئ، كوت
ئەئەئ كړئا ك ئەئگەردئگەو دوما ئەرا
بەغدا ك دئ وەخاتر ھوئكارپەئەل سئاسئ
نەنرئا وە سەر كارە وەرئئەگەئ خوئەئ.

1972ئش بئ وە ئەندام كومەئەئ
رووشنئبئرئ ك دە شار خانەقئئ
دامەز رئا.
ئەوئ دومائ يە ك دەرس
خوئەئستئئگەئ تەمامەو بئ، بئ وە
يەكئ لە نوئسەرەئەلەئ رووژنامەئ
ھاوکارئ ئوو يە خوئەئ بئ وە چئئ
خەئرئ ك ئەدئبئەئەل و نوئسەرەئەل
كورد فرەترئ بئناسئگ و لە كارەئ
خوئەئ چشتەئەل فرەترئ يادەو بگړئ.
دە سائ 1977 ك دەم و دەزگاگئ ھاوکارئ
بئ و دەزگاگئ رووشنئبئرئ و بئلاوکارئ
كوردبئئگ سەر وە وزارت رووشنئبئرئ
عراق، بئر فرەئئگ تر لە ئەدئبئەئەل
كورد ھاتنە ناو ئئ جەرخە و يە
خوئەئ سوودەمەئبئەئەل فرەترئ خستە
قەپ ئەحلام تا پەت و دەرفەئەئەل
فرەترئ ئەرا پئشكەفتئ بئائگە گئرئ.
دە سائ 1984 وەختئ ك خواست
بروانامەئى دوكتوراگەئ خوئەئ دە

چەگم

بانووی شیعر کهلهور

وتووێژ وەل ژنیگ ک ئەدەبیات فارسی خوەنستگە و ئەوقەرە شیت و شهیدای شیعر کوردی بییه ک دە نامدەمان وڵاتوهندەپله وە نام «یەکمبانووی شیعر کوردی ئیپل کهلهور» نامگیرەو بییه، خوەی چشتی ترەگە. خانم مەهوەش سولهیمانیپور وە نام نازاری «سووزان» نامدارترین و پڕکارترین ژن ئیپل کهلهورە ک هەم دە میدیایلهگە و هەم دە دنیای مهجازی وە کلیپهپیل شیعرخوونی دناسری.

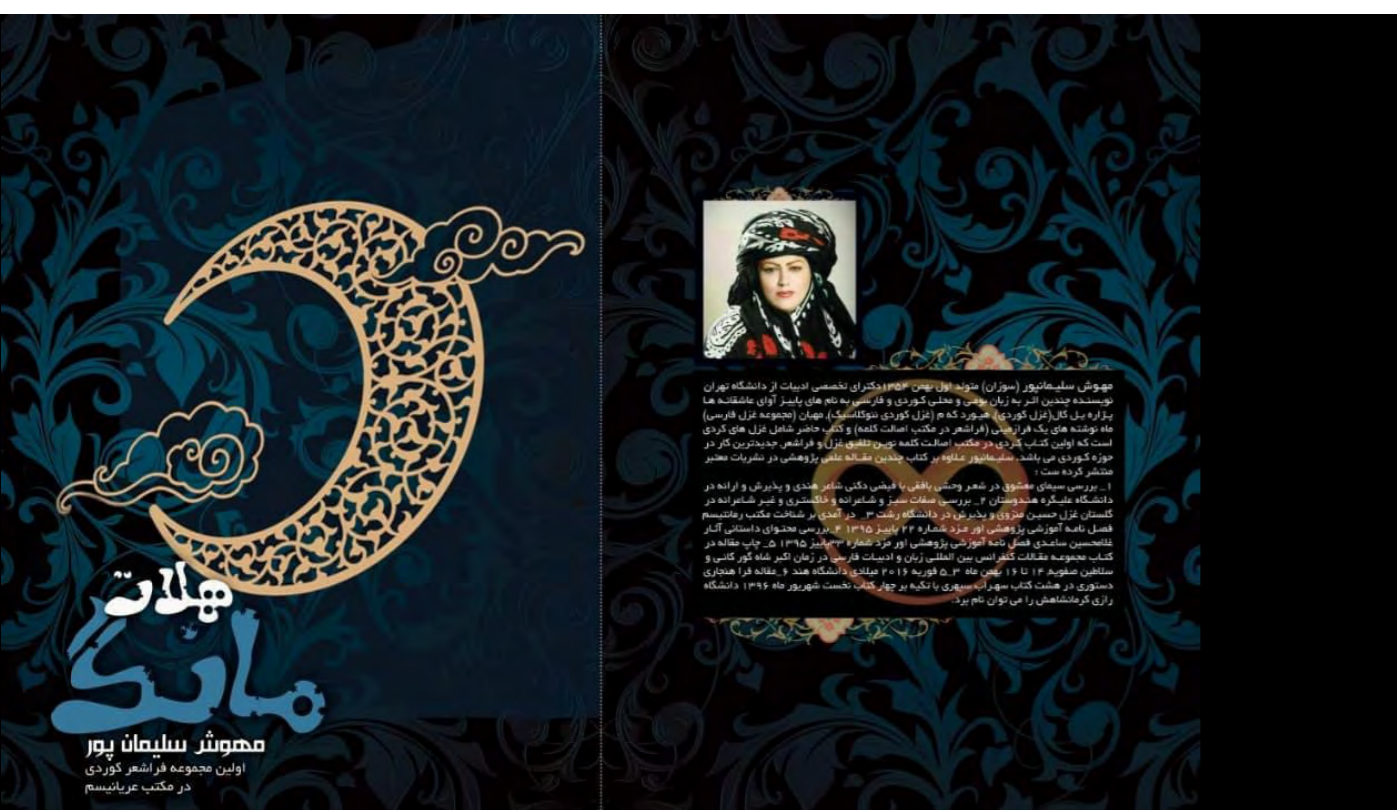

● گۆل سوو

گۆل سوو/ دە سەرەتا له خوەت ئەرامان بویش
 من مەهوەش سولیمانیپورم. له سەرەت مانگ سەرد ری بهندان وە دنیا هاتم. دالگم ناوم نا مەهوەش تا یە بکرێگە مەزگم ک بایه دە جوور مانگ له ئاسمان شیعر کوردی و کهلهور بنیشم.
 من شاعیر و نوێسکار کوردیگم، منال کرماشانم وە له شار گیەلان روژناوا وە دی هاتمە و له سینزه سالان هاتمەسه ناو دنیای شیعر. ئەوسا مامووستایێگ داشتیم وە ناو مامووستا «پەرویز بهنهفشی» ک ئاگر دلەقرچی وە شیعر و نویسان خسته ناو دل و ناخ منیش. له سەرتاوه م وردە وردە شیعر منالانە نووسانم و ئیکهش له ریشتهی ئەدەبیات فارسی چیمە دانشگا و له زانکۆ کوردستان دەرس خوەنستم و بیمە دەبیر و موعەلم دەبیرستان. یه، بیست و هەفت سالهیش ک دە نامووزش و پەروەرش دەرس دەدم

گۆل سوو/ چوونئ بی ک هاتیتە ناو شیعر و شاعری.
 م له سینزه سالانەو پا نامە ناو ئی دنیای تازه و تازه ترەو بیم، هەم خوەم و هەم ویر و هەستم چوون من شیعر ئەلنەوژانم بهلام یه شیعر بی ک من ئەلوزارد و م خوەم، هەر بیمە نویسه هەست و ئیخسەسە یلم.
 هەر له ئەوسا ک من وەختی ک منال مەدرەسه بییگ بیم ئوستاد پەرویز بهنهفشی فرە وە سەر شاعری من حەق دیری ئەرا یه ک جوور باوگ خوەم له لا شیعره وە ئیوہتم کرد. دە هەنسای جهنگ ئیران و عراق ک بیمە جوور گشت ناوچه یل ناوسنوورانی هەر دو کشوهره گە، تووش ناواره گی هات بیمن ئوو منیش دە و وەختە یله منایێگ بیم و هە شیعرە یل منالانە دنووسانم. باوگم ک خوەبیش تەبع شیعرئ داشت و هورەئ خاس دچری، هەم فرە پشتیوانم بی و چه پله ئەپام دکوتا و هەمیش هە وەم دوەت: روولە،

وہ زوان خوەت شیعر بنووسن و وە زوان کوردی خزمەت بکە.
 باوگم دوت: ژن و پیا نه دیری، تونیش قەلەمت بایهس ئەپای فرههنگ و زوان کوردی کووشان بکەئ.
 باوگم پیاگ گەورایێگ بی، هەم دەسه سوارین خاس داشت هەمیش فرە زانا بی و ناموختەئ م کرد ک بزنام جنسیهت بی ماناسه و کار کوردی ژن و پیاگ ئەلنەدگری و بایهسه منیش ئەرا گەشه داین وە زوان دالگی کووشان بکەم. ئەرا یه بی ک چیمە ناو دنیای شیعر و چیروک و نووسانن.
 گۆل سوو/ وە چ زوانه یلی شیعر وتیتە؟
 من خوەم دەبیر ئەدەبیات فارسیم دە نامووزشیت و پەروەرشیت ئوو بیست و هەفت سالهیش دەرس دەدم و وە زوان فارسی چوار کتاو نووسامە هەمیش وە زوان کوردی و دالگی هەم چوار کتاو نووسامە. فیشتر دە ئی دومادوما دەس کردمەسه نووسانن شیعر وە زوان کوردی ئەرا یه ک ئی چین نووییه،

مهدي ضيالدینی

“

من وه یارمه تی ئوستاد
 «ئارهش ئازهرپهیک»
 توانستم له قالبه یل شیعری
 کلاسیک، ژانریگ نووی وه
 ناو «فهرانشیعر، فهرامتن
 و غزه ل گوفتار» ته جروبه
 بکه م که کاریکه مودرن
 و نوو ده ئه ده بیات، چه ده
 کوردی و چه ده فارسی
 نه لبه ت من ده زوان کوردی.

وتنه ک ده ته قسیمات زوان ناسی، زوان کوردی 30مین زوان زینگ دنیاسه. وشه یل کوردی فره گهورترن و ههر کهس ک وه زوان دالگی خوهی نه زانی بخوهنی و بنووسنی وه پرسی ک بیسه واده. گول سوو/ ئایا له چه مسار تونه و، ژنانه نویسی ده شیعری کورده یل لاخوار کوردستانات باوه و بیسه؟

ههر نه و جوره که وتم شیعری ژنانه و پیاگانه ماناینگ نه دیری. شیعری شیعری و ژن و پیاگی نه دیری و من ههر وه ئی شیعری ژنانه باوه پم نیسه ههر چه ن ک یه ییش بویشم ک ده شیعری کوردی ژنه یله ییش دیرن، زوان خوه یان، جوور شاعر یگ، نه ژنیگ، په ییا دکهن. نیمه شاعر یل ژن فره یه ییگ دیریمن به لام شیعریگ ک ماشاینگ تایه تی و غه یر ته قلیدی وه باس ژنانه نووسانن داشتوو بی ههر نه داشتیسه و ههر نه دیریمن ئوو باوجی فره وه بیین شاعر یل ژنیش نه بیسه سه هووی نه پرا وه دی هاتن ته ماشای ژنانه ییگ وه شیعری.

ژنه یله ییش جوور پیاگه یله ده ژیر

ته سه لوت فکری ئوستاد یلیگن ک پیاگن و تاهه یی فره قی ده ناوی شیعری پیاگانه و ژنانه نه دزانن.

من له کتاو «مانگ نووسی اگه یله یی فره رازه مینییه گه» م کووشان کردمه له بووار شیعری ئیمرووژ و نه ده بیات نوو و دیدگایل ژنانه نوو و ئنسان مه دارانه وه جه هان ئافاقی و نه نفسی ته ماشا بکه م نه فمینیستی ئوو له دین جنس سیمی خوه م. وه هیچ ره ویشتیگ وه ژنانه دین و جه هان ژنانه یی خوه م نییم و هه یه ییش وه راز جنس سیم له نه ده بیات دزانم.

ژنانه نووسانن وه گهر د «ته ن» انه نووسان فره قی دیری و ئی فره قه دتوانیمن له سینه مای ژنانه ک سینه مای فاخر و بهرز جه هانه و سینه مای ته نانه ک موبته زه ل و غه یر هونه ریه ته شیهی بکه یمن. من خوه م وه توندییه و خوه م له ته نانه نووسی دووره و دخه م و ههر ته نارووح له بووار ژنانه دین ئنسان محورانه دینم.

شیعری ژن ده ئیران و کوردی لاخوار فره قی نه دکه یی. نه گهر وه جه هان سونه ت و جه هانی ک نیمه ئیرانیه یل و کورده یل له تی ژیان دکه یمن خاس

رووژ وه رووژ دیرن له زوان کوردی دووره و دکه فن مچا وه زیفه ی نیمه س که نه هیلیمن فره هه نگ و زوانان له به ینه و بچوو و بایه سه نه پرا ماین زوان کوردی کوشان بکه یمن. من وه زوان کوردی ئی چوار کتاو نووسا مه؛

- په ژاره یل کال، شیعری و غزه ل کوردی
- هورد کم، غزه ل نوو کلاسیک کوردی
- مانگ هه لات، نه وه لین فره راشیعر

ته غه زولی ده نه ده بیات کوردی جه هان - نهوین درووکانی، کوونامه گان کوردی رومانیک وه گهر د هه لگه ردان وه فارسی هه ئی کاره یله له سه ر زوان و نه ده ب کوردی فره دتوانی وه بانان کومه ک بکه یی

گول سوو/ تو هایتیه نام نه نجومه ن «سأله ت که له مه»، نه پرا؟

ژیان من، به ش به ش بیسه سه دو دوره؛

- یه کم دوره گه هن منایمه و دهرس خوه نستق ده ده بیرستان و زانکو و شوو کردن و دالگ بیین.

- دو نیم دوره گه هن چل سالامه ک هاتمه ناو «مه کتبه سألته ت که له مه» و ژیانم له باوه ت فکرییه و جوور تره که و بی.

که له مه نه ساس و دالگ ته مام ژانره یل جه هانه.

من وه یارمه تی ئوستاد «ئارهش ئازهرپهیک» توانستم له قالبه یل شیعری کلاسیک، ژانریگ نووی و ه

بنووریمین دبیینم ک ته نیا ری کاربدری و نسانی و ئیرانی و ئسلامی ههسه هه نهو نگای ژنانه و نسانمحوهر جنس سییمی ئیمهس ک من فره کووشان کردمه وه ته حقیق و ته دقیق له فکریل سوننه تی و مودرن و پاشمودرن و ئهسل وجود ئیرانی و ئسلامی و ئه و چشته که ژتینگ جههانی و ئیرانی و ئهسیل و کورد و ئهدیب و شاعر بداشتووین بایه نیشان بدهم و میژوو ئهده بیات ده بانان نیشان دده ئی ک ئی کاره ئله چهنی دهه رزن.

ژنهیل مژووژ وه خاتر سهواد زانکووی ک هاوردهسه دهس وه نه ترسیی ک دیرن پهسا خهریکن له حهوزه ئی کوردی خوارینیش کار دکهن و دهس که میگ له پیاگه ئله ئیش نه دیرن ئهرا خوه یان گوئ سوو/ ژنه ئیل کرماشانی، چهنی شیعر و نهسر وه کوردی دیرن؟

ئهگه ر بخوازم له باوهت شیعر و نهسر ژنه ئیل کرماشانی قسه بکه م دو چشت جیاوازن، شیعر قالب و متود خوه ئی دیری و نهسر هه م وه یچوره ک من هه له سه شیعر قسه دکمه.

ده کرماشان هه رچه ن شاعیر ژن فره دیرمین باوجی فیشتر نگا و دیدیان تهقلیدییه و شوونرؤو که سه ئلی ترن و قسه و چشت نووی و تازه یینگ ئهرا وتن نه دیرن و فیشتر هانه ژیر هیئ و ئالنگ ئه نجومه نهیل ئه ده بی و له ئهوان ته ئسیر دگرن. ئه نجومه نهیلن که په که و بینه و ک سه رگه رم مافیا و باندوازییه ئیل خوه یانن و هیج ئه لکه فت هونه ریگیش نه دیرن.

ژنانه نووری ده شیعریش، باسیگه فه لسه فی و بیجگه فورووغ فه روخزاد و شاعیره هامچه ر خه گه ئی یانی سیمین بیه به هانی ک خوه یان له هووز فه لسه فه و ته فه کور بینه ئیمه شیعر ژنانه یینگ، ده فارسیش له ئی و نه دیمنه.

دیدگایل فورووغ ده ئی شیعره (اگر به خانه ی من آمدی برایم ای مهربان چراغ بیاور .../ ئه گه ر وه ماله گه ئی من هاتی ئه ی میهره بان، ئه رام چراخ بار و دهروه چیگ تا و تلیق و زله ئی ناو کوچه ئی خوه شه ختی بنوویم) جوور نگایل دکارتی و کانتی و پوزیتی ترستی بییه و چۆچشتی گه و رانوور یینگ داشتگه ئهرا خوه ئی وه گشت چشتی. ئهوی، تاکمه جار یگیش وه دیدگائیلن هایدیگری یش رهسیه و له و روانگه وه ده شیعره ئله ئی له نوورستن خوه ئی وه ههستی و جههان وتگه، راسییه گه ئی یهسه ک ده کوردی له ئی و نه داشتیمنه. سه ر ئاخریش بایه ده بویشم شیعر ده کرماشان بانان خاسی دیری و وه ئی هه مگه ئی که م و کولییبه ئله ک دیرمین هه مجا بایه د بویشمین ک ئی چینه ئیل نووییه که م که م دیرن وه لیفهت زوان کوردی دگرن و ژن و پیاگیش هه م نه ئی.

گوئ سوو/ خوهت وه چ دهسکه فیتیگا، مه کته ب ئسالت کلیمه و عوریا نیسم، هاوردیه ته نام شیعره کوردییه ئله ت؟

یه فره پرسیار خاسیگه، تازه ترین کتاوه گه م؛ «مانگه لات» فه راشیعر ته غه زولی کوردیگه شاتن له من پرسیار بکه ن ک فراشیعر دی چه سه؟ م ده شیعه ئله م جواو ئی پرسیاره دامه.

ئی کتاومه هه رچه ن وه زوان کوردییه باوجی چوون من دلّم دخواست ک ده شیعر کوردی کار یگ ماندگار بکه م وه ئی شیوازه کاری کردم.

فه راشیعر جامع ته مام لایه ئله و شارواوه یینگه وه ته مام سه بکه ئله و گشت مه کاتب و ژانره گان و قالبه ئل ئه ده بی. کتاو مانگه لات، په وشینگه نووی ک ده ئه ده بیات کوردی من خوه م بئه وای نامه. له ناو ئی کتاوه فه راشیعر وه گه رد شیعر کلاسیکه ئله هاوردمه

و من و ویرم و وه بویرییه و دتوانم بویشم که ئی ئه سه ر تازه سه چۆچشتی هئسمانیگه ده شیعر کوردی و سه ره تائی علم ی و زانکوویینگ دیری ئوو له ئی کتاوه جوور کتاویگ ئهرا سه رچاوه و مه رجع ئستفاده دکری.

تا وه رجه ئی کتاو مانگه لات ده ئه ده بیات کوردی وه جووره ک ده رخنه ئیل ئه ده بی بکری ده ملئ ئی جووره باسی بکری کار تازه یینگ نه داشتیمنه و شاتن بر یگ هه م ئی ژانر شیعریه په سه ن نه که ن به لام هووز زانست و هووز فه ن و ته خه سس و فه لسه فه دفامن ک یه چه سه.

ئه گه ر بر یگیش نه خوازه ئی بایه د بویشم ک یه چاره نووس گشت شاعیر ناوانگاردیگه ک هانه شوون نووخوازی چوون نیما وتگه: «من شه هید بیم تا چینه ئیل بانان تاوان خوین من له ئی جه ماعه ته بسینی.» کتاو مانگ هه لاتگه ئی منیش تازه سه و دمی نیگه ئی چوون شیعر ماندگار شیعر یگه که هه وای تازه و نگای تازه و که شفئ نوو له وه شه بیاری وه گه رد خوه ئی ئوو شیعر تهقلیدی تاهه ئی ئه گه ر سه قامداریش ئه لوه سرنیگه و هه مجا ده تاریخ ئه ده بیات ماندگار نییه چوون تاریخ وه گه رد واژا کردن و واژوری و واژوری و کوپی ئه لگرتن ناونی خاسی نه دیری.

گوئ سوو/ بر ی هه میشان ئی بوخته دکهن وه شیعر ژنانک له بار فره وانی و له بار ناوه رۆک و که یفییهت چه نه شیعر پیاگه ئله نییه وه پییه، تو له ئی باوه ته چه دویشی؟

شیعر کوردی خوارین ده لیا یینگه ک هه رکه س وه به س و قوولنائی جام و دوولکه ئی خوه ئی له ئی ئه لگری ئوو همامه گه ئی له ئی ساله یله خاس رهوز کردگه و بییه سه شیعر پیشکه فته یینگ و

م باوه رم نییه وه هه یمه ئیه چوون ک نووره و فاسله و هه یمه یینگ نه دینم وه تاکمه جار یگیش دتوانم بویشم ک شیعر ژنه ئله ئه ونواتر له شیعر پیاگه ئله جمه و جووله دکه ئی. یه یش بایه ده بویشم ک وه گشتی ئوو ده بانان شیعر کوردی خوارین چ ئه رای ژنه ئله و چ ئه رای پیاگه ئله دیری هه وه ره و خاسی دچوو. له لا باوهت که می و که یفییه ویش؛ م دزانم ک که میهت شیعر گرینگ نییه و که یفییهت ئه سه ر ئه ده بی موهمه هه رچه ن ده دنیای مژووژ فیشتر وه که میهت دنووړن تا که یفییهت. هه ر ئیسه کتاوه ئیل فره یینگ وه کوردی چاپه و کریاگه ک قسه ئی تازه یینگ نه دیرن و هه ر که میهت له وه ر چاو گرتنه تا که یفییهت کار و ئه سه ر ئه ده بی.

گوئ سوو/ بنزار کوردی کرماشانی ئه و هه نه دیری ئهرا شیعر سه قامدار وتن؟ کوردی کرماشانییش به شیگه له زوان کوردی به لام ته وان و کیشیشت فره یینگ دیری. وه ئی خاتره سه ک من ده ناو شیعره گانم وشه یل قه دیمی وه کار دبه م تا له یاده و نه چن. زوان کوردی پتانسیل فریینگ دیری و ئیمه دتوانیمن فیشتر کار ده بانئ بکه یمن له بوار وشه ئی بنزار چشتی که م نه دیری، که م و کولییبه ئله ئی هن ئیمه سه نه هن بنزاره گه مان.

گوئ سوو/ ئایا ژن بیین ئیوه، ده مل شاعر بیینتان ئالنگ نه ناگه؟ ته ئسیری چه بییه؟

له جارانه و وتنه «ژن ژبان» و من ژنیگ شاعیرم ک له گشت چشتی نووسنم، له ئه وین و گیچه ل کومه لگا و گوورانی و دین و هه مه باوه تیگ باوجی ئه گه ر ژن نه بییاتام راحت تره ک بیم، ژن بیین فره سه خته و ژن شاعیر بیین فره سه خت تره ک. تا ئیسه هه لوتف خودا یارمه تییم داگه ئه گینه له ناو

نی کومه لگای پیاسالاره سهخته له ئیجساس و زهوقینگ ژنانه بنووسنی. نه گهر بخوازم له سهر ژنانووگی قسه بکهه یه ییش بویشم ک ژن بیهن بیهه وه هووئ ک وه خاتر مه حدودیت بنه ماله یی که متر کار بکهه نه گهر ژن نه بییاتام دتوانستم فیشتر له یه وه زوان کوردی خزمت بکهه. ژن بیهن فره دهس و بال شاعر دبهس. هه میشان ناوه خت دخوازم ک خوه زیه و ژن نه بییاتام چوون ئی کومه لگا وه ژن نگای تره ک دیرئ و ره سم و رسووم عه شایری ههه خوه ئی بیهسه هوویگ

تر ک ژنه یله فره تر گیرووده بکرن به لام من نهوینم، دلیم، خوینم، وجوودم، زنه ییم، چوون گشتئ کوردییه وه بان ئی هه مگه ئی گیچه ل و دووزه، له کووشان ئه پرا زوان کوردی دهس ئه لئه گرته هه رچه ن سهخته و زام فره ییگ وه ئی خاتره وه گیان دیرم باوجی هیمنایش هه وه ئومید و ئه وینه دنوووسنم و بیر و باورم یهسه؛ خودایینگ ک ها بان سه رمه وه هه میسه هه ویرئ ها وه پیمما وه هه رگز له تهنگ نه ده یلیگه م، خودایا شوکر. هه رچه ن ژن بیهن، وه بهش خوه ئی له

شاعیر بیهن ته سیر داشتگه خوو له شیعر و هونه ر ژن و پییگ، چشتئ ک مه تره ح بیهه، هه ره گزه ئوو گرینگ زهوق و ئستعداد شیعیریه ک خودا ناگه سه ئی ده وجوود هه ره که سه ئی ئوو وتم وه خزمه تان ک من، خودم شیعر نه لوزامه و یه شیعر بیهه ک من نه لوزانییه تا بنوووسم و خزمهت بکهه گو ل سوو/ ئیوه شاعریگن ک وه دو زوان کوردی و فارسی شیعر وتنه، وه چه مسار خوه تانه وه ده کامه یان فره تر ده سه کفت داشتنه و نه لکهفت ئه پراتان بیهه؟

شیعر کوردی و فارسی هه ره دو گیان ده لیا ئلیگن بن بن و قوول ده هونه ر. من چوارکتاو وه فارسی نووسامه و وه یجووره دزانم ک زوان فارسی زوان میلی کشوره مانه هه رچه ن زوانه وار فره تر یگ دیرئ باوجی شیعره کوردییه یله ئی م وه رده نگه یل فره ییگ داشتنه و مه ردم په سه ندرن. بئ ژه ئه وانه من له کتاو مانگه لات ک فره اشیعر و ره وایهت میحوه ره له ته رکیب شیعر سپید و شیعر کلاسیک توانستمه ری تازه تر یگ په ییا بکهه تا وه جه هانی کردن زوان دالگیم کومه ک بکهه ئوو وه یارمه تی له وشه توانستم ک خوین تازه ترئ له ره گ و گیان زوان کوردی ته زریق بکهه تا به شکم وه ئی جمه و جووله ئی تازه مه زوان کوردی ته کانی بخوه یگ و قسه تازه ییگ ئه پرا وتن بداشتوو بئ.

ده بنزاره یل خوارین و ده کوردی که لهووری تا ئیسه جه ریایینگ سه روه خوه ئی و جیا له زوان فارسی نه داشتیمنه. جمه و جووله ئی عوریانیسم؛ مه کته بیگه نه ده بی و فه لسه فی و سیستم مو لتی فونیک یگه ئوو وه زوان فارسییه، شیعره یل مه کته ب عوریانیسم ده سه ره تائ ده هه ی هه شتائ هه تاوی چاپه و بیهه. ئی سیستمه خوته و خونه و واگو یه یل

دهروونی و مونولووگ دسازئ و مه تنیگ چه نه نئ دیرئ چشتی ک له شیعر جه هان هه رگز نه بیهه و ئه پرا یه کم جاره ک ده کتاو جنس سییم ئوستاد ئاره ش تازه ره په یک له ئی وا وتگه ئوو منیش له کتاو مانگه لات ژانر تازه یگ نووسانم و بهش خودم ری تازه ییگ ده شیعر کوردی خوارین وازه و کردم و همیدوارم ک هووز شیعر و نه ده ب کورد وه ئی ری نوویه در یژه بدهن.

گو ل سوو/ تو هه م شیعر وتیته و هه م گوورانییه یل فره ییگ نه لوه سیه، چه فرقی ها ده نامنی ئی دوانه؟ : هه یمه ی له به یین شیعر و ته رانه منیگه هه یمه ی ناوبه یین ئاهوو و سم ئاهوو ک جیاوازی نه دیرن. ئیمه ژانری وه ناو ته رانه نه داشتیمه و نه دیریم ئوو ده قالب دوخشتی برئ له سونهت خوازه یل گوورانی وتنه ئه پرا یه ک پیوو په و ده مپوو په گه ره رار وه پیوه ند شیعر و موسیقی ببئ ئیمه ده ئیران، له ده وره ئی ئنقلاب مه شروته وه ره و ئیلا «ته سنیف» داشتیمنه و هووز مووسیقی وانه یل وه گه رد برئ له شیعره یله ئی حافز و سه عدی و مه ولانا ته سنیف خوه نستنه و مولوودیه یل فره ره نگینئ نانه سه ملییان. تا نه وره یله ک م دزانم شیعر له ته رانه جیا نییه و گوورانی هه نه و شیعره سه وه ریتم مووسیقاییگ

گو ل سوو/ تو موعه لمیگیت، له چه مسار تونه و ته دریس وه زوان کوردی ده مه دره سه و رانکو، چه نئ بیهه سه داخوایئ ئه پرا گشت ولاتوه نده یله ده کرماشان؟ ئوو نه گه ره به یین ئی ناوچه وه نده یله دتوانن ئی کاره بکهه؟ ئه پرا خوه یان.

هه رچه ن وه خاتر خواز دلگ و باوگه یله، فارسی وتن وه رد زا رووه یله ده ناو مال

ده کرمانشان هه رچه ن شاعیر ژن فره دیریمن باوجی فیشتر نگا و دیدیان ته قلیدییه و شوونرؤو که سه یلی ترن و قسه و چشت نووی و تازه ییگ ئه پرا وتن نه دیرن و فیشتر هانه ژیر هیل و ئالنگ نه نجومه نه یل نه ده بی

فره و بیهه باوجی وه بووار ئی پرسیاره بایه سه بویشم ک فره له چین نووی و نام و نوومامه یل کوردی خوه شییان دیائ و دووس دیرن وه کوردی بخوه نن نه گه ریش به یینه مان هه وه سالیگ نه کیشاگه گشت مامه یله مان هووکاره ئی کوردی نووسانن و کوردی خوه نستن دبن ئوو ئه وان خوه یان تامه زروو خوه نستن و نووسانن ئوو دووسخواز فره ره نگ و نه ده ب کوردیین.

وه داخه وه ئیسه ده کرماشان و ئیلام، ته دریس وه کوردی له هیچ مه دره سه و دانشگا هیگ نییه هه رچه ن ک دزانیمن زوان کوردی زوان زینگیگه.

منیش وه بهش خودم له ده ولت ئیران دخوازم ک ته دریس کوردی ده مه دره سه و زانکو وه یله ئی کرماشان و ئیلام بنئ چوون یه فره ئه پرا ئی چین نووی و مامه خاسه و ئی زوان خاس و قه دیمیه ک فره گه ور و ئیرانییه نه بایه د به یین ک له ویره و بچوو ئوو بیلا بزنانن یه وه سوود هیچ که سه ئی نییه.

زوان په هله وی نزیکی فره ییگ وه بنزاره یل زوان کوردی فه یلی و ئه ورامانی و له کی و که لهووری ئیمه ییش دیرئ و هه ره یه بیهه سه ده سپیچگانئ ک ئیمه بویشیمن ک ئه سلئ ترین زوان ده ناوبه یین زوانه یل کوردی ئی زوان ئیمه سه و ئی کوردییه نه و ساده گی، ره وانی و نزیکی فره وه گه رد په هله وی وه رین و زوان فارسی ئیسه و نه و بن و بنچه ک باوانی زوانه یل ئیرانییه وه گشتی دیرئ و بایه ده ک ئی زوان بنچینه داره له به یینه و نه چوو و له ناو کرماشان ته دریس بکرئ. یه ییش بویشم هه رسه ئی کهه م و کو لئ فره سه باوجی ئوو وه ده ولتیه سهر دنیای مه جازی ئی چین تازه خوه یان دیرن دیان وه ره و زوان دالگی و ئیسه زوان کوردی له ئی دو پاریزگا دیرئ وه ره و نوواتر دچوو و یه جی شانازیگه ک ئی هه وال خاسه دژنه ویمن و خوزیه و ده ولتیش ئی هه مگه ئی داخوازه بژنه وئ.

گو ل سوو/ ئیوه وه نام «یه کم بانوو شیعر که لهوور» نامگیره و بیته، ده باره ئی ئی لانامته بویش ئه پرامان.

بانوی ئه وه ل شیعر که لهوور، یه پرسیار فره خاسیگه چوون من فره دلیم دخواست له گو فار یگئ په سمی جوور «گو ل سوو» وه ئی پرسیاره جواوو بدهم.

مهدی ضیالددینی

ده دنیا شاخس و لاناو و نازناو فره‌یگی هه‌س ک له لایهن مه‌ردم دریاگه نه له لای هیج ئیداره و مه‌قامیگ، یه‌یش لاناوئ ببیه ک مه‌ردم قه‌درزان خوه‌مان نانه‌سه‌ئ مل م هه وه‌وجووره ک وه که‌سئ یا وه برئ تر لاناوه‌ئلی جوور عه‌لامه، ئوستاد و له‌قه‌به‌یل تره‌ک دانه. م خوه‌م ناوم «مه‌هوه‌ش سولیمانپوور» ه و ناو نازاریمیش «سووزان» ه ک سالیان فره‌یگی له گیان و دل نه‌را زوان کوردی کووشان دکهم هه‌رجه‌ن تا وه‌رجه‌ئ یه که کتاو مانگه‌له‌لات‌یش بنووسنم هه‌م وه ناو «خاتوون شیعرکه‌له‌پور» دناسینه‌م.

م ئه‌لبه‌ت هه یه دویشم ک م شاعیر کوردیگم و خوه‌م هه وه پاوه‌نه‌ئ ئیل و ئیل‌وازی و هه هن ئیل که‌له‌پور نه‌دزانم.

گول‌سوو/ ئیسه جوور بانوو ئه‌وه‌ئ، تایبه‌تی تر بویش ک له‌ئ جیگاوه چه کردیته نه‌را شیعر کوردی؟

هاتئ نه‌را یه ک تیکووشان ژنه‌ئیل فره‌تر ها وه‌ر چاو، هه‌رسه‌ئ ده شیعر که‌له‌پوری که‌سئ وه ناو «ئاغای شیعر که‌له‌پور» نامگیره وه نه‌کریاگه، مه‌ردم وه م ئی لوتفه داشتنه و م وه‌ئ ناوه ناسانه. شیعر که‌له‌پور، سالیان سائه چ له لقی کلاسیک ئوو چ شیعر نوو ببیه‌سه شوون‌رۆو و موقه‌لد زوان فارسی و تاهه‌ئ زوان فارسی هه‌م موقه‌لد جه‌هان غه‌ربه ئوو تا ئیسه وه‌یجووره نه‌داشتیمنه ک یه‌کمین شیواز ک گشتئ که‌له‌پوری ببئ ئوو ده زوان فارسییش ده ناو ئیمه سه‌وز و ره‌وز بکرتئ ئه‌وه‌ئیش ده لای ئیمه ک پیاگه‌ئله‌بیش فره‌تریان موقه‌لده‌ئیلگن بئ‌چه‌نه و چوون ده شیعر ئه‌لوه‌سین، چ بره‌سئ وه ژنه‌ئله ک خوه‌یان وه دوما‌رۆو و موقه‌لد پیاگه‌ئله‌ه‌ئله دزانن.

یه‌کم‌شیوازی ک گشتئ که‌له‌پوریه

و نه ده زوان فارسی و نه وه جه‌هان تفاق نه‌که‌فتگه ده لقی له مه‌کته‌ب عوریانیسم و ژانر فه‌راشیعر ببیه ک ناوئ نریاگه‌سه فه‌راشیعر ته‌غه‌زۆلی و م خوه‌م بنه‌رانهر یه ده کوردی خوه‌مان بیمه ئوو یه ئه‌وه‌ئین جمیشت ئوو جه‌ریانیگه تازه نه‌را شیعر که‌له‌پور و پیشنیاریگه له لای منه و نه‌را گشت پهل و پوه‌ئیل زوان کوردی جوور سوورانی، فه‌یلی، کرمانجی وه گشتی. وه‌ئ خاتره‌سه ک م جوور بانوو ئه‌وه‌ئ، ته‌نیا بانووئ ئه‌وه‌ئ بئ‌پیاگیگم ده گشت دنیا چوون ک هیج ئاغاییگیش وه‌رژه م نه‌وسیاگه و م خوه‌م ده پشت هیج پیاگئ نه‌شاردمه‌سه وه‌ر من خوه‌م بیمه و هه‌ر خوه‌مم و به‌لگه‌نامه‌گه‌میش کتاوه‌ئ مانگه‌له‌لات منه. تا که‌سئ مانگه‌له‌لات نه‌خوه‌ئ نه‌دتوانئ وشه‌یگیگیش قسه بکه‌ئ.

من ژنیگیگم ک کار علمی و مه‌کتووب دکهم ئوو جوور برئ قاره‌مان درووکانی شه‌واچه‌ئیل مه‌جازی و نویسه‌ریگ نه‌را باس دنیای مه‌جازی نه‌بیمه و نییم. من

ده ئی شیعره‌ئلمه وه یه دنوو‌رم ک وه نه‌قد علمی و ئاکادمیک جواو بده‌م ئه‌وه‌بش ده ژیر چاو فره‌هه‌نگستان کوردی ک گشتئ پیاگن و نگاهه‌ئلی پیاگانه دیرن. خاسه یه‌یش بزائن، تاهه‌ی برئ له ئه‌ساتید ئه‌ده‌بیات، ئه‌وقه‌ره وه من لوتف دیرن ک ناو «بانوی ئه‌وه‌ئ» یش نه‌را من که‌م و شکه‌ست نه‌فسی دزانن. یه‌یش بویشم ک من خوه‌م هه‌ر خوه وه خزمه‌تگۆزار زوان کوردی دناسم و ده ئی ریگه کووشان دکهم نه‌را ته‌وزیح عوریانیسم ک ده نام فره‌هه‌نگستان کوردی و سایت مه‌کته‌ب ئه‌ده‌بی وازئ کردمه.

گول‌سوو/ یه خاس، ئیسه ده‌باره‌ئ مه‌کته‌ب «ئسائه‌ت که‌لیمه» ئه‌رامان بویش، بویش ک ده فه‌راشیعر وه چه رووکردئ ره‌سیته؟

ده بووار «ئسائه‌ت وه‌شه» بایه‌د بویشم ک تا وه‌رجه هاتن عوریانیسم گشت مه‌کته‌به‌ئیل ئومانستی و ئه‌ده‌بی و هونه‌ری ده جه‌هان ئه‌ده‌بیات، هونه‌ر ئوو وشه ده سئ جی به‌ش‌به‌شه و بین،

“

من له کتاو مانگه‌له‌لات ک فه‌راشیعر و ره‌وايه‌ت‌میحوهره له ته‌رکیب ئشیعر بسپید و ئشیعر کلاسیک توانستمه رئ تازه‌تریگ په‌ئیا بکه‌م تا وه جه‌هانی کردن زوان دالگیم کومه‌ک بکه‌م ئوو وه یارمه‌تی له ونشه توانستم ک خوین تازه‌ترئ له په‌گ و گیان زوان کوردی ته‌زریق بکه‌م.

له‌ئ‌وا

- 1- وشه وه وینه‌ئ وه‌سیله
- 2- وشه وه وینه‌ئ مه‌تریال
- 3- وشه وه وینه‌ئ نه‌بزار

ده ئی سئ په‌وه‌شه؛ وشه له ئه‌سله‌ و‌شه، هه‌ستی خوه‌ئ ده ناو مه‌تن یا شیعر یا قسه و چیرووک دخه‌یگه ده‌ر. ده مه‌کته‌ب ئسائه‌ت وشه؛ شیعر و چیرووک؛ هه‌ستی خوه‌یان له سه‌رچه‌وک بئ‌بن وشه دگرن. وشه خوه‌ئ؛ دالگ و سه‌رچاوه‌سه. وشه رووح و گیان هه‌رچئ سیستم و هونه‌ره‌ئیل ئه‌ده‌بیه ئوو بئ‌وه‌شه هیج وه‌لیفه‌ت و هوویه‌تی نه‌دیرئ.

م خوه‌م ده فه‌راشعر وه ئی روویکه‌رده ره‌سیمه ک تا پیش‌عوریانیسم ده شیعر جه‌هان ئیمه وه‌گه‌رد نگاییگ شه‌ریعه‌ته‌دارانه وه‌ره‌وه‌ر بیمنه ئوو

شه‌ریعه‌ت له‌یره و مانای چوارچووه‌ئیل به‌سریاگ ئه‌ده‌بیه‌ه باوجی ده کتاو «جنس سییم» ئوستاد «نازه‌رپه‌یک» وتگه ک شیعر نه‌یه‌ک سیستم به‌لام جووریگه له نگای هه‌ستی‌ناسانه‌یگه. فه‌راشیعر حه‌ره‌که‌تیگه ک فه‌راپه‌وه‌نده ده سیستم‌ئیل شیعرمیحوهرانه و ده بان سه‌رچاوه‌ئ دالگ و ئه‌سل و ئه‌ساس وۆجوود بئ‌بن و هونه‌ری وشه. فه‌راشیعر سیستم‌ئیل فره‌یگی دیرئ جوور غه‌زه‌ل مینی‌مال، غه‌زه‌ل وشه‌گه‌را ئوو دو سیستم پولی‌فونیک. وشه‌گه‌را و موئتی‌فونیک دو سیستم و دو حه‌ره‌که‌ت عه‌رزئ و توولی جه‌هان‌بینی به‌سیتن ده جه‌هان ک وشه ئیجاد کردنه.

ده سیستم توولی ئیمه ده دنیای شیعرمیحوهرانه و جه‌هان وشه‌محوه‌ر

حه‌ره‌که‌ت دکه‌یمن. گول‌سوو/ یانئ هه‌میشه و هه‌ر وه شه‌میحوره؟ وشه سه‌رچاوه‌ئ هه‌رچئ ژانر و ره‌وشه‌ئیل ئه‌ده‌بیه‌ه ده سه‌رانسه‌ر تاریخ، چ ده شیعرچه و چ ده چیرووک و ژانره‌ئیل تره‌ک که وه پئ دویشیمن: «فه‌رامه‌تن» گول‌سوو/ فره‌ فره‌ خوه‌شاله‌و بیمن ک وه‌گه‌رد یه‌کتری وت‌ووئیزیگ پسپوری و زانستی داشتیمن، نه‌را نووخوازی و نووهاوردن ده شیعر به‌رده‌وام مینی. منیش نه‌را ئیوه و خزمه‌ته‌ئله‌تان ئوو نه‌را گشت کورده‌ئیل فه‌یلی ده گشت دنیا سه‌ربه‌رزئ دخوازم. سپاستان ئی په‌ت و ده‌رفه‌ته‌هیشتن نه‌پرام ک نووخوازیه‌ئله‌م شییه‌و بکه‌م. هه‌ر بژین.

خەباتکاریگ وەل ژان، خەباتکاریگ ئەرا ژیان

هەست نەتەوایی و نیشتمانپەروری و لکەر بریگ لە مەردم نییە چمان دە بنەمالەئ هوش تیزیان وە یجورە گوشتییان کریاگە ئوو باوهر و بیرگییان وەو باوهرتەیل خوەیانەسە ک ژیان پیشکشئ وە پییان کردگە و جوری ئامۆختەییان کردگە ک تا هەمیشە هە تیکووشان بکەن ئەرا ئازادی و لات و سەر بەرزی گە لە کە بیان ئوو خەلکە گە بیان دە دل خەلکە گە بیان بگریسن.

● گول سوو

ئى کارە وە تەنپایی، هە نەنریاگە مل ئەو سەرکردەیلە ک وە شیوەئ راسان و خاسان ئەرا خەلک و نەتەوەگەیان، ئوو وە دلپاکى و دەسپاکییە و دلسووزى کردنە و هەمیشە دە لای و لات و ولاتوئەندەیلەیان هە وە یجورە ناسریانە باوجى یە نریاگە وە مل گشت ئەو کەسەیلەیش ک وە خەباتکاری پسپووری و مەدەنى خوەیان و هوش و فام خوەیان، کە لکە ئەئ ولات و ولاتوئەندەیلە داشتنە و دیرن ئوو تاکمە جاریگیش ئەرا خاتەر خزمەت وە خەلک، گیان خوەیانیش نەسە پائى ئى کارە. بری لە ئەوانە گیان خوەیانیش نەسە بان یە ک بتوانن زەنپى وە خەلک بوە خشن و ژیان گە لە گە بیان وە خوەشى بچوو وە سەر و چشتئ تر لە یەیش ناخوازن.

«دالگ شوان» ک ناوئ «قەمەرناز کەریم کەرەم»، یە کێگە لەو ئووونەیل خەباتکار کورد فەلییە ک ئازایانە ئوو وە خاتەر مەردمەگەیان، ریکا و هەنازئ رووشن چەکاننە ئەرا وەچ و وەچەزایل خوەیان ئوو بنەواییگ بر و بتاو دەرشانەسەئ ئەرا بانانیان.

دالگ شوان، خوەئ یە کئ لەو ژنەیلەسە ک ژیان خوەیان دانانە وە پائى خزمەت

وہ باوهرت کوردی و نیشتمانی خوەیان. ئەوی دومائ کوودەتائ هەشت شوبات 1963 دە قورنگیگ کوردنشین دە ناو پاس بەغدا وە ناو گەرەک «عەگد ئەکراد» دە ناوچەئ «کیفاح» دەور گەراییگ داشت. ئى ناوچە لە بەغدا وە ناوچەئ کوردەیل فەیلی ناسریاگە ک دە راپەرین و راوسیان دە نوائ رژیم فاشیست بەعس سەددامی فرە ناو دەر کرد و دە ئەو بەینەیلە بی وە سەمبولیگ ئەرا بەرخوئەدان دە نوائ کوودەتاجییەیل بەعسی ئوو دومائ ئەوئیش بەس و پەییوئەن بر و بتاوئ وەرد هیزگرتن کوردەیل هەریم گرت و بی وە بەشئ گەورا لە شوورش کوردی وە سەرکردایەتی ملامستەفا بارزانی. دەو وەختەیلە «قەمەرناز فەیلی» خوەئ رەسان وە ناو ئەو جیمیشتە گەپە ئوو بی وە پەرەستاریگ ئەرا تیمار کردن پیشمەرگەیلە و خیزانەگاننیان.

ئەوی خوەیییش ژن جەنگاوهرئ بی و وەگەرد پیاگەئ خوەئ؛ هەمیشە تەفەنگ برناوئ وە دەس و شەنگ قەتار وە شانئ بی ئوو بی وە یە کئ لەو ژنەیل پایە بەرزە دە ناو جەرخی یە کیتتى ژنەیل کوردستان.

وەداخەوہ «شوان» کورەگەئ دەو

ناو دەسان خەباتە جوانەمەرگە و بی و ئەوییش لە وەولا خوەئ ک دالگ شەهیدئگ بی، جوور دالگ گشت جەنگاوهرەیلە دناسان و ئەرا خاتەر یە بی وە ناو دەرترین پەرەستار شوورش ئەیلوول کوردەیلە دە عراق.

قەمەرناز فەیلی، وە یجورە باس ئەزموونەگەئ دە دەهەئ شەسەگان میلادی ئەکا و ئیژئ: دومائ داشکیان شوورش و بەرخوئەدان کوردەیلە؛ کوودەتاجییەیلە داخ خوەیان دە مل کوردەیل فەیلی رزانن و وەرد «کوودەتای رەش شوبات» هەلامات هاوردنە عەگد ئەکراد و فرە لە پیاگەیل و فام و نوومامەیل کورد فەیلی بەغدا شەل و پەلەو کردن و وە دیلی بردنەیان.

ئەوی باس کرد: دومائ یە ک ناو بەین سەرکردایەتی کورد وەل کوودەتاجییەیلە شیویا ئوو یە بی وە دەس پیچگانئ ک بەعسییەیلە هیزش بیارنە مل کوردەیل فەیلی بەغدا، خوەم و شووگەم «دوکتور رزا» ک خوەیییش یە کئ لە خەباتکارەیل لاییندار پارت دیموکرات کوردستان دە بەغدا بی، داجمیایمن و خوەمان رەسانیمنە پییان.

«دالگ شوان» دەبارەئ ئەو دەرچگنە وە یجورە ئەرا «گول سوو» وتگە: لە بەغدا ک دەرھاتیمنە دەر، وەر ئەو شار سالیمانی کەفتیمنە رئ و ئەلەورە دو شەو بێمنە میوان برامان «عەبدو لھسین فەیلی» ک خوەیییش یە کئ لە یاوهرەیل خودالەئ خوەش بوو «ملاستەفا بارزانی» ریبەر گەرورائ کورد ئوو لە سەرکردەیل پارتی بی و دە مال ئەوی بردیمنە سەر. ئەوی دە بەش ئیمە فرە برابەتی کرد و فرە زامەت کیشا و ئیمە رەسان وە کەمپ سەربازی پیشمەرگەیلە دە «ماوہت».

ده ناو که مپه گه چاومان کهفت ئەلە رهحه تی مام جه لال تالەبانی، سه روک کومار وهرین عراق ک ئەوسا خوه بيش یه کئ بی له سه رکرده یل دیاری پارتي هه میش چگیمنه خزمهت شههید سامی عه قده حمان و ئوو برائیل خهبات کار ترمان جوور «ره شهید سهندی» و «عومەر ده بابە».

«قه مەرناز فەیلی» بان سێزده سال ئوو له سال 1963 تا 1975 ده ناو شوورپش کورد گوزهران کرد ئوو دهو ماوه و ناوه وه جیه یل فره بینگ ره سی و وهرد فره که سیش هام و شوو ئە کرد و چاوئ له فره که سیش ئە کهفت. خوهئ لهئ باره وه وه پیمان وت: دومائ کار کردنم له خهسته خانهئ گشتی شوورپشه گه له ماوهت، چگم ئەرا ئاواپی ته نکه ئە ک ئەله و ره یله بنکهئ ته ندروروستی نوو بینگ ک وه سه ره پره شتی ئە بووشوان «باوگ شوان / دوکتور رزا» شووه گم وازیه و کردیمن ئوو ئەوی خوهئ زامهت سه ره وه ره کردن ئەو بنکه و ئەو دووهئ بنکه یل تره ک ئە کرد. دومائ قه برئ تر دواره گله و هاوردیمن ئەرا ماوهت مچا ده سال 1966 چگیمنه بنکهئ له ساغی بگ ده ئاواپی «مه رگه» سه ره وه قه زای «رانیه» ئوو وه شوون ئەوه بيش تا خه یلئ تر ده بنکهئ له ش نازاوانی گه لالە ده ناوچهئ «حاجی ئومران» کار ئە کردیمن و دومائ دووسی کردن ده و له ته یل ئەوسا وین ئیران و عراق و ریککه فتن یانزهئ نازار 1970 ده خهسته خانه یل ته ویله و به یاره، سه ره وه هینز زمانکو کاروه دهس بیم ئوو تا په نچ سالی ش ده و ره یله مام. ئەوی دومائ ئەوه باس براده ره یلئ ئەکا ک هامیاری وه پئ کردنه و وت: ئەرا رووژگار باسئ ئەکه م ک ده و به یه یله

برا و خوه شکه یلئ دیم؛ جوور خاڤه پزیشکه «شیرین خوشناو» و «دلخواز محمه د» ئوو مپرده گهئ «محمه د باجلان» و دو برائ پزیشک «حه سه ن» ئوو «فازل» ک ئەوانیش خزمه ته یل فره بینگ وه خه لکه گه یان ئە کردن.

«قه مەرناز که ریم» کوومرئ ئە کیشی ئوو وه ئەززه مە نییه وه باس خه فته ئ کرد ک وه خاتر خیانهت ده و له ت «شا» وه سه ری هات، ئوو وت: دومائ دووسی پاتشائ ئیران و سه ددام ک سه روک وه زیران عراق بی؛ دهو ناوده سانه کورده یل بینه قوربانی ریککه فتن نگریس جه زائیر «ئه لجه زایر»، گشتمان له کوردستانه و وه ره و که مپه یل ئاواره یله ده ئیران که فتمنه رئ ک شه هید ئیدریس بارزانی وه پیمان په یام دا ئوو چریه مان وه که مپ که ره ج تا دهو شاره وه که مپ نشینه یل کورد خزمه تکاری پزیشکی بکه یمن ئوو ئیمه بيش چگیمنه که ره ج.

«دالگ شوان» لچه قولی گرتەئ و پر هه ره دو چاوئ ئە سه ری و وت: «تیسه ک دومائ ئەو هه مگه ئ قه پیرانه؛ ئە بینه م کورد وه ئە نجام و سه ره نه نجامه یل فره بینگ ره سییه له قورن دلەو خوه شی ئەکه م ک له و سایه وهئ مایه ره سییه و ره نجه روو نه کریاگه ئوو هه میشه هه هه ست ئەکه م ک «شوان» کوره شه هیده گم ک سه ددام وه سیداره کیشایهئ زینگه و بییه و ها وه گه ردمه و. ئی کوانه خه باتکار کورد فەیلییه مچا دواره ئیژی: همیاردارم هه نائ ئە مرم ده باوش خاک پاک کوردستان تمه و بکه ن.

چاره نووس «قه مەرناز که ریم فەیلی» یه کینگه له و نمونه یل خهبات نازایانه

ئەرا ژنه یل کورد فەیلی ئوو هه رچه ن ک خوهئ ده ری نارمانجه یله ئ خه لکه گه ئ؛ کوره گه بيش له دهس دا ئوو گشت ژیان خوهئ و بنه ماله گه ئ ده شاران گه ردی و شهروه ری چگ وه سه ره و هپچ ئاهینگ خوهش نه دی وه چاو، هه مچا ئیسه فره خوهشی ئەکا ک دومائ چهن ده سال ژیان سهخت و تیه ل، وه چاو خوهئ دی ک رهنج ئەو چین خوه یانه له کیس کورد و کوردستان نه چگ ئوو یه مه وه ده و له تی سه ره ئەو هه مگه شه هید و خه باتکاره و ئەو هه مگه ئ عه زاو و خه زاو ناهساوه ک کورد کیشا، ده و له تیگ کوردی دامه زریاگه و دی کورد هه ریم، ژیرده سه ئ که سئ نییه هه رچه ن ک کورد فەیلی ده به غدا و تده عراق هیمان ها ده وه رسائ هه ره شه و دوچاوه کی عه راوه یل شقنیست ئوو ها ده وه ره فه ئ زوور توند و تیژه یل مه زه به بی باوجی ئی چالاکوانه هیمانی ش هیواداره ک ئی ئە لکه فتن و ده سکه فته یله گه شه وه پیمان بدرینگ حال و رووژ خاسته کئ ئەرا کورد فەیلی

ده گشت عراقیش بیایگه دی. ئەوی ده دوماقسه گه ئ خوهئ ئیژی: یه خاسه ک که سئ نارمانج خوازی بکا ئوو خوهئ و مال و مینی بکا وه قوربانی پاکی و دلپاکی و ده سپاکی و خاسی و راسی، ئوو منیش جوور هه ر ژنی ک هیوا و ئارزووی بداشتوو بینگ هه مه ته مائ یه ک ئیجووره چشته یلئ بینه ئە لکه فتیگ هه میشانی ئەرا کورد مانا؛ ده گشت دنیا ئوو ئەرا هه ر ئایمینگ تریش.

«قه مەرناز فەیلی» که سئ بی ک وه هووش و فام خوهئ ئوو وه چه ت بآل خوهئ و وه ته نیایی، «بنه وا» ئی ئسان دووسی ئوو خیره قه نی ئەرا خه لک هه ژار و هه ژار و بی ده سه لآت خوهئ چکان ئوو وه ئیجووره وه شانازی و ناوخاسی و نوورخاسییه و ژیان خوهئ برده و سه ره تا ناوی ده هه میشان تاریخ کورد و عراق و ده گشت دنیا، دو فیتشتر دنیا ئی پزیشکی بدره و شیگ، هه ره وه وینه ئی خوهئ ک ئە گره و شیا و نه گره و سئ ده ئاسمان کورده واری.

ژنانه

و کوردانه و هونه رمه ندانه

● گول سوو

گول سوو: ده فرههنگ کوردیاتی، ژنه یل ئیلیاتی کورد فره ییگ بینه ک نهخش و بلخه شه یل قالی کوردی، وه ره و گه وه و یان و له ی و چیت و ده وار رشانگه و نه لچنییه، وه بن نام و بن نیشان.

دهسکاره یل کوردی جوور ئسپه نی، جوور پر و پرتال و هر و گوله نگه نگه یله بری تر له ی چشته یله نه ک کار دهس و زاده ی زه ین هونه رمه ندانه یل ژنن ده نام خیله یل کورد.

ده ئی سه رده مه ک ژیان بار و کووچ ئیلیاتی گوپیاهه و ئیلوه ندانه یل کوردیش نیشه جییه و بینه وه داخه وه هم وهرز ئیجووره دهسکاره یلیگیش چگه سه سه ر ئوو هم که متر چشتی نریاهه سه شوونییان ئوو وه دروو نه وتیمنه نه گه ر بوشیمن ئی ره وهن نووییه، ژنه یل کورد بن به شتره و

کردگه هم له کار هونه ری همیش له ده رنامه به یله ی. ده ئیجووره وه خته یلیگه ک نهخش ژنه یلی ک ئه را به رده وامی میرات ژنانه ی هونه ر ئاتولیه یلی دنن و کاره یلی تازه دکهن تا ئه و جمه و جووله نه مرینگه و ئوو ئاسوو ه یل تازه تر ی گوشنه و بکریگ، ئه وانه وه بهش خوه ی میژوو سازیگه ئه را خوه ی.

یه کن له و ژنه یله خانم زوه ره ی ئولفه تییه ک ئیلامیگه و و ئیسه ییش ده شار ئیلام دیری کار نه قاشی دکه ی ئوو خاون ئاتولیه ی هونه ریگه ک هم رهنگ و بوویگ کوردانه دیری همیش ژنانه.

ده ئی به شه سه ری کیشایمنه سه لای ئی ژن نوخواز و هونه رمه ندانه و وه ردی ده مه قه ییگ داشتیمنه ک له یه و لا دخه ننه ی.

دەسکارەیل ھونەری دە کوردەواری
 فرەتر وە دەس ژنەیل ئیلیاتی
 کورد سازیانە و پیاگەیلە نەخش
 کەمترین دەیان داشتنە تا دەورەن
 شارنشینە ک ژیان و مەعیشەت
 گۆرپاگە و ژنەیلەیش وە نەوهدلۆ
 کەم کەم واز ھاوردنە لە پڕن لەی
 کارەیلە ..

99

ھەمیش رێ پەیدا کردمە وە ئوکسی
 ئسفەھان و ئوکسی تێھرانیش.

گۆل سوو: کارەیل ھونەری دیاری
 نرێ ک کردیتە؟ چە بینە؟
 : م نیگاریکیشی کتاو شیعرەیلەئ
 لەیلا کوردبەچە کردم ک دە
 ھەریم کوردستان بلۆھ بییە
 وەداخەو؟ ھەرچەن ک چرینەم بچم
 دە پەردەلادان لەو کتاو قسە بکەم
 ئەپام ئەنە کەفت ک بچم، ھەمیش
 تەرح بانوو کتاو شیعر فارسینگ
 وە نام «شەوئ ک ھاتیتە دیار، وەفر
 دواری» ھەم کردمە.

بێژە ئەوانە؛ دە فستیوآل ھونەرەیل
 تەجەسومی ئیلام بیمە یەکم کەس،

گۆل سوو: زوھرە خانم ئولفەتی،
 تکایە فرەتر خوەت وەمان بناسن
 : م زوھرە ئولفەتی، سی و چوار
 سالانم و دە ئیلام ھاتمەسە دی.
 دە زانکۆ ئسفەھان لیسانس نەقاشی
 ئوو دە زانکۆ یەزد فەوق لیسانس
 نقاشی وەرگرتە.
 م وە خاتەر دەرس و کار و بارەگەم،
 قەیرئ دە یەزد و خەلیگیش دە
 ئسفەھان ژیا مە و یەمەیش یە دو
 سالە ک ھامە ئیلام.

گۆل سوو: دە ئیلام، چ کارەیلئ
 دکەئ؟

: ھونەر مانا منیگە ناگر، رشیا وە
 کل ئایم دی نەدتوانئ وەگەرد ژیانئ
 ساردەمردگ بسازئ، نەقاشی ئەپام
 گشت ژیا مە، یەک نەقاش چ کاری
 بێژە نەقاشی دتوانئ بکەئ؟
 تەرح تەرحئ دکیشم، نەقاشی فرەتر
 ئوو تەرح ئەپام کتاوئیل کوردبیش.

لە گشتن فرەتر ناتولییەنگ داشتم
 ئەپام ئامووژکاری نەقاشیئ وە نام
 «نەخشینە» دە ئیلام ک چوون
 وەخت کرا شوونەگەمان تەمامە و بی
 و تەقیامنە ئی کوروناک چۆ چوو
 شەرتئ گشت کلاسەیلە بەسییەسە و
 دی یە خەلیگە ھە وە شیوہئ
 مەجازییە و شوون کارەیلەم دگرم.

گۆل سوو: لە کەییە و ھاتیتەسە نام
 کار و بار نەقاشی؟

: م لە دەورە دی بیرستانە و وەرد
 نەقاشی ئاشناوہ بیم ئوو ھە
 لە و وەختە و کەفتمە شوون ئی

سەرپێشتەئ ھونەرییە.

گۆل سوو: تا ئیسە چەنئ ھاتیتەنگا
 نایتە؟

: ھەفت سال وەر ژە یە دە گالوری
 ئاپادانائ ئسفەھان وە تەنیایی یەک
 گلە نامە، سئ سال وەر ژە یەیش
 دە گالوری ژینووس دە تێھران
 یەکت تر نامە، ئوو ھاتیتەنگائیلئ وە
 نام چیدمانیش دە شارەیل یەزد و

ئسفەھان ھەم وە تەنیایی نامە.
 ھەمجا وەگەلە و دە ئی ھاتیتەنگائیلە
 بەشداری کردمە؛ دە تێھران دە
 گالورییەیلەئ ئەکنوون، زورنە،
 ھەفت سەمەر، شروہ، شەنگەرف، کاخ
 مووزەئ سەعدئاباد، دە ئسفەھانیش
 دە گالوری ئەکنوون ئوو دە گالوری
 ئابای ئستانبول، ھەمجا دە چەن
 گالوریئ تر دە سەنەندج و ئیلام
 و یەزدیش بەشداری کردمە ئوو

ده فستیوال میلی سه‌چشمه‌ری سورخیش، ئوو ده جه‌ژنواره‌ی قورئان و عتره‌تیش کاره‌گه‌م ئەلبێریا.

گۆل سوو: بئ‌ژه‌ ئه‌یانه‌ ک وتیت، دی چ کاره‌یلئ کردیته؟
: سمیناریگ ئه‌را ئامووزیشت ده کانون جه‌وانان نامه و یه‌ نزیکه‌ی پانزه‌ ساله‌یش ئه‌را حه‌وزه‌ی هونه‌ری ئوو ئه‌را فه‌ره‌نگ و ئرشاد، کلاس دنم ئوو هه‌میش ده‌ زانکۆوه‌یله‌ی ئیلام ئوو ده‌بیرستانه‌یله‌ی دیرم ده‌رس نه‌قاشی و هونه‌ر دده‌م.

گۆل سوو: ئیوه‌ کاره‌یله‌تان فره‌ ئه‌رووژین و پێشکه‌فتگن، ئایا له‌ چه‌مسار ئیوه‌و دپووړی ئه‌ر بویشیم ک په‌یوه‌ندییه‌یلئ ها ده‌ نام‌به‌ین کاره‌یله‌تان وه‌رد سوننه‌ت نه‌قاشی کورد یا نه‌؟

: ئا، هه‌رچه‌ن ئیمه‌ جوور ئوستانه‌یلئ تر چشت جیا‌یگ وه‌ نام مه‌کنه‌ب و شیواز نه‌قاشی ئه‌را خوه‌مان نه‌داشتمنه‌ باوجی له‌ نیشانه‌یل ئوو مووتیفه‌یلئ ک ده‌ بان کوچله‌و سوفا‌له‌یل گه‌وری، ده‌ بان نه‌خش و بله‌خش قالی و وه‌ره‌ و چشته‌یلئ تر ک داشتمنه‌، ده‌و نه‌خش و نیگاره‌یل نام ئشکه‌فته‌یل و کوچگ‌نووسیاگه‌یله‌، گووړ ده‌خمه‌یله‌، قه‌ورخانه‌ و سان قه‌وره‌یله‌ ک دیمنه‌سه‌و، ئه‌و جووره‌ په‌یوه‌ندییه‌یلئ ک وه‌گه‌ره‌که‌ م گرته‌ و بایه‌ده‌ بویشم ک خاسته‌گه‌ی یه‌سه‌ ک هونه‌رمه‌نده‌یل ئیسا هه‌م وه‌ به‌ش خوه‌یان له‌و میراته‌یل هونه‌رییه‌

99

ده نام نه‌قاشیه‌یله‌ن پیاگه‌یل کورد، ژن وه‌ وینه‌یگ جیاوازتر له‌و جووره‌ ک ژن فارس ددریگه‌ نیشان، دخریگه‌ وه‌ر چه‌م ئوو هه‌ وه‌ن خاتره‌سه‌ ک ن هه‌م له‌ لا بار مه‌فه‌وومی و ناوه‌رۆکی ئوو هه‌م له‌ لا لاختره‌و ژن کورد ده‌ کار پیاگه‌یله‌یش ددره‌وشیگه‌وه‌ ..

به‌ش ئەلبگرن و لاوه‌که‌مئ کل چه‌مئ وه‌یان بداشتووین.

م خوه‌م، خوه‌شم نه‌دیای ک جیا‌ی بخه‌مه‌ نامنی ئی ره‌وند تاریخیمان.

گۆل سوو: به‌ش ژنه‌یل کورد ده‌ کار هونه‌ری چه‌نئ بییه‌؟

: ده‌ دریزای میژوو، ئیمه‌ دیمنه‌ ک ده‌سکاره‌یل هونه‌ری ده‌ کورده‌واری فره‌تر وه‌ ده‌س ژنه‌یل ئیلتاتی کورد سازریانه‌ و پیاگه‌یله‌ نه‌خش که‌مترئ ده‌تییان داشتنه‌ تا ده‌وره‌ی شارنشین ک ژیان و مه‌عیشه‌ت گۆریاگه‌ و ژنه‌یله‌یش وه‌ نه‌وه‌دلّه‌و که‌م که‌م واز هاورده‌ له‌ برئ له‌ی کاره‌یله‌.

وه‌ بان یه‌وه‌، هه‌ له‌ جارانه‌و ژنه‌یله‌ نه‌خشی کلیدی ده‌ کاره‌یل هونه‌ری ده‌ کورده‌واری نریاگه‌سه‌ ملییان فره‌تر ده‌ کاره‌یلئ ک وه‌رد ره‌نگ و نه‌خش و نیگار کریانه‌ ئوو ده‌ هه‌ر ده‌ورانئ ژنه‌یله‌ وه‌ مل پارامتره‌یل فه‌ره‌نگیگ ک ده‌و ئه‌یته‌ باو بییه‌ وه‌ شیوه‌یل هونه‌ریگ جیا‌یا ئه‌را خوه‌یان ره‌سینه‌ ئوو وه‌ن خاتره‌سه‌ ک که‌م تاکوتئ ئیمه‌ دته‌قیمنه‌ ره‌وایه‌ته‌یلئ جووراجوور ده‌ کار ژنه‌یله‌.

ئى تاییه‌مه‌ندییه‌ ده‌ کار پیاگه‌یله‌یش هه‌سه‌ئ، ده‌ کاره‌یله‌ی ماموستا هادی ضیاء‌الدینی، هه‌م له‌ئ‌واسه‌ ئوو ژن

نه‌خش و کاره‌یلئ فره‌یگ گرتگه‌سه‌ مل و جووراجوور ددریگه‌ نیشان.

گۆل سوو: باس خاسئ کردیت، ژن کورد ده‌ نام تابلّه‌وه‌یله‌ هونه‌رمه‌نده‌یل پیاگ، چ جیا‌یگ دیرئ ئه‌را خوه‌ئ؟

:دپووړئ کوول و کوئبر بویشیم ک چوون ژنه‌یل کورد بئ‌ژه‌ یه‌ ک

سه‌رچاوه‌یل گه‌پئ ئه‌را عشق و ئه‌وینداری بینه‌، سه‌رچه‌مه‌یلئ ئه‌را ژیانیش بینه‌ و ده‌ هه‌ر گه‌لکاریئ وه‌گه‌رد پیاگه‌یله‌ ده‌ قول ژیان و کار بییه‌سه‌یان و جوور ژنه‌یل ناوچه‌یل که‌ویری و بیاوانی ئیران، په‌رده‌نشین و بنه‌مالگر نه‌بینه‌ ئه‌را یه‌سه‌ ک ده‌ نام نه‌قاشیه‌یله‌ی پیاگه‌یل کوردیش، ژن وه‌ وینه‌یگ جیاوازتر له‌و جووره‌

ک ژن فارس ددریگه‌ نیشان، دخریگه‌ وه‌ر چه‌م ئوو هه‌ وه‌ن خاتره‌سه‌ ک دبیینم هه‌م له‌ لا بار مه‌فه‌وومی و ناوه‌رۆکی ئوو هه‌م له‌ لاختره‌و ژن کورد ده‌ کار پیاگه‌یله‌یش ددره‌وشیگه‌وه‌ ئوو ئی دره‌وشیانه‌ هه‌ ئه‌را مه‌عشووقه‌وازی په‌تی، نه‌بییه‌ و نییه‌.

جياوازيي ده نام بهين

ژن و پياگ يا كورد و پغهيران نه درانم

بهش بهش كردن دنيا وه ژن و پياگي و هوزا به تي ئنساني نيبه

گون سوو

وهختي ك نزيكه ئ چل سال وهر ژه يه، ئه رتش به عس هه لامات ميهران فهيلي هاورد، هاده ئ ئوستاد موسا كوردجه مشيدي ك يهكي له موعه لمه ئل خواهش نام ميهران بي، خواه ييش باور نه دكرد ك زارووه ئله ئ روژي ده چوارگوشه ئ دنيا، ههر كام ته خه سوسي وهر بگرن و وه كاريگ پسپوري،

نام دهر بگرن. يهكي له ئه وانه، دوته گه ئ مارياسه.

ماريا كورد جه مشيدي، ك دوكتوراي ميعماري ده ئوستاليا گرنگه و ده زانكو ويل ئيلام و ده مازنده ران، ئوو يه مەيش ده كانادا دهرس داگه، يهكي له ژنه ئل مؤوه فهق و موده رسه ئل خاون نام و دهنگ ئيلاميه ك ده ئي ژماره گول سوو وهرد ئي ژن ئه له ئي كه فتگه، سهر باس ئه لچاپا ئيمنه .

گول سوو: خانم دوكتور مارياسه، وهرد دووره ولاتي چه دكهن؟

هه رچه ن ك دووره ولات ييش گه نيبه ئله ئي خواه ئي ديري باوجي ئيره خووي فره گه پتر ئي ديري ئه وه يش يه سه ك

هوز به رسته ئي و نه شناليتي ده كانادا مانا نه ديري، م ك ژنيگم دووره ولات و بيگانه، ده ئيره و ده سهر كارم هيچ هه ست ئي وه يه پهيدا نه كردمه ك ژنيگم و ژن بيينه گم دهس و پاگير ئه رام نيبه ئوو يه يش ك كانادايي نيم هه م خواه ئي نه بيبه وه هووي ك دوچاوه كي ده ملم بكر ئي، يه خواه ئي دهرس گه پيگه ئه را هوو كاره بين و به ك دنيا هن گشته مانه و ئي جياچيا كردنه ئله وه پراسي بي مانان، خواه زه و دنيا گشته ئي وه ئچووره وه ئي بيا ئي.

گول سوو: له دنياي خواه ئه پامان بويش؟ م، هي مانيش خواه وه روول ئي ميهران

دناسم هه رچه ن ك وه خاتر شه رخوازي سه ددام، ميهرانم هي شتمه جي و دي وه وره نه چگم، ده ئيلام ديپلوم ريازي فيزيك گرتم و سي سال پيش له و شار بي مكاناته توانستم ده موهه ندسي ميعماري روتبه ئي دو ئيم زانكو تيهران بيارمه دهس و بچمه نام نه و زانكو وه ك به هي مانيش فره ده لام به رزه و له ويرم نه چگه. شه ش سال ده زانكو هونه ره جوانه كان تيهران دهرس ميعماري خواهه نستم و وهختي ك دهرسه گم ته مامه و بي زانكو ئيلام دخواست سه رپيشته ئي موهه ندسي ميعماري بني ك منيش داخوازياري دام و قه بووله و بيم و دوماي سي چوار سال دهرس دارين

كورد. هه كوچك و خهرك ده وهه دهسئ ببیه. مالم كوچگين گرتن بى وه بهنئى له فرههنگ مالم گرتن ئیمه ك يه وهرد توپوگرافى و چالى بهرزى و ئقليم ولاته ئیل كوردنشین خوهنستگه. ئوو چوون وهرد ههر ئقليم كيوهسانى تریش خوهنستگه ده گشت زاگروس

مهدهه كى دگرن و دكهفنه شوون كار و دى هیهچ. گول سوو: ئایا ئیمه دتوانیم بوشیمین ك چشتی وه نام میعماری كوردی، دیریمین؟ دو چشت دبنه بنهوا میعماری، یه كئ ئقليم و كهژ و ههواسه ئوو ئه وه كه یش فرههنگه.

ده لا فرههنگه و فره نه دتوانیمین جیاوازی بنیمه نامى میعماری ده ئوستانه ئیل كوردنشین و ئوستانه ئیل تر ئیران، یا حهتا ده گشت ناوچه گه ئی خاوهرمیانه چوون فره له ئالنگه ئیل فرههنگى، ریشگ ده بیه و باوره ئیل دینئ دیری ك ده دریزا ئی میژوو حوكم كرده ك لاختر میعماری چ شیوه بیگ وه خوهئ بگری ئوو وتاخ وه وتاخ و مالم وه مالم، وه چ زرگ و شیوه بیگ ده كهش یه كتری بچرتی ك پارامتره ئیل فرههنگی جیوو مه حره مییه ت ئه پرا گشتمان ناسریا گرتنیانیه.

ئقليم وه جیوو ره نییه و تهنیا چشتیگه ك فره ترین جیاوازی خستگه ده نام به یین میعماریه ئیل ده ههر پهړ و كه ماره ئی دنیا ئوو ئیران، بنووړن وه خانگه ئیل ك ده جیه ئیل گرمه سیری گیریاگه و ئهوانه ئی ك ده سهرده سیر گیریاگه، ده فره چشت جیوو یه كتره كى نیین ههرچه ن ك فرههنگ و مه فاهیم میعماری ده گشتیان نزیك وه یه كه، یه یش بوشیم چوون ك م ده بان فرههنگ و فرههنگ میعماری فره كار نه كرده له تان دخوازم ك وهئ قسه ئیل جیوو قسه ئیل موته خه سسیگ له فرههنگ میعماری وهئ نه نووړن چوون م ده رس «ئقليم ده میعماری» خوهنستگه نه فرههنگ میعماری.

وهو جووره ك م ئه وره سیمه، م ده ئیلام، چشت جیاوازی وه نام

«میعماری كوردی» نه دیمه، باوجی له موته خه سسه ئیل فرههنگ و میعماری دخوازم ك یه خوهئ بكه نه سه ریاسیگ ئه پرا ته حقیق، چشتی ك ده فیلد كاری م نه بییه و نه جمامئ نه دامه. گول سوو: یانئ ئقليم ها نواتر ده شكئ و شیوه دا یین وه میعماری :ئا، م وه بهش خوهم ده بان یه كار كردمه، م كالبود میعماری فره تر ده ئالنگ ئقليم دزاهه ئی. ئه و جیوو راجوو ریبه ك ئیمه ده میعماری ده وار، كوولاً ئوو كورده ماله ئیل كوچگینه ئیل دینیمین ههرچه ن ده زاهر هه هن كوردن باوجی كه متر تابه ته ندی فرههنگی بیگ ده ئیان دیاریه ك بوشیمین هه هن كووچه ره ئیل كوردن و كووچه ره ئیل تر نه ده نه ئیانه كار و ئی جیاوازیه ئیل فیشتتر له ههر چشتی هن ئقليم كورده واریین نه فرههنگ كوردیاتی په تی.

ژیان كورد، ئه ومه ژیانئ ببیه ك ده بان كووچ و بار شكئ گرتگه ئه پرا یه سه ك «مالم» و «میعماری» ئیمه ئه لگه ردی وهئ شیوه ئی زنه ئییه و دینیمین ك ئیمه وه جی «مالم» و «خانگ» فره تر «ساسهر» هیئ دشتیمه ك مووه قتن و ئه پرا هه میسه نه بییه، ئیساگه ئی ك مالم گرتن و شارنشینی و دئ نشینی باوه و بى هه م وه كردن وه ئقليم، كهفته نوا ئی

گشت چشتی ك مالم گرتن وه كوچك بى وه هسمئ و سان بان سان ناین، خوهئ جیوو ریکاری ئقليمی وه كار بریا. چوون كورد، هه كوچك و خهرك ده وه ده سئ ببیه، مالم كوچگين گرتن بى وه بهنئى له فرههنگ مالم گرتن ئیمه ك یه وهرد توپوگرافى و چالى بهرزى و ئقليم ولاته ئیل كوردنشین خوهنستگه، ئوو چوون وهرد ههر ئقليم كيوهسانى تریش خوهنستگه ده گشت زاگروس و ئه لبروزیش كه م تا كوتئ جیوو یه كتری تکراره و ببیه.

په زدارى و دامدارى؛ ههر مهردم كووچه ره ئی وه ره و ئی ئیده بردگه ك وه په ژم و خوړی كاوپر و موو بزن، ده وار بچنئ ئه پرا خوهئ، ئقليم كورده وارییش، كورد كووچانگه وه ره و ئه و جیه ك له ئی چشته ئیل ئستفاده بكه ئی. خاسه بزاند ئیسه ده ته حقیقه ئیل وه ئی نه تیجه ره سینه ك خوړی كاوپر فره عایق خاسیگه ئه پرا عایق كاری ده مالم گرتن و ساختمان سازین، چشتی ك زانستگ یا نه زانستگ، كورده ئیل وه خاتر ئقليم و كار و باره ئیان ئوو وه ته جروبه له ئی نه وره سینه.

خوه تانیش دزاندن ك كووچ روه ئیل وه رد گوربان كه ژ و هه وا، له ئی دروه و وه دروه و له ده ئیشت وه چیا و كيوه سان كووچ و بار كردنه و هه میسه هه ده

ئه پرا بوورس دوكتورا ئی میعماری خوهنن ده ئوسترالیا په زیرش کریام و توانستم دوكتورا گه م ده زانكو «نیوو ساوت ونز» ئوسترالیا بگرم. ده وره ئیل ده بان «كه مه و كردن به تره ف ئنرئى ده نام ساختمانه ئیل» ته حقیق كردم و توانستم ئه پرا لاخترای ده راره دهر و وهو خاتره دوچار ده ئوسترالیا خه لاتى کریام ك یه كئ له یان میلی و كشوه ری بى و یه كئ تریش له یان ئییا له تی بى. ئمجا ده وره ئیل له نه تیجه ئی كاره ئیل فره بهش و به ره بردن و هیمانیش وهردم په یوه ندی و رینموونى دگرن تا ئی كاره به نه ره سته و ئجرا ئی بكه ن. گول سوو: دومائ وه رگرتن دوكتورا گه ت چه؟

خوهنئ دوكتورا گه م گرتم دواره هاهه ئیلام و دواره ده س كرده كار و دهرس دا ینه گه م ئوو چوار سائى تر ده ئیلام دهرس دام ئمجا چگمه زانكو مازنده ران؛ ده لاژور ئیران، چوار په نچ سالیش

ده وره ئیل ده ررس دام و یه م ییش خو هاهه كانادا و وهرد برئ له كالیج و زانكو وه ئیل ده یرم هامكارى دكه م. گول سوو: له چه مسار ئیوه ك ده چه ن ولات دهرس خوهنستیه و دهرس دا یته، ئی كاره ده ئیلام وهرد ئه وره ئیل چه نئ جیاوازه؟ و چه فرهقه ئیل دیری؟

ههرچه ن ك دیووړی بوشیمین ك ئینترنت نووره و فاسله ئیل كه مه و كردگه و جیوو ئه ومه ك ئیمه دهرس دخوهنستیم ئووه ره ئیلا و ئه ولا نه ماگه باوجی هیمان كه م تا كوتئ ده زانكو وه ئیل ئیران گشتی هه باس تئوری دگری ئوو جیوو زانكو وه ئیل ئیره خوهنده وار ئیل فره ئاموخه ئی علم و عمه ل وه یه كا نه دب ن. ده ئیره ئیل گشتی هووكاره دكه ن وه یه ك چه بكه ن تا تئوری وه كار به ن، دوئیم چشت یه سه؛ هیمان ده ئیران وهو جووره ك وه گره كه، گشتی نه دتوانن ده سه رسی بداشتوو ب ن وه ئامار

و ئتلاعات كاری و زانستی. ده ئ ناوه چشت ئه لجه وى یه سه ك ئیرانییه ئیل ده كار كردن وه نه رم نه فزاره ئیل میعماری هانه نواتر. ئی ئه لگه فته هن یه سه ك ده ئیران قانون کوپى رایت نییه و ئه پرا خاتر یه گشتی وه په تی یا وه ئه رزان دتوانن وه ههر نه رم نه فزارى ده سه رسی بداشتوو ب ن و خاس خاس كار وه ئی بكه ن و حرفه ئی تره و ب ن. یه یش بوشیم خوهنده وار ئیل ئیمه له لا تئوریه و فره هانه بان ههرچه ن ك كه متر وه كار بردن تئوریه ئیل یاده و گرتنه. م ده خوینده وار ئیرانییه ئیل ده یمه ههر كامه یان ك توانستگه بیایگه دهره وه ئی ئیران ئه پرا دهرس خوهنن چوون له لا تئوری زانستن فره خاسن ده ئیره زووترئ سازگارى خووی په یدا كردنه وهرد كار و بار. وه داخه وه ئی دومادوما مهده ركه خواری ده ئیران باوه و ببیه و ئام و نوومامه ئیل ئیلامى ك حه قئیا نه بره سن وه ره ده ئیل علمى بانترئ، هه

شوون هينكى و زقوم بينه ك گز و گيا
نهرا ريپه نه پله يان و هرد خوهئ هاوردگه
و هه مجا له گهرمى واينه، وهئ خاتره
له خورى و موو ك هميشه يش هن
خوه يان بييه، ئستفاده كردنه، چوون
هه ميشه عايق خاسيگ بييه ده و هراوهر
زقوم و واران و وه شه ن.

يه يش بويشم ك ده ئيره وه ختنئ باس
كورد دكهم و ميعمارى كوردى فره تر
باس ئوستان ئيلامه چوون م ده مل نه و
ناوچه ئيل كوردنشين و هه تتا ميعمارى
نه ورامان هه م كار نه كردمه و عاده ئيش
نييه ك هه وه ئيجووره و باس چشتئ
بكه م نهرا خوه م.

گول سوو: له ئى هساوه باس ژنانه بيين
ميعمارى چه؟

م: فره تر له گشتئ، «ئايم» يگم ك
جياوازيئ ده نام به يين ژن و پياگ يا
كورد و بغيران نه دزانم، م فره عاده ت
نه كردمه ك له چه مسار جنسيه تى يا
هووزيايه تى بنوووم و هه چشتئ دوفيشتر
ميعمارى، ئوو هه وه و جووره ك وتم ئى
ره فتاره ك ئيره هه سه و يه ك ده ئيره
جياوازي ده نام به يين ئايمه پله نه دخه ن،
وه ژن و پياگ وتن ئوو يا وه ئى هووز
و نه و هووز كردن و چشته ئلئ له ئى وا،
يه دلخواز منه ك ده كاره پله ميش هه
وه ئيجووره مه.

ده ئيره، منئ ك له شارئ فره بووچگ
ده و په ر دنيا وه نام ميهران هاتمه هيچ
فهرقئ و هرد من و كه سئ ك كانا دا ئيه
يا له ئامريكا يا ئوروپا يا ئافريقا يا
هه ر شوونئ تر هاتگه نييه و كه سئ
له ئايم نه دپرسئ ك له كوو هاتيه ت و
نهرا هاتيه ت؟ گشتئ و هرد يه كتره كى كار
دكه يمن و وه خاتر كارمان دكه فمينه نوا
و دوما.

گول سوو: ئيسه ديرئ چ كاره ئلئ دكه ئ؟
- هه م نهومه ده ئيلام و هه م يه مه ده
ئيره، هه ميشه م فره تر هه خهريك دو
كار بييمه يه كئ ده رس داينه ده زانكو

“

ده ئوستراليا، چوون م دوكتوراگه م دهوره پله
خوه نستم و چگمه نام كاريش خو خاس جى
كه فتم و قسه ئلئ نهرا وتن داشتم نهرا خوه م
و دو خه لاتيش گرتم و ئيقه ره جى كه فتم ك دو
سئ سال پيش دواره هه م كل كردنه شوونم

چوار سال ده بازار كار كردنه، په سا
ده رس دده م تا ئتلاعاته پله ئيلن و هرد
ئستاندارده ئيل رووژ دنيا، بكه مه يه كئ
ئوو ئابده ئيتيان بكه م تا بتوانن تتورى
وه كار ته بديل بكه ن.

ده كاملا نه لكه فتم فره ترئ نه رات
كه فتمه؟

ده: ئوستراليا، چوون م دوكتوراگه م
دهوره پله خوه نستم و چگمه نام كاريش
خو خاس جى كه فتم و قسه ئلئ نهرا
وتن داشتم نهرا خوه م و دو خه لاتيش
گرتم و ئيقه ره جى كه فتم ك دو سئ
سال پيش دواره هه م كل كردنه شوونم
و چگمه سميناريگ زانستى، ده كانادا
باوجى هييمان وه و جووره ك دلچرچ
خوه مه جى نه كه فتمه، قه برئ له ئى هن
يه سه ك جاجيواز كريان خوه ئى وه خت
و ئنرئ ئايم دگرئ تا له كار و بار
جييه تازه گه نه و پره سى.

گول سوو: نهرا ئى هه مگه جاجيواز
كرديه ت؟
م: وه ئى جووره وير و رايمه ك نه ر ئايم
فره ده جيئگ ميني هاده ئى جوور
ئاو مه نه وه ئى بيائى، م وه ئى خاتره
هه ميشه ده شوون و هره و نوا چگن
بيمه و ده شوون كار و چشت تازه و
پسپورى ياد گرتن بيمه و وه ئى خاتر
يه بى ك ده زانكو وه ئى ئيلاميش نه مام
هه رچه ن نه گه ر هيام ئيسه وه فوول

پورفسوورى هه م دره سيم باوجى وتم
بچمه ده ر ئيلام به شكه م پيشكه فتم
فره ترئ بيئگه نسيم، زانكو تيهران
دخواستنه م ك چوون م خوه شم وه ژيان
ده تيهران نه ده ات نه چگم و وه جيئ
چگمه زانكو مازنده ران، نه و زانكو وه
هه رچه ن ك ليونئ له ئيلام وه بانتر بى
باوجى چشت تازه ترئ نهرا م نه داشت
و وه ئى خاتره هاتمه كانادا ك خوه م
رووژنامه تيره و بكه م هه رچه ن دزانم ك
هييمان جى نه كه فتمه.

ژيان ده ولانئ تر سه خت تر يا
راحت تر؟

بايه د بزاني نهرا چه وه ئى لا و وه ولا
دچى، له لا كاره و ئيره فره تر ممكانات
ديريئ ئوو علم و عه مه ل وه يه كا
دبرنه كار ك يه نهرا م فره خوه شه، له
باوه ته ئلئ تر نه، نهرا م فره فهرقئ

نه كردگه چوون م ده هه ر جى دنيا بيم
هه هامه شوون ته حقيق و ده رس داين
و بيين و نه بيين چشته ئلئ تر جوور
حجاب و نازاديه ئلئ تر نهرا م فهرقئ
نه ديرئ چوون م هه وه و جووره ك ده
ئيران بيم ده ئيره يش هه وه ئيجووره مه،
هه رچه ن هاده ئى يه نهرا برئ فره
وه رچه م گر بيئ.

نهرا زانكو وه پله ئيران، ده سكه فتم
زانستى فره يئگ نه رات نه داشتنه؟
دهوره پله گشتئ هانه شوون قاقه زوازي
ئوو يه ك چه نئ مه قاله، وه گله شمار
بنووسنيئ و بلاوئ بكه ئى نه يه ك
نه و مه قاله پله چه نئ كه يفقيه ت ديرن
و چه نئ وه گه ره ك جاميعه ديان و
چه نئ كار كرد ديرن، م رووحياتم وه رد
ئى ري و ره وه نه نه دخوه نست. م هه تتا
نه و ده رفه ت موئالعاتييه ك وه رد زانكو

تيهران داشتم نه وه يش تيرم نه كرد. م
دلخوازم يه سه ك ده ته دوين موقه رات
و زه وايت نووسانن نهرا باس ئنرئى ده
ساختمان بتوانم به شئ بداشتووبم ئوو
ده هه ر جيئ بتوانم ئى كاره بكه م و
قسه ئلئ نهرا وتن بداشتووبم نه و ره پله
دلئم خوه شه و دبئ، وه قه و لييه ئى جارن
«كوو وه ت خوه شه؟ ئووره ك دلئ
خوه شه» م ده ئوستراليا قسه ئلئ نهرا
وتن په يدا كردم و مه قاله گه م بى وه
به يسئ نهرا نووسانن برئ زه وايت و
موقه رات له باوه ت به تره ف نه بيين
ئنرئى ده ساختمان، دهوره پله خوه شترم
بى، هييمان ديرم ده ئيره فير ري دكه م
و هيوادارم بتوانم ك پاغيره ئى بيم،
هييمان خو هامه ئيره تا بزائم چه پيش
ديائى و ده ئيره نه و دلخواه شى كارييمه
دكه مه دى يا نه؟

هه‌له‌په‌له عشق، هاوردمه نام کار کوردی

● گول سوو

**ژنه‌یل ئیلامی ده گشت
لایه‌نیگه و په‌سا کار کوردی
وهر ئه و نوا دبن. به‌کۆ
له و سه‌رپیشه‌په‌له ک وهی
تازه‌بیه‌په‌له و که‌فتگه‌سه
وهر چه‌م و بییه‌سه دلخواز
ئه‌وان، هونه‌ر تئاتر و
سینه‌ماسه.**

دنووڤم وه کار هونه‌ری ژنه‌په‌له ک
هه‌میشه ژن کورد ده کار هونه‌ری له
پیاگه‌په‌له ده نواتر بییه ئوو هه‌رچه‌ن
ژنه‌په‌له ئه‌ومه دره‌وه‌نی و کیشه و
هوولنه و کیشته و کال و شواینیش،
شان وه شان پیاگه‌په‌له و به‌ش خوه‌یان
کردنه و که‌م نه‌نانه و ئیقتساد کرئ
ژنانه پیاگانه و یه‌کا بییه. وه بان ئی
هه‌مگه هونه‌ر ده کورده‌واری فره‌تر
کارئ ژنانه بییه، قالی کردن، وه‌ر و یان
و له‌ئێ چینی، گزگ چینی، چیت و ده‌وار
سازین و فره له کاره‌په‌له‌تر کارئ ژنانه
بینه و یه‌ ژنه‌په‌له بینه ک ئیل و ئیل
فه‌ن و فیت کاره‌په‌له هونه‌ری، پشت
وه پشت ئوو جوور سرئ مه‌گوو وه
یه‌تره‌کی وتنه‌سه‌ئ. هه‌ر چینی چینه‌ئ
دوماتر له خوه‌ئ هووکاره‌ئ ئی کاره
کردگه. دوما‌ی گو‌ریان شی‌واژ ژیان و
نیشته‌جی بیین ولات، خو ژنگه‌له‌یش
که‌م‌وکوتئ، بی یه ک بخوازن ده بن
مال بنیشن، نیشته‌جی کریان و ئه‌و
ته‌وا‌مه‌ندییه‌په‌له تاریخی خوه‌یانه له ده‌س
دان، پیاگه‌په‌له‌یش یه وه سه‌ر‌پیان هات،
جوو‌ری ک ئیسه ره‌سییه وه چین ئیمه
و دبینیمن ک دواره و ده ئی ده‌وران‌ه‌یش
ژنه‌په‌له کم نه‌نانه و وه‌رد پیاگه‌په‌له،
ئه‌وانیش سه‌ر له نوو ده‌س‌کردنه‌سه کار
هونه‌ری، هه‌م پیاگه‌په‌له هانه سه‌ر هیل
و سه‌ر ری ئوو هه‌میشه ئیمه ژنه‌په‌له
هه‌ر چه‌ن ک ئه‌وان خو فره‌ترن و
جامیعه‌ئ ئداربیش له سه‌ره‌تا ده ئیران،
پیاگانه شک‌ل و شیوه‌ گرته‌گه وه خوه‌ئ
یه خو گونای ئیمه نییه و له چه‌مسار
م ژنه‌په‌له چوون هونه‌ر ها نام خو‌ئینیان
زووتر و فره‌تر له پیاگه‌په‌له نوارو دبن
و ئه‌ر خوه‌یان بخوازن دکه‌فنه نواتر.
گول سوو: یه چه‌نیگه ک هاینه تیه‌ران؟
: م له هه‌فت سال پیشه‌وه ئه‌را زانکۆ
هاته‌ه تیه‌ران، چوون دیرم تئاتر
دخوه‌نم هه له سه‌ره‌تا ک ده‌س‌کردمه

ره‌سیمه، هونه‌ر مانا بی‌عشق وه
ره‌سه‌ت نه‌دپه‌سه‌ئ.
گول سوو: ئه‌را هه‌م‌په‌له ئیلامی ئی
هه‌مگه وه‌ر وه هونه‌ر تئاتر و سینه‌ما
هاوردنه و ئیوه‌یش جوور ژنیگ ئی
ریگه‌ گرته‌سه‌ وه‌ر؟
: کورد وه‌گه‌رد هونه‌ر دیا‌گه‌ دی و وه‌رد
هونه‌ریش دمرئ، وه‌ر ژه‌ شییه‌و کردن
باسه‌گه بویشم هه‌ر چه‌ن ک ده نام کار
و ده‌س‌کردن وه کار خو دزانیمن ژنه‌په‌له
سه‌ختیه‌په‌له فره‌ترئ دکیشن، یه‌ هن
زات هونه‌ر خوه‌ئ نییه هن شه‌رایته‌په‌له
جامیعه‌سه.
م وه چه‌واشه‌ئ گشتئ له‌ی چه‌مساره‌و

ئیلام، ناوه‌ند ئوستانه‌گه هه‌ یه‌ک
سالۆن نیمه‌ناته‌مام دیرئ ئوو دپهلوران،
شاره‌گه‌ت و زنده‌گه‌ت، هه‌ سالۆن نیمه
ئستانداردیگیش ده‌ئ نییه، چۆنی بی
له‌و سایه‌ وه‌ئ مایه‌؟
:ئا، راسییه‌گه‌ئ یه‌سه‌ ک نه‌ ئوستان
و نه‌ شاره‌گه‌م ئمکانات ئه‌را ئی کاره
نه‌دیرئ ئوو ده‌ دپهلوران وه‌و گه‌رمی
بان په‌نجا ده‌رجه، کار کردن وه‌ ده‌س
په‌تی، فره‌ سه‌خت بی ک هه‌ عشق
و ئه‌وه‌بیش (هه‌له‌په‌له عشق) توانست
م پاگیره‌ بکه‌ئ ئوو فره‌یش خوه‌شالم
ک ئمکه‌ و دوما‌ئ ئی هه‌مگه‌ئ ساله
له‌وره‌ چگمه‌ ئیلام و ئیسه‌یش وه‌ تیه‌ران

وازی ده (هه‌له‌په‌له عشق) ک تئاترینگ
کوردی بی، ئه‌را یه‌کم جار خه‌لاتی کریام
ئوو هیمان ک هیمان شرینی ئی خه‌لاته
ها ده‌ ژیان هونه‌ریم چوون هه‌م یه‌کم
خه‌لات ژیانم گرتم وه‌ خاتر یه‌ ک بیمه
خاسترین وازیکار ئوستان ئوو هه‌میشه
وه‌ سنگه‌ئ وازی کردنم وه‌ زوان دالگییم،
یانئ زوان شیرین کوردی وه‌رگه‌ه‌ئ،
قه‌ولیه‌ئ ئیمه‌ په‌هله‌وه‌ندییه‌په‌له (جوور
دۆتی ئژ دۆته‌ل کورد فه‌لی و ئیل
گه‌پ خوه‌موون، ئیل کورد په‌هله، ف
ئی شانازییه‌ ره‌سیم).
گول سوو: ئی کارته شیرینییه‌گه‌ئ
فره‌تر هن یه‌سه‌ ک ده‌ ئوستانی
توانستیه‌ ئی کاره‌ بکه‌یت ک شار

سه‌ختیگه‌ ئه‌وه‌یش ده‌ دپهلوران و ئیلام
ئمجا ئه‌را ژنی! ئی ریگه‌ تا ئیره‌ چۆن
نایته‌سه‌ئ پشت سه‌ر تا پرسئ وه‌ئ
هه‌مگه‌ئ نامدارییه‌ ده‌ تئاتر تیه‌ران؟
: نزیکه‌ی بیس سال وه‌ر ژه‌ یه‌، هه‌ر
چه‌ن هیمان زاروو بیم هاته‌ه نام دنیای
تئاتر و بیمه‌ وازیکار تئاتر و چۆنه‌و
عاشقئ بیم ک شه‌و و رووژ، ورینه‌م بی
وه‌ تئاتر و به‌س. هه‌رچه‌ دچگمه‌ نواتر،
تئاتر ئه‌رام ره‌بین‌تره‌و دبی و فره‌تر
دکیشایه‌م وه‌ره‌و خوه‌ئ.
سئ سال دوما‌ئ ئه‌وه‌، بی وه‌ هنئ تر
ئه‌رام و بی وه‌ لیژگه‌ئ تا به‌یگه‌م وه‌ره‌و
مووله‌ق، ده‌و سالت تر ده‌ جه‌ژنواره‌ئ
تئاتر ئوستانی ده‌ ئیلام، م وه‌ سنگه‌ئ

هونه‌ر تئاتر یه‌کۆ له‌ فاخرترین و
به‌ه‌رزترین هونه‌ره‌په‌له ک هه‌ر میله‌تی
نه‌داشته‌وویگه‌ئ دوما‌مه‌نه‌ وه‌ هساو
دیائ هه‌رچه‌ن له‌ولایشه‌وه‌ هه‌ر
که‌سئ نه‌دتوانئ ده‌ نامئ پیشکه‌فتئ
بداشته‌ووبئ. ئی پیشکه‌فتنه‌ وه‌ختئ
چه‌ن‌را سه‌خت‌تره‌و دبی ک بزانیمن
تئاتره‌گه‌ بایه‌د وه‌ زوان کوردی ئه‌وه‌یش
وه‌ زوان نوو‌پاتر کوردی فه‌لی بدریگه
نیشان. ئی کاره‌ وه‌ختئ سه‌خت‌تره‌ک
دبی ک ژنی بخوازی ده‌ کشوهرئ
ک پیاگه‌وه‌زووری ده‌ نامئ باوه، ئی
هه‌مگه‌ باره‌ بکیشئ وه‌ شان. ئه‌را یه
ده‌ ئی به‌شه‌ وت‌وو‌یژی دیریم‌ن وه‌رد
هونه‌رمه‌ند کورد په‌هله‌بی دپهلوران،
خانم ماریا یونسی ک ئیسه‌ ده‌ تیه‌ران،
ده‌ ئاسمان تئاتر ئیران، خوه‌ش خوه‌ش
ددره‌وشئ و هه‌م وه‌ فارسی و هه‌م وه
کوردی کاره‌په‌له‌ئ فره‌ وه‌رچه‌م‌گر بینه.
گول سوو: ماریا خان، تئاتر (شانۆ) کار

زوو خوهی ده نام کار و بار تتهران جی بخهتی. جی شانازی دیری ک وهی همگهتی سهختیه یله و همجا دبینمن ک ههروه جارنی نام ئیلامی ده نام تئاتر پایتهخت واژا دبی و بهخته وهرانه ئیلامیه یله دیرن، رووژ وه رووژ ده تئاتر و سینما ده تتهران شوون پائی خوهیان بر و بتاوه و دکهن و هه گوران نام ئیلام په سا ددره وشیکه وه.

هیوادارم ک زووترنی له شه کورونا خلاسه و بیمن چون هونه ر ئوو دوفیشتر هونه تئاتر هه وهرد بین و دبین ته ماشاوانه یله مانا پهیدا دکهتی ئوو وه بتی ماشاوان ئیمه کارمان فره سهخته و کورونا نه وانه له مان سهنگه، وه ناخینه وه.

گوئ سوو: تئاتر کوردی چه؟ نه وه چون دبینتی؟

هونه ر، زوان گشتی ئایمه یله سه نه پرا یه ک گه شه بدهن وه فره هنگ و نه ر زیشه یله ره سه ن و ساغ ئسانی. فره خوهشی دکهم ک منیش کوردم و کورد مانا هه میشان زوان هونه ر رووژگار خوهتی یاده و گرگه و دومامنه و موته حه جر نییه. منیش جوور کوردیگ شانازی دکهم ک هه ر سال وه سال ده جه ژنواره تی تئاتر کوردی به شداری کورده و چگمه سه سه قز و له گشتی فره تر جی شانازی دیری نه پام ک هه میشه ده خزمهت ئوستاد دوکتور قوتب دین سادقی بیمنه ک بتی وینه سه و خوهتی ستین و کوول تی جه ژنواره سه. گوئ سوو: له تونه و، نه پرا تئاتر و سینما مائی کوردی، ئایا توانستیمنه تاریف خاسی پهیدا بکه یمن؟

کورد وه تئاتر و سینما جوور وه نه سه نه نوو پرستگه و نه پرا یه نه ر جگتی مکنات بدری، که مئی تر ده س و بال کورده یله وازتره و بتی مچاسه دبینمن

کورد وه گهرد هونه ر دیا یگه دی و وهرد هونه ریش دمری، وهر ژه شییبه و کردن باسه گه بویشم هه ر چه ن ک ده نام کار و ده س کردن وه کار خو دزانیمن ژنه یله سهختیه یل فره ترنی دکیشن، یه هن زات هونه ر خوهتی نییه هن شه رایته یل جامیعه سه.

هیلام جی که فتگه باوجی وه داخه وه هیمان نه و مکناته ک وه گهره که ده وهر ده س هه واخوازه یل هونه ر نییه و خاسه ک به رپر سه یله قهیر ئی هه مگه تامه زرووییه وه به شداری نام و نوو همامه یل ئیلامی ده کاره یل هونه ری بزنان تا نه وانیش وه کاره یل یان گه شه تی فره ترنی بدهن، به رپر سه یله پا وه پای

هیلام جی که فتگه باوجی وه داخه وه هیمان نه و مکناته ک وه گهره که ده وهر ده س هه واخوازه یل هونه ر نییه و خاسه ک به رپر سه یله قهیر ئی هه مگه تامه زرووییه وه به شداری نام و نوو همامه یل ئیلامی ده کاره یل هونه ری بزنان تا نه وانیش وه کاره یل یان گه شه تی فره ترنی بدهن، به رپر سه یله پا وه پای

ده رس خوه نستن وازیش کورده، هه ر چه ن دووس داشتم ک ئیلام، زانکو هونه ر و تئاتر بداشتا ک دی خه ریوی و سهختیه یل ژیان ده خه ریوان تتهران، وه ختم نه گرتاگا ک جگتی کارم سهختره و کرد باوجی زوو له تی سهختیه یله گواریام و ری خوه م کورده دی.

گوئ سوو: ده تتهران، وه چه ده سه کفته یلی ره سیه؟

ده: تتهران، ده رس خوه نستنه نامه نوائی گرد کاره یله م هه ر چه ن ک ده تئاتر یلی ک هن هام ئوستانییه یله مان بی جوور جاران هه هامکاری دکردم ئوو هه ده وه هه نساییشه ده ئجری کووده ک، سه رجووخه، بتی ده نگه شه و، تله تئاتر نامدار، وهرد چه ن کارنی تر، خه ریک به شداری و وازی کردن ده ییان بیم.

گوئ سوو: وهرد چه ماموستایلی کار کردیه؟

ده: زانکو وه گه مان ده خزمهت ئوستاد مه جید قه ناد، ئوستاد مه جید که ریمی، ئوستاد راشین ئیمامی بیم و له سه ره تاوه وهل نه وانا ده س کوردم وه مه خش ده و ته مرین.

گوئ سوو: وهرد چه گروو په یل هونه ری تی خه لات وهر گرتیه

م: وهرد ئی کاره یله خه لاتی کریامه:

همایشت نامدار ده سال 1385 ده جه ژنواره تی -موقومهت به سیج ک ده نام ژنه گه له دوئیم بیمه دوئیم وازیکار ژن

همایشت خودابه س سال 1385 ده جه ژنواره تی مانگ ئوستانی ده ئیلام ک هه مجا ده نام ژنه یله بیمه دوئیم همایشت ته لخ (تیه ل) ده سال 1389 ده جه ژنواره تئاتر ناوچه ئی ک بیمه سییم وازیکار ژن همایشت (ایستاده روی خط استوای

ئیلام ده سال 1387

سریال کوردی هانا نه پرا شه واچه تی ئوستانی ئیلام ده سال 1387

سینمایی کوردی هاوار ده سال 1387

سریال کوردی (هه ر که س نه پرا خوه تی) ک مونشی سه حنه و گریمور بیم ده سال 1391

سریال (پنجره ای رو به خدا) ده سال 1389

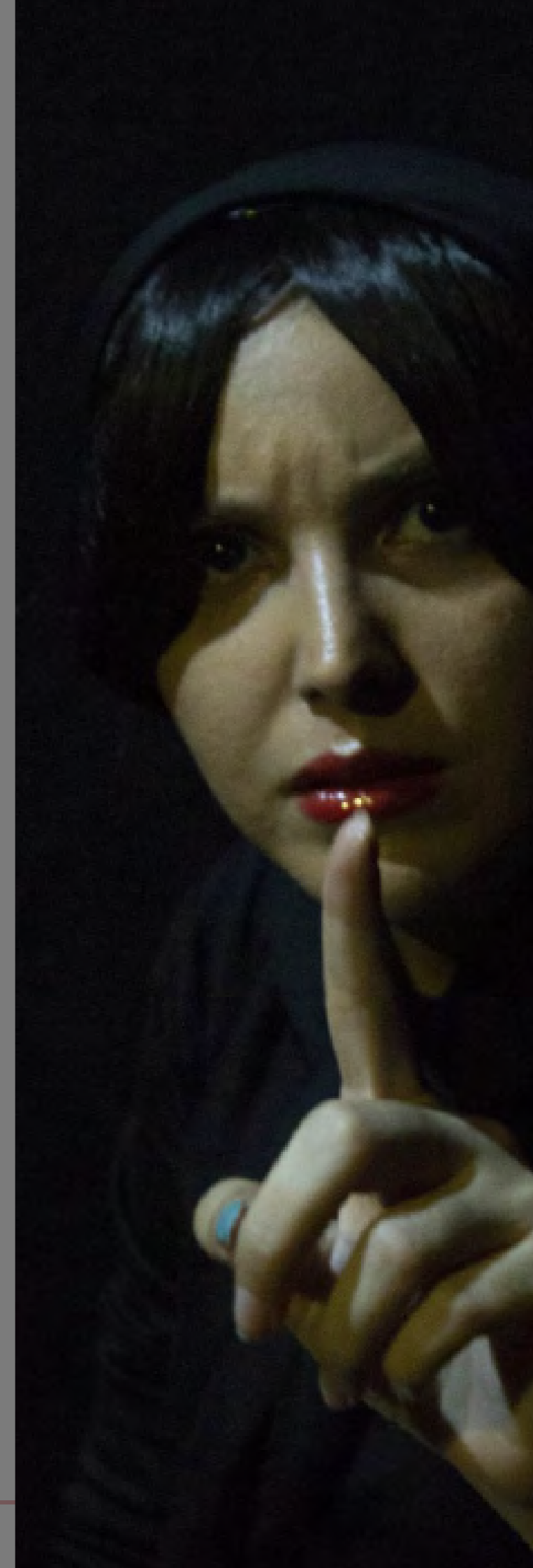
کوئله فیلم سه رجووخه ده سال 1395

کوئله فیلم (سکوت شب) ده سال 1395

و برنی تر کار ته بلیغاتی

گوئ سوو: یه مه وه زیات سینما و تئاتر ده ئیلام، له چه مسار ئیوه چونه؟

فره خوه شالم ک ئیلام وه جیتی ره سییه ک کار تئاتر و سینما ده

ک چه ئی تر گه شه ددهن وه ئی کاره وه،
ئیمه ده کورده واری ئمکاناتی هه میسانی
ئهرا تئاتر نه نایمنه تا خه لکه گه بکیشری
وه سالۆنه ئیله.

گشتی شاهدیمن ده وهخت جه ژنواره ئی
تئاتر سه قز گشت ولات وه ره دگر نه
وهر ئهرا ئه و شاره چ هوز تئاتر و چ
دوو سخوازه ئیل تئاتر و هونه کوردی، ئی
پرسیارییه بایه ده له بهر پرسه ئیل ئداره ئیل
فه ره نه نگ ئی ئوستانه ئیله بکه یمن
ک وه خستی مه ردمه گه ئیقه ره تیه نه نگ
تئاتر کوردییین ئهرا کاری نه کریا گه ک
ده دریزائی سال ئی جمه و جووله هه
مینیگه ئی؟

گوئ سوو: ئایا ئیلامیش دتوانی وه ئی
زۆوه ئیله بییگه خاون تئاتر کوردییگ
دیاری ئهرا خوه ئی ئوو سینه ماییگ
کوردی زوان ئهرا خوه ئی

: ئا، ده ئیلام ئی پتانسییله هه سه و
دنیام ک خه لکه گه پیش یه دخوازن هه
ماگه ک مه سئووله ئیله جگئی بجمن و
جوور هه میشه هه مجا نه میننه جی.
ئه ره ئه وان ده ئیلام، فره یش نه هه
سالی به کجاریش جه ژنواره ئی تئاتر
کوردی ئوستانی بنن ئی نه هادسازییه
خوه ئی دییگه ژیرخوان فره خاسی
ئهرا یه ک بنه وائی خانگ تئاتر کوردی
ئیلامییگ وه خاسی و وه راسی ده بانئ
بئری، همیرم یه سه ک ئی ئاواته خوازییه
له ویره وه نه بهن.

گوئ سوو: ژنه ئیله چ نه خستی ده ئی
کاره دتوانن بگرنه مل؟

: وه تاریفی نه بی وه وجووره ک م دیمه
و دزانم ژنه ئیله ده وازیکاری ئهرا تئاتر
کوردی ده ئیلام هه م فره ترن و هه میش
فره تر ئی داخوازه دیرن و دتوانم
بویشم ئامادهن ک ئه ره بهیلنه یان له
پیاهه ئیله یش به شداری فره ترئ بگرنه
مل.

م خوه م نزیکه ئی په نچ سال وهر ژه یه

ده تئاتر (تیه ل / تلخ) وه کارگردانی
سه عید خه یروولله ی، که م و وتی یه دیم
وه چه م.

گوئ سوو: شیرین ترین ویره وه ری ئیوه
له تئاتر کامه سه؟

:خاترات خو فره سه ئوو
شیرین ترینه گیان ئهرا م یه سه ک
چگیمن ئهرا جه ژنواره ئی تئاتر ئوستانی
سال 1383 بی م ده هوتله گه وه رد دو
خوه شک ئه یوانی بیمه هام و تاخ ک
براگه یانیش ده تئاتره گیان وازی دکرد
ئی ئاشناییه بی وه چین خه یری ک
ئیمه یه کتری ناسیمن و ئه وی خوازمه نی
له م کرد و ژیان هونه ری م وه رد ژیان
ژناشووییم بینه یه کئی ک یه خوه ئی
تا ئیسه بییه وه یارمه تی ده م ده
شوون کار هونه ری گرته ئیله م ئوو م
چۆچشتی هامه ژیر ده ئین و ده تیه ت
پشتگرییه ئیله ئی شووه گه م "سیرووس
که ریمی" ک خوه ییش هونه ره نه نده و
هه میشه هه ویری وه م بییه چ ده دهرس
خوه نین و چ ده دریزه دار بیین ژیان
هونه رییم ک وه عشق و ئه وینداری
سپاس فره ییگ له ی دیرم.

گوئ سوو: ئهرا ئیوه و ژیان هونه ری و
گشت ژیانتان پایاری دخوازیمن، پایار
میین.

:ئیمه یش وه بهش خوه مان ریزداری
دیریمن له ئیوه و خزمه ته ئیله تان وه
کورد و کار کوردی ئوو وه تاییه تی
وه کورد فه یلی ک ئی نام نامداره
دخه یگه مه ویر په هله ئی گه پ و
گه ور و ئه ساتیری ئوو وه ویر ولات
باوانیییم کورد په هله ئی ئمکه چوون ک
م ئفتخارم یه سه روولئه ئیجووره ولات
بنچینه دار یگم و پاسدار ئیجووره نام
گه ور و باستانییگیم، ناوئ ک ده نام
ته وه رک کریاگ (کورد فه یلی) وه خوین
شه هیده ئیله بئ تاوانه گه ئی ماگه سه ئی و
دمینیگه ئی.

”

وه وجووره ک م دیمه و دزانم ژنه ئیله ده
وازیکاری ئهرا تئاتر کوردی ده ئیلام هه م
فره ترن و هه میش فره تر ئی داخوازه
دیرن و دتوانم بویشم ئامادهن ک ئه ره
بهیلنه یان له پیاهه ئیله یش به شداری
فره ترئ بگرنه مل.

خاوان بهررتترین خه لات سوئد ..

ژنیگه له ئاواره ییل کورد فهیلی

● گون سوو

گون سوو- وهختی ک سه ددام لا و لوو قورئان خودا، ئهرا ولاتفریوی، چهکان و سووره ئه نفال خوهنست و وت ک کورد، کوشت و بر ئه نفال بکری.

وهختی ک ده پهجاگان و ههفتاگان و ههشتاگان سهدهی گوزهیشته ده چهن چین کورد فهیلی ک خوهی خاوان ولات بی له ولات خوهی کرد وه دهر له خوهییه و دی ئی خه لک هزاره ده عراق شوون بره و کردگه و ئاواره ییله گه ئ بچنه ههر جیی دی هیچ ده سکفت و ئه لکه فتی ئوو دوفیشتتر هیچ دهم و زوانی ئهرا حه ق خوازی نه دتوانن داشتوو بن ئوو وه بی ناسنامه، بی هوویهت و بی شوناس ده نامده سان ده وله ته یله وه ژاری و هه ژاری و کولوولی دهن سهر و جگه جگه ئیقهره ئاسیمیله وه دبن ک خوه یانیش له ویره و دبن ک کیین؟ له کاملا هاتنه و؟ و چه بایه بکه ن ئوو ده قه پیران هوویهت دامینن و دهرمینن، تا وه هه ی.

کوومه لایه تی دکه ئی.

به لسه م، ئه و دۆته بییه ک دیکتاتور عراق، وه و زهرپ و زووره ک وه سهر هوز کورد فه یلی هاورد دئی قرقچیا ک له بار دالگه و بچوو باوجی ئه وی وه سه رسه ختی ده زگ دالگ ک یه کئی له ئەمناکترین نیشتمان دنیاسه، هه ده و هه نسا ک ئاوه لیچگئی بی و نه هات بی وه دی، ده س کرد وه خه باتی ئه پرا زینگ ماین و ئه پرا نه مردن دجه نگی هه رچه ن نه هات بی وه دی.

تیسه سه ددام نه ماگه سه ئی ئوو کورد فه یلی ماگه سه ئی ئوو داستان «به لسه م» جوور مه ته ئیگ ئه فسانه ئی، مایه ئی تا بییگه رومان نویسی رووشنبیر ک باس کوومه لگا و ژیان بکه ئی نه مه رگ کوشت و بر. ئه وی یه کئی له و ئه لیمه ت و بلیمه ته ئله سه ک وه نه هاتن وه دی

رژیم ترسنووتریک دیکتاتور دنیا ته زان و سووند وه نام چالاک کورد فه یلی داگیره و کردگه.

“

به لسه م خوه ئی بییه وه یه کئی له نام دارترین ژنه ئله ده سووند و ولاته ئیل ئسکاندیناوی ئوو توانست وه چه ت بال خوه ئی بانترین خه لات سووند؛ «سمولتس» ئه پرا سال ۲۰۲۱ ئه پرا خاتر نووسانن رومانه گه ئی وه نام «ئاسوو و رووداوه گه» ده سال ۲۰۲۱ وه ربگری

یه کئی له و دۆته ئله ک وه گهرد بنه ماله گه ئی له عراق تارانته ئی، زاروولته ئی بی وه نام «به لسه م». به لسه م دۆت کامل که ره م له سه رکرده ئیل حزب شیووعی عراق بی ئوو یه کئی له ماموستا ئیل مه کته ب کورده فه یلییه گان بی ده به غدائی ئه وسا، ده ده هه ئی په نجاگان و شه سه گان زاینی، یانی ده ئه سه ده گه.

برئی له کورده ئیل فه یلی وه خاتر یه ک رووژنامه وان، تئوریسییه ن و نووسه ر نامدار کورد فه یلی «عه زیز ئه لجاج» چه نی چه ن سالان بی وه سه روک حزب شیووعی عراق ک یه کم چین کومونیسته ئیل عراق بین، ده و ده مه چگنه نام ئه و پارتو و چالاک فره ییگ کردن تا گریان و برئی له یان، داریان دریا ئوو قه یری تر له یانیش له عراق کریانه ده ر.

باوگ به لسه م ک ئستخبارات ده شوونی بی تا بگره ئی و بکوشنه ئی وایه بی و خوه ئی له ولات، هه تا به ماله گه ئی ئه وشارد و بنه ماله گه ئی ک بن سووچ و بن تاوان له قوربانیه ئیل ئی ره فتار نامه ده نی ده ولته به عسه بین ک بغه یران سازی له ولاتوه نده ئله دکرد و هه ر که سی ک جوور به عسییه ئله بیر و رای نه دکرد خوه ئی و خاندانی وه روولته بجم دکوشت یا له عراق دتاران ئوو هه میش به ش و ماف ژیان کردن له ئی ده عراق دبري، وه یه کا، نوزده که سانه بان گرته وه ئه پرا ئیران به شکم ئازار و قنار نه بن.

به لسه م ده و هه نسا ئیل ده ر وه ده ری و شه ر وه ده رییه ئوو ده سال 1983 زاینی ده ئیران هاته دی.

هپمان فره هراشه و نه بی ک باوگ وه هه ر جوورئ بی خوه ئی له چنگ به عسییه ئله وایان و هات وه ئیران

له قه پ دژخیمه ییل به عس عراق وایانه ئی ئه پرا خوه ئی بییه وه یه کئی له نام دارترین ژنه ئله ده سووند و ولاته ئیل ئسکاندیناوی ئوو توانست وه چه ت بال خوه ئی بانترین خه لات سووند؛ «سمولتس» ئه پرا سال 2021 ئه پرا خاتر نووسانن رومانه گه ئی وه نام «ئاسوو و رووداوه گه» ده سال 2021 وه ربگری ک وه زوان ساده ئی سووندی نووسریاگه ئوو باس باوه ته ئیل

ئجنا ئه وان برد ئه پرا کوشه ر سو فییه تی، شه وره وی ئه وسا ئوو رووسییه ئی ئیسا، ئجنا دواره برده یان ئه پرا ئه فغانستان و ئاخه سه ری ده سال 1990 برده یان وه سووند. به لسه م گشت ده رسه ئله ئی ده سووند خوه نست بی وه خاون ماسته ر ده ئه ده ب و زانسته سیاسییه گان. ئیسه، ئه و دۆته ک ده زگئی دالگئی بی و دالگئی وه هزاران هزار ئسترس

ئارزووه یلی دۆتانه

ده ناوبهین به غدا و تیهران

هه رچه ن باپیرانی گشتی هه م ده به غدا هات بیینه
دی، باوجی ولهو بییه ئی ته کریتی هات و وت ئیوه
ده پشته که یله عراقی نیین و بچنه ریپتانهو.

گول سوو

وه یجووره بی پانعه راویسم و ه نام
(کومار عه راوی عراق) ک سه ددام دواره
بنه پائی نا حوکم کرد ک هه ر که سی ها
ده عراق، یا بایه د بویشی ک عه راویگه
یا له عراق عه راوی بچیگه ریبه و یا
بچی مری، ئی بیر و رای شقنیستییه بی
ک نه حلامه یل دۆتانه ئی نه حلام عه سکه ر
ده ناوبهین به غدا و تیهران ئاواره وه کرد،
دۆته ئه ئی بی به ش له ژیانئ ئاسوده ده
ناوبهین دو پایته خت وه گه رد سنوره یلئ
ک خوه ئی و هزارانی تر جوور خوه ئی
هیچ نه خشی ده کیشانیان نه داشتن.

کورد ه یل فه یلی وه خاتر داشتن سه واد،
ده وله مه نی و جه ماور فره تری ک
ده به غدا داشتن، که فتنه وه ره فه ئی
به دگومانیه یله ئی دیکتاتورئ ک
خوداییش وه حه ق ناسی که سی ک
نه هه که مه ووزه یله گه ک گشت عراق
خه رپ هه زازی بی بن له قار و قین
کرد.

به غدا، ئه را زارووه یله ئی خوه ئی، ئه وسا
هه شار نه فسانه یل هزار و یه ک شه و
بی، شار دیو جادوو بی، شاری ک
حه تتا دپوه یله ییش هه ئه را هانا داین
وه ئایمه یله له چراه جادوو ئه ده ره اتنه
ده ر.

شارئ ک ده بازاره یله ئی کورد و یه هوودی
و عه راو و تورکه مان و مه سیحی و سونه
و شیعه و کاکه ئی و سائی و که ئد و
ئاسووری وه رد یه کتری دژیان و زنه ئی
دکردن تا سه ددام هات و چۆنه ئه و
زنجیره ئی به س و په یوه نه فه پقه په و
کرد ک هه ر قه ئی له ئی خسته یه کئ
یه ک ولات، ئو هه ر ئایم به غدا دینگیش،
له وه ولا دی به غدا بی وه شار هزار
و یه ک شه وه و کابووس، شار هزار و
یه ک جوور مردن و ره نجه پرووی ئه را
مناله یله گه ئی خوه ئی.

له ئی وا بی ک نه حلامه یله ئی نه حلام
نووهم، هه وه خاتر کورد فه یلی بیین،
فره دریا وه نام دنیای له چاوئنتزاری و
چه مه ری ماین دین برایی ک بی شوون
و نوونه و کریاگه، دو خوه شک هه نین
و خوار زایی ک دلئ هه نه ئی دیداریان
ئه کرد ئوو مائی ک پر بی له
منالییه یله ئی ک گشتی گومه و بی ده نام
بی ده نگییه یله ئی درووزنه یلئ ک هه وه
دروو باس حوقووق به شه ر ئه کردن، ده
دنیا یی ک چمان موته مه دنه گومه و بییه
ئوو هیمان ک هیمانه نه دنیا ئوو نه
عراق نووی بیریش له ئی نه کردگه.

تر وه دیلی برد، مامه یلئ بی تاوان
ک ئستخبارات دزییه یان و تا ئیسه ییش
گوو پرخیون و شوون گومه و کریاگ
مانه.
له بنه مائه ئی نه حلام، چهن دوکان ده
سه و قه گه ئوو وه رد مائی ده شارع
فلسطین و ده نزیکئ (ساحه بیروت)
له یان بریا، دو دۆت شوو کردگیان ده
عراق مانه جی ئوو ناسنامه یله یانیش
باتله و کریا و کورپه مامه گه یانیش وه
ئه سیری بریا و کوژیا و خوه یانیش
کریانه ده ر وه ر ئه و ئیران.
له ئی وا بی ک نه حلامه یله ئی نه حلام
نووهم، هه وه خاتر کورد فه یلی بیین،
فره دریا وه نام دنیای له چاوئنتزاری و
چه مه ری ماین دین برایی ک بی شوون
و نوونه و کریاگه، دو خوه شک هه نین
و خوار زایی ک دلئ هه نه ئی دیداریان
ئه کرد ئوو مائی ک پر بی له
منالییه یله ئی ک گشتی گومه و بی ده نام
بی ده نگییه یله ئی درووزنه یلئ ک هه وه
دروو باس حوقووق به شه ر ئه کردن، ده
دنیا یی ک چمان موته مه دنه گومه و بییه
ئوو هیمان ک هیمانه نه دنیا ئوو نه
عراق نووی بیریش له ئی نه کردگه.

خوه شکه یله ئی، ئوو باوگئ ک ده
دوره ولاتی مرد و داخ دیدار کورپه گه ئی
و هه ر دو دۆته گه ئی وه رد خوه ئی و
مال و مین و که سب و کاره گه ئی برد
وه قه ور، ئوو چاره نووس دالگئ ک
نازانئ خه م دۆد کورپه بخوه ئی یا
دوره یه گه ئی دۆته یله ئی یا داخ مردن
شووه گه ئی، تراژدییه یلئ یگن ک بایه د
گووش دنیا کاسه و بکه ن له به س ک
فیلم ده بانئیان بسازری و داستان و
رومان و شیعر ده ملیان بنووسری
یا هزاران هزار غاییشگی نه قاشی و
عه کاسی ئه رایان بتری ک وه داخه وه نه
هه بغه یران کورد ک ئیمه ی کوردیش
ئوو حه تتا چالاکه یل کورد فه یلی
خوه ییش کووتاهئ کردیمنه ئه را ناسان
و نووسانئیان.

هیواداریمن ک شه فقه، وه به ش
خوه ئی بتوانئ قه یری له ئی نه زان کاری
و مسیوه ت و عه زاو و خه زاوه یله ئی
ئی خه لکه سته مدیده گه مانه بنووسنی
به شکم ئی نووساننه یله نوائ واژا
کردن و دواره هاوردنئیان وه سوو و
تکراریان بگری. ده مته قه مان بخوه نن
وه ل ئه وئ.

گول سوو: تو یه کئ له ژنه چالاکه یل

کورد فه یلییه یته ده تیهران ک هه میشان
هه ده سه رسالئ بیس و دو هزار شه هید
کورد فه یلی به شداری دکه ی، ئه را چه؟
: م، بیر و رایم یسه ک گشت ئه و
جواغه رگه یل شه هیده برامن ئوو
(ئه رکان عه سکه ر) براگه میش یه کیگه
له و هزارانه ک تا وه هه ئی هه
داخدارئیان ئه مینیمن و چۆچشتئ ها
ده لممان ک ئه را هه میشه ری ز له یان
بگریمن و بیرئیان زینگه و به یلیمن تا
ئی چینه و چینه یل ئایه نده له بیره و
نه به ن ک ده ئی ژینووساید بی هچان
چل ساله هه م له لا بار فره ننگ و
زوان، هه میش مال و مین و دارایی و

زار و زه مین و هه م ناسنامه و شوناسمان
ئوو حه تتا وه گیاهان چه نئ وازی کریاگه،
هه ئه را یه ک ئیمه عه راو نه بیمنه
و کورد فه یلی بیمنه، چشتئ ک باور
کردنئ ئیقه ره سه خته ئه را ئه وانه ئی ک
له ئی وا ره نجه پرووی نه کیشانه وه راسی
سه خته و ئه ر هه میشه خوه مان هه
نه وژیمنه ئی هه م له بیر ولات ئه چی
هه میش له بیر خوه مان ئوو هه م له
بیر دنیا ئوو که سی ده بانان دی باور
ناکا ئیچۆنه جنایه ته یلئ وه سه ر برینگ
هاتگه ئه وه ییش وه بی سووچ و بی تاوان
و وه خاتر یه ک و زوانئ تر قسه کردنه
نه زوان حاکمه یله گه.

گوڵ سوو: خوهت ده کام هنازه ئی فه رههنگی نه ده بی چالاکی دکهیت؟ م: هه له جارانه و کار نه ده بی نه کردم چ نه وسا ک ده به غدا بیمن و چ وه ختی ک له عراقه و تارانمان، هه رچه ن ک دو مائی یه ک کریمان ده له زید و ماوائ هه میسانی کورد فهیلی، شاره گم به غدا، فره تر بیره وه ری و خاترا تم وه بان ره نه چه رووی کورد فهیلی نووسا مه و شیعه ره یله میس هه له ی باره و مه.

بی ژه نه وه یس جوور چالاکیک مه ده نی نوو وه بی یه ک چاوداری بکه م له سیاست و باس سیاسی، ده سووشیال میدیایله نوو شه واچه یلن جوور فه یسبوک نامه ده مل خوه م ک گشت خوه شکه یل کورد فه یلیم ک جوور گه لاریزان، سه رده واینگ وه نام رژیم به عس سه ددامی ده دنیا چوچییان داگه، کووه و بکه م تا نه ر دی ناتوانیمن یا ناخوایمن یا ناهیلنه مان ک وه به غدا ک فره یس دووسنی دیریمن وه دل و وه گیان نه لگه ردیمنه و لاوه که مئی ده نی مالگه ئی مه جازیه گری ده ده ور یه ک بیمن نوو هه رچه ن ک کورد فه یلی وتنه (بی سه رزه مین تر له با) گه و هیچ ولاتی وه خوه ئی ناخریگه ئی ده دنیا ئی راسکانی، ده دنیا ئی درووکانی و مه جازی ولاتیگه ئه را خوه مان بسازیمنه و ک دوتانه گی ژنه یل کورده یل فه یلی ک پره له داخ و دود و ئیش و ژان و مه ینه ت دووره ولاتی و منالییه یلی ک دریانه وه بای و ده ژیر رمه ئی تووپ و گرمه ئی تیاره و نلاته ئی ساروو خه یله شیویاگه سه یه کا، له وه همگه شه ر و شووره دووره و بکه یمن، هه رچه ن فره سه خته باوجی دیریمن هانا نه ده یمنه یه کتری ک له وه ره فه تی نه لایمن، همیرمان یه سه.

گوڵ سوو: وه چ زوانی؟ نه نووسنی : م کوردم و وه کوردی قسه کردن نه رام ئاسانتر و ده لام شیرینتره باوجی

وه داخه وه چوون م له زاوو یسه و تا وه لیسانس نامار ک ده به غدا گرته ئی گشتی وه عه راوی بییه، هه هووکاره ئی نووسانن وه عه راوی بیمه و به س.

فره سختمه ک بیژم م شیعر و خاتره یله مان دیرم وه زوان عه راوی نه نووسنم نوو سه ختییه گه ئی هن یه سه ک خوه م ئی زوانه نه لنه بژارده نوو له ده س زوور بییه چوون منالی بیمه ده به غدا وه ترس و له رز و قرچه ئی چگه و سه ر وه نام (ته عریب) و (کورد بگیری) و سه وق کردن له عراق و ئخراج کردن له زانکو، گشتی وه تاوان و جورمی ک جورم بیمه نه بی، نوو منالیگیس نه زانی ک نه سلنه تاوانیش نه بی نوو گشتی زاده ئی زه ین بیمار دیکتاتوریه یلی وه نام سه ددام و براسه ددام بی ک عه راو نه بیین وه جورم نه زانست و بیمه چارمان ناچار بی ک وه عه راوی بنووسنیم و بخوه نیمن. ده س دوماجار هه تا وه وه همگه وه رچاوگرییه و زوان قورتاننه یله ک بیمه داشتیمن ک هوویه ت کوردی فه یلی خوه مان نه ویشاریمن له به عسییه یله وه داخه وه له مان نه وره سین و براگه م گله و دان و بی سه ر و شوونی کردن و منیش له زانکو کردنه ده ر نوو یه وه بیر هاوردنی هه م فره سه خته ک براگه ت بکوشری نوو خوه تیش نه هیله ت ده سه گه ت ته مامه و بکه ئی وه خاتره یه ک زوانت و هووزت جیاسه له زوان و هووز حاکمه یله، وه داخه وه.

گوڵ سوو: نه را هه یه؟ هه له ئی باوه ته نه نووسنی و به س؟ : نه را چه نه را؟ مه ر ژینوو ساید چشت که میگه؟ ده گشت دنیا خو هه ر نایم ئنسان دووسنی ژینوو سایدی بیننی بی ده نگ نانیسی م خو خوه م له دل ئی جووره ئاگری ده رهاته، زا به و په روه ده ی یه مه، چوون نه توانم

بی کشه بنیشم؟ و باسی نه که م هه تا وه قیره ییگ، وه قیره ییگ، وه هانا و هاواریگ، چوون نه بی؟

گوڵ سوو: له و رووژه یله ک له عراق کریانه ده ر چشتی ها وه بیرت؟ : چوون نه بی نه وه همگه تراژدییه له بیرمه و بچی؟ گر وه گری جوور فیلم ها بیرم، نه و ساته یله ک وه زوور نه تاراننه مان له مال و له شار و له زیدگه ئی خوه مان، نه و وه خته یله ک براگه مان وه زوور جیاوه کردن له مان، هه ر چی بیژم له و سات و کاته، که م و مه.

گوڵ سوو: نه و به ینه یله خوه ت چه ن سالت بی؟ مالتان چه ن که س بین؟ : بیمه سال 1361 هه تاوی کردنه مانه ده ر، نه وسا م بیس و چوار سالان بیم، هه باوگم بی و دالگم، نوور ده قه ورییان بواری، نوو خوه شکه م و برا بووچگه له م و ژن براگه م وه رد مناله گه ئی، دو گله ئی تر له برا یله م ک نه وره سین و واین وه کوردستان و له وره و هاتنه ئیران و ده ئیره یه کا گرتیمن، نه و برامه یس خو گرتنه و بردنه، دو خوه شکمیش ک شوو کردیین بی خه وه ره له بیمه ده عراق مان.

ها بیرم نه و رووژه ناخره گه سه ر بازه یله ئی به عس و ئستخبارات هاتن و وه باوگم وتن ک به دیتان کریاگه و ئیوه کورد فه یلیین و حوکم دریاگه ده ملتان و ئیوه یس باید له عراق بچه رییه و نوو بنه ماله گه ت به یمن نه را سنوو ئیران، برا شه هیده گم ک بی خه ور ده مه دره سه بییه ئی نه و براگه میس ده زانکو بی ده شار به سه و برا گه پگه میس ده مال نه بی و هه ژنه گه ئی وه رد مناله چوار مانگانه ئی ک تلفالگئی شیره خوه بی ده باوش دالگئی ده مالمان بین، وه ختی به عسییه یله رژانه ناو ماله گه مان بیمه له

زیه لیبه ری و ترسیان گری نه کردیمن ک سه ربازی قونداغ تفهنگی برده بان و وت که م گری بکه ن و زووتری گرده و بین تا به یمنه تان نه را سنوو مجا بی یه ک گرد و ورد بکه یمن ته پاننه مان ده

ماشینینگ و کلمان کردن وه مائی ک بری تر کورد فه یلی له تی بی، نه وانیس نه خواست و وه رد بیمه بتارننه یان. نه و ماله چمان زندان بیمه بی نه را گشتان، برا شه هیده م بی خه وه ره له

گشت چشتی له مه دره سه و چگ بی نه را مال ک وه داخه وه ته قیابی وه یه کئی له هامسایله ک به عسی بی نوو داینگه ئی ده س به عسییه یله و دیمن هاوردنه ئی نه را شوونه گه، بیمه وه راسی فره خوه شی کردیمن ک سه روه خاون کریاگه و یه کا گرتیمن هه رچه ن ده هوول یه بیمن ک نه کا یه مه رگ هاومال جه مئی بی باوجی تاکمه جارئی نایم ناوه خت وه بری له مردنه یله نه خوازی ک هزار جار له قه یری له ژیان و ژان کیشانه یله ئاسانتره کن. ئیواره لیلی بی ک نه منیه یله هاتن و گشت مام و نوومایله جیا و شییه وه کردن ک براگه ئی منیش ده ناویان بی و وه گشتییان ده ناو قیژووآلنگ و گریه گری بیمه و خوه یان، وه زوور بردنه یان و وه داخه وه ک نه وه رووژ یگه و مپرو رووژی ک بیمه یله دی نه دیمنه یان هه رچه ن ک گشتی چاوه ری دیدار ییانیمن و هیچ، هه کاتی مه سلنه گه ک ئیژی (کوور تا نه مرئی ها ته مائی چاو).

نه و رووژه گه ئی بی ک بردنه مانه جیگ تر، شوون فره ته نگ نه لهاتگئی بی جووری ک ناتوانستیمن قولمان دابکیشیمن نوو باوگم و نه و پیاگه یله فه قیره یله ده سوکی له وتاخه گه کرج نه لهاتن تا بیمه، مناله یله و ژنه یله بتوانیمن بنیشیمن. وتنی وه ده م ئاسانه، وه پراسی ک شه و فره سه خت و ته حقیرکه رانه ئی بی ک هیچ وه ختیگ له بیرمان ناچی. له جاتی نان و

شهاب قبری

غەزا چشت ئاوەکین بووگەن هاتینگ وە تووک باقلە کولان بین و دە نام تەنکەئێ هێژدە کیلویی جی روون هاوردنهئێ ئەپامان ک دڵ ئایم ئەلئەشیوان و چوون دڵ و دەروژن گشتمان قەلۆه و ئەکرد کەسێ نەتوانست لەئێ بخوا لە بەس ک فرە دەروەس و چرکن بی.

دو هەفته هە لەئێ و تەحقیر و سووکمان ئەکردن و وە برسی و تیهنی و بئخا و پێ لە دلەپکی و ئسترس ئەبردیمە سەر. شەوکیانئێ برئێ لە ئەمنییەگان هاتن و دەفتەرئێ وە دەستیان بی و بنەمالەئێ وە ناو و ئەچرین، ئیقەرە ئەو وەزیاتە گەن بی ک برئێ لە بنەمالەئێ ک ناویان نەخوونست داوا ئەکردن ک ئیمەئیش ببەن و لەئێرە خڵاسمان بکەن، هەرچەن ک وەراسی کەسێ نازانست ک ئەبەنەمان بکوژنەمان و زەنەچالمان بکەن یا دە سنوور تیران ولمانەو بکەن؟ ئەو رووژە ئیمە گشتمان بردن وە مەیدان توویانئێ وە نام (ملعب الشعب)، بەرزان تەکریتی براگەئێ سەددام هاوردن تا خوێئێ وە چا و خوێئێ بیینی ک یەکە یەکە بنەمالەئێ ئەچرن و سوار ماشین ئەکەنەیان و ئەبەنەیان، وەختئێ ک ئەوی هات گشت چرچ کەفتە زگییان و چاو خریا ک یە هاتگە گشتمان قلاڕەو بکا، دوماجار سوار ماشینەئێ گەپ ئەرتشی کردنەمان و دە ئەو خوەر بان سوژ و نیمەپوو زێرەکەرە وە تەق و لووقەو هاوردنامانە سنوور سەرپێئێ زەهاو و دە لێو سنوور ولمان کرد و دە ئەو ناوچەئێ جەنگییە یەک رووژ ئازگار وە پایتیا رێ کردیمن تا رەسیمیە سەرسنوور ئەو بەئێنەئێ گشت وەئێ و پینە ک نەکا لە پشت سەرەو شەنگ بخەن وە پیمان و لە قەسی تا سەر سنوور نەبردینەمان. لە گشتئێ گەنتر یە بی ک نازانم چە بی ک دالگم ولەو بی لەمان و هەر چێ گەردیمن نەکردیمەئێ وە دی، دی

ناچار دڵ لەئێ ناایمن و کەفتیمە رێ هەر چەن هە و پینەئێ داشتیمن چمان رووژ قیامەت بی و کەسێ ناتوانست بیر لە کەسێ تر بکرداگا و هەر کەسێ هە دە هوول خوێئێ بیاتا.

ئێسە دی باورئێ سەختە ئەپرا برئێ وەلئێ وە راسی چمان فیلم و تراژدی سەختئێ بی ئەپرا خوێئێ. ئەو هەمگەئێ ژن و زا وەو زاپووئێل گەر دەستیانە وە برسی و تیهنی و وە پائ پەتی وەرە ناایمن دەو ناو هەلەت و بیاوانەئێلە ئوو دە ژێر ئەو تیشک تێژ خوهرهتاو، بان هێژدە ساعەت وە پایتیا چگیمن ک رەسیمیە سەرسنوور، دە نام رێ لە وەشت گەرمی و برسی و تیهنگی چەن کەئوانوو، بەسەزوانەئێلە مردن ک پیاگەئێلە ک خوەیانئیش شەکەت و ولەکەت بین لەشیان گرتە کوول و هاوردن وەرد خوەیان.

ئیمە ک رەسیمیە نوردووگاگەئێ کرماشان گەردیمە شوون دالگمان، یەکم جار لە تەنگی ناو تەرم مردگەئێلە گەردیمن تا بزایمن دالگمان مردگە یا هەسەئێ ک نەدیمەئێ ئوو و پینەمان فرەترەو بی ک نەکا تەرمەگەئێ لە بئکەسی دە ناو رێ هیشت بینە جی وە بئخا، ئەو وەختەئێل سەختەئیش وە و پینەئێ دالگمان بردیمەئێ سەر. دومائێ قەیرئێ ئیمە سوار مینیبووس کردن وەراو نوردی گایئێ دە شار جیرفت، دەوورەئێلە سێ رووژ کز کردگ دە ژێر چادەرەئێلەئێ شیر و خورشید (هلال ئەحمەر) نیشبیمن ک ژنەفتیمن دالگم دە ناو بپژن کریاگە وە دی ئوو هەر چەن دەس لەئێ شووردیمن ئوو ئەوتیمن ک هاتئێ مردگە و دیدارمان کەفتگەسە قیامەت، پەیداو بی ئمجا چمان دنیا دان و پیمان ک زینگ دیمەئێو.

وەو قسەئێ پێ لە خوسەئێ دالگمە ئوو خەریوی نوردی جاگە بردیمە سەر ک دومائێ قەیرئێ ئاموزاگەم ک دانیشتهئێ تیهراو بی، هات و بی وە زامنمان و بردهمان ئەپرا تیهراو.

گوڵ سوو: مەر ئیوہ ناسنامە نەداشن؟

ئیمە هەم جنسیە داشتیمن هەم شەهادەئێ جنسیەئێ عراقی، وە بان یەو تە ئوو پینەسین لەمان ک کورد فەلیمن گشتئێ لەمان سەنن و باتلییان کردن و کردنەمانە دە.

گوڵ سوو: ئەگەر زەمان وە دوماوہ ئەلگەردییا چە دکردی؟

: ئاخین و داخینمە ک زەمان هەر ئەلناگەردیگەوہ هیچ وەختیگ باوجی ئەر گلەو بخواردا خوہزەوم یە بی ک هیچ وەختیگ حزب بەعس و سەددام و حەسەن ئەلبەکری نەهاتتا ئوو گشت ولاتوہندەئێل عراقی، جوور جارن و وە دووسایەتی وەل یەکا بزیان وە خوہشلەخوہشی و مپهرهبانی و هەنینی. ئەگەریش یە نەتوانستام لاوہکەمئێ کارئێ دکردم ک براگەم نەگرتان، هیمان هەم تاسەئێ دیدارئێ دە بان دلمان ماگە ئوو ئەر بتوانستام نوائ گشت ئەو چشتەئێلە ک و پینەدار و ئارووہدار مەردم ئەکرد ئەگرتم، و پینەئێلئێ جوور و پینەئێ ئەو دو براگەم. ها بیرم هەر چەن ک ئەو دو برامە ک لە ئەوی گەپتەک بین واین و رەسین وەمان باوجی هوول و و پینەئێ ئەوانیش ک یە هانە کوو؟ و گیریانە یا نە؟ خوہئێ، هەر چەن گشتئێ هە مانگیگیش نەبی، پیرمان کرد، ئیمە و ئەوان فرە گیریاپیمە ژێر چا، باورئێ ئەپرا هەر کەسێ ک وە سەرئێ نەهاتگە فرە سەختە ک ئایم دە ئەو بەئێنەئێلە سەرئێ ئەمینئێ ک چە بکا؟ خوہئێ ئەویشارئێ؟ گیان دەربکا؟ خەوہردار قاوم و کارەئێلەئێ خوہئێ بکا؟ یا بترسئێ ک ئەر هەوال ئەوان پیرسئێ

نەکا ئەوانیش بکرنە دی و شەر بپێچئێ وە پینان، فرە فرە سەر سەر ماین سەختیگە ک هیچ کارئێ لە دەس کەسئێ نایا نە ئەپرا خوہت نە ئەپرا هیچ کەس و کارئێ.

گوڵ سوو: ئیوہ فرە داخ و دۆد ئازیز مردن دینە و خەریوی کیشانە، نایا تەعریب و ژینووساید فەرہەنگی سەختە؟ یا ئەوانە

:خۆ هەر کام سەختیہئێلەئێ هەن خوہئێ دیرئێ، مردن ئەوہئیش جوانەمەرگی برا فرە ئەپرا خوہشک سەختە، مردن باوگ و دالگ ئەوہئیش دوور لە دۆتەئێلەیان و زێد و ماویان ئوو دە خەریوی و پێ لە ئەزەرەئەنی، باور بکەن ک ئەلگرتن ئی میراتەئێلە فرە سەبینە ئەپرا بان شان دۆتئێ تەنیا و دەردەدار، باوجی هەمجا تەعریب و دیین مردن زوان دالگی ئەوہئیش وە دەس زوور و چەکرداری سەربازەئێلە و قرچە و لەرەت ئەپرا شاردن شوؤاست دی یە فرە ستمە، وە بان یەوہ ئیمە دە هووزەئێ خوہمان هەمیشان هە زوان کوردی زینگە و هیشتیمە و هەر چەن فرە سەخت بئێ ک وە زوان کوردی دە مائل قسە بکەیت و ویریا بییت ک لە پیرگ نەچیت و مائەماسایلەت نەزانن ک کورد فەلیییت نەکا بەدییت بکەن ئەپرا بەعسیہئێلە، باور ناکەن ک فرە سەخت بی ئوو ئیمە چوون ناخواستیمن ک وە پیمان بیژن موستەعرەبن هیچ وەختیگ ناهیشتیمن و وە ژێر ئەو زوورە نەچگیمەئیش. ئێسەئیش ئەپرا کوورەو نەبیین ئەو هەمگە مەئینەت و رەنجە لە گشت ئەدیپ و شاعر و رووژنامەوانەئێلە و چالاکەئێلە جوور خوہشکئێ بووچگتر ئەخووزم ک دە بان تاریخ و زوان کورد فەلیی بووسنن ئوو نەترسن لە یە ک کەسئێ بزائئێ کورد فەلیی چوون ئیمام عەلی و تگە ک ترس

براگەئێ مردنە ئوو هەر چێ بترسیمن و زوان و فەرہەنگ و بنچینەئێ خوہمان لە ولات ئەویشاریمن ناخواستە کارئێ ئەکەیمن ک دواہر دیکتاتورئێ تر دە عراق دیکتاتورخیز زهیر بکا ئوو دەولەت عونسورئێ تر ئەپرا شقنیستی کردن و ژینووساید کردەمان بپانگە دی ئوو کار فەرہەنگی ئیمە و نیشان داین یە ک عراق فدرال و بەغدا و رووژہەلات دەجەلە هە شوونەئێلێگ فرەدەنگی ئوو فرەزوانی و فرەفەرہەنگییە، ئی کارە خوہئێ جوور بەرپێ کردن زوور گرتن کەمتارەئێلئێ ئەکا ک وسانەسە مکوول تا دواہر پەت و دەرفەتئێ بکەفئێ ئوو نزام فدرالی و دموکراسی و ئی ئازادی نیمەوایە ک ها دە عراق ئەلدرن و دواہر گشت ولات بشیوننەو وە دلخووز خوہیان، ئەپرا یەسە ک م ژینووساید فەرہەنگی و مردن زوان کوردی فەلیی ک چەنە دریزائئێ تاریخ عراق وە گشتی گەور و گەوراسە، وە ستمەئێ سەخت تر و بئہچان و هەمیشانی ئەزافەئێ، هەر چەن ک فیشتر کوردەئێل فەلیی عراق، لە راسی و پشت ئەل پشت عراقیین و دانیشتهئێ بەغدا و هە وە پینان وتە کورد دەجەلە، هەمجا م ئیزم ئەو برە ک لە ئیلام و لە ئیران چگنەسە عراقیش یە ئەونەشارن ک لە بنچکەو ئیلامیین چوون وە بان قانون ناوہولەتانی و ماف مروؤف جەهانی هەر کەسئێ چەن پشت دە جیئ دانیشئێ دی ولاتوہند ئەو ولاتەسە ئیمە لە جاتی شاردنەوہئێ ئی مەتلأوہ داخووز بکەیمن ک حەق و بەش راسکانی ئیمەئیش هەسە ک دە عراقیگ وەئێ گەپیہ بزییمن. ئەوشاردن دەردئێ دەوا ناکا ئوو خووزین بەش و حەق خووزی تەنیا رینگەئێ چارەسەر کردنە و یەکلا کردن ئی دەوخسە نە هشارهشارەکی و وایین.

گوڵ سوو: کەلیمەئێ دەبارەئێ ئەنفال

“

فره سختمه ک بیژم م شیعر و خاتره یله مان دیرم وه زوان عهراوی نه نووسنم نوو سهختیه گهئ هن یه سه ک خوه م ئی زوانه نه لئه بزاردمه نوو له دهس زوور بییه چوون منالی نیمه ده بهغدا وه ترس و لهرز و قرچهئ چگه و سهه.

زهرا الفتی

وتن ک بچیمنه زیارهت بارگائی تیمام عهلی و قهوره گهئ برا شههیدم، خوهشی کردیمن ک لاوه کهمئ وه نهوان تهرمه گهئ دانه و ئیسه نهه خوهئ نییه سهئ ده ناومان، قهوره گهئ هه سه ئیه. م ک مه رج و نه زر و نیاز کردیم ک وه پای په تی بچمه زیارهت، زیارهتم کردم نوو نه وسا گشتئ وه یه کا چگیمنه سهه قه ور ک خوهشکه یله م وتن ئی گووره خالییه و نیمه وه دزییه و ئی قهوره نهه براگه مان سه نیمن تا یادگار ییک هه رچهن چووئ و هووئ لهئ بداشتوو بیمن.

فره سهخت بی ک ده مل قه ورئ ک بزانی چشتئ ده تی نییه شین و وهئ بکهیت و روولنه روو، گرئ سه فنه م برد ئاخری چمان نهوه قه ور ک هیچ چمان نهه و سان بان قه وره، جه سهئ براگه م خوهئ بی، باوش دام نه لهئ و گری کردم و گشتمان پرسهئ شوورئ کردیمن.

گوئ سوو: ماآ و دوکانه یله تان ک دهس نابینه ملتیان، چه وه سه ریان هات؟ : دوکانه یله مان چگن و چگن و هیمانیسه نه توانستیمنه ک زینگتیانه و بکهیمن باوجی ماآ گه مان ک شه سه د متر بی ده شارع فلسطین به غدا، پوولهئ وه پیمان دریا .

گوئ سوو: له برا شههید گهت دی خه ورئ نه بی؟

:خوهشکه یله م وتن ک تا وه هقهده سالانی جار وه جارئ هه وائی لهئ گرته نوو دومائ سال 1986 وه داخه وه دی هه وائ و وهئ هه وائی لهئ له زندان نه دریاگه وه پیمان و چمان دی گومه و بییه ده دل تاریخ وه رد نهه بیس و دو هزار نام و نوو نام جوانه مه رگهئ تر کورد فهلییه ک جاویدانه و کریانه ده نام دل تاریخ نهه برا بانان.

عراق و ئیران و ههتا کووه یتیش گهن کرد له گشتئ فره تر هه رچی سته م بی ده دنیا هاورد وه سهه کورد فهلی هه ر چه ن هیچ زولمئ پایار نامینئ نوو ئی قسه هه قه ک (یهمل و لا یهمل) ک خودا پهت و ده رفهت نهه دا باوجی له بیره و نابا نوو ئاخرسهه خوین رژیگ داوان خوین ریژ نهه گری نوو سه ددام ک له خوهئ یه و په سا بییه وه قاره مانیک میلی نهه را گشت عهراو، ئیسه گشت دنیا تف و نالهت نهه کن و سه خوون وه پی نهه دن و خریاگه ده ناو زواله دان تاریخ.

گوئ سوو: گه پترین شادی زیانت چه بییه؟

:هاتئ گریوه خه نهئ بی ک وه ختن دومائ بیس و سی سال دومائ وه دهه کریان نهه لگه ردیامنه عراق، نهه یه کئ له شیرین ترین بیره وه ری منه. دومائ یه ک سه ددام گریا و عراق ئازاده و بی وهل برئ لهئ قاومه یله ک گشتئ له عراق تا پان بینه مان کردیمنه یه که و و ئوتوووسی گرتمن و له ری کورد ستانه و بان گرتمنه وهه نهه را باوامان، ولات و زیدمان عراق.

وه ختن نهه را یه کم گر دش کردیمنه ناو سنوور عراق گشتمان دهس نامینه گری، گریوه خه نهه ییک ره بین بی نوو له خوهشی نهه لگه ردیان وه ئیشتامان و رمیان سه ددام، له خوهشی نوو جوور لیوه وه وهه خوهمانه و گری نهه کردیمن. چوون نیمه کوت و پر و بی خه وهه چگیمن، دومائ بیس و سی سال ک سه ردایمن نهه له خوهشکه یله مان باور ناکردیمن یه خوهمانیمن ک دهس خستیمنه سه مل یه کتری نوو شوور شوور له خوهشی گری نهه کهیمن یا چووزانم شین نهه زره نهه ئی نهه هه مگه ساله دووری و دووره لاتییه نهه کردیمن ده مل یه کتره کی. مچا خوهشکه یله م

بیژ؟
نهه را نیمه نهه نفال ک زنه چال کردن ده (مقابر الجمعی) بی فره دلته زن بی نوو پرسیاریه یله ک نیمه له دایهئ ئیشتان خوهمان، عراق عهزیمان یه سه؛ نهه را لهئ وا وهل نیمه کردیت؟ نیمه نهه گهه عراقی نهه بیمن نهه را بیس و دو هزار کوره کیمان دزی و بی سهه و شوونتیان کردن و ههتا تهرمیگیش یا قه ور ییکیش له یان وه پیمان نهه دا؟ نهه وانه وه گره وگان چه گرته یان و کوشته یان؟ ئیوه خو هه نهه وتن نهه یانه ئیرانیین؟ خو نهه وانیش وه رد بناماله یله یان بکردانه دهه.

گوئ سوو: ئیسه جیگائی کورد فهلی دهه عراق چوون نهه بینئ؟

: دهه دوران سه ددام خو گه نترین تهریکترین دهه وران زیان کورد فهلی بییه، ئیسه یسه وه برئ له کورده یل فهلی هیمان ناسنامه نهه دریاگه نوو برئ له یان نهه عراق نهه وخر ییکه یان وه خوهئ نهه ههتا ئیرانیسه، هیمان ماآ و مین و زار و زه مینه یله یان نهه دریاگه و نهه رده نهه یان وه پیمان نهه دین ک کورد فهلی خاون راسکانی عراق بییه و ده یتسه کی و لاتییه نهه بییه، له گشتئ به دتر نیمه هیمان نمایه نده یل راسکانی ک دهه گشت شاره یل کورد فهلی دیرن وه پیمان نهه دانه.

گوئ سوو: سه ددام، ئی ناوه نهه خه ییکه ته ویر چه؟

:سه ددام ناویکه ک دهه تاریخ نهه مینیگهئ نهه را شه رمه ساری و رووره شی، سه ددام یه کیگه جوور زه حاک ک نام و نوو نامه یله نهه کوشت، جوور هیتلر ک بر بر که مهووزه یله نهه کوشت ههتا له نهه وانیش فره گه نتره که چوون ک گشت جنایه تی وه یه کا نهه هاورده سهه ولات و هیچ بوویگ له ئسانیهت و نایمه تی نهه برده بی، دهه حق گشت ولاتوه نده یل

هه‌رچه‌ن ده‌ فه‌ره‌نگ
 كوردیاتی و وه‌گه‌لكاری،
 ژنه‌یل كورد، به‌شئ له
 زنجیره‌ئ كار و هه‌رزیشته
 بینه باوجی ده‌ جاران
 كه‌متر دیمه‌ كه‌ ژنیگ وه
 ته‌نیایی، جوور كارئافه‌رینه‌ئ
 بناسرئ. ئی ده‌وران،
 دتوانیم وه‌ ده‌ورانئ
 بزانیمنه‌ئ كه‌ ژنه‌یله‌یش
 له‌ بوار كارئافه‌رینییه‌و؛
 قسه‌یل فره‌ییگ ئه‌را وتن
 داشتنه و دیرن.

● گول سوو

مه‌ستانه‌ بته‌ره‌ف، یه‌كئ له‌ ئه‌وانه‌سه
 كه‌ هه‌م ده‌ بازه‌رگانی ئوو هه‌م ده‌ لا
 ته‌وانه‌ندسازی و هه‌وکاره‌ کردن وه
 کامپیوتر یه‌ سئ ده‌هه‌سه‌ كه‌ ده‌ ئیلام،
 وه‌كارتر و پرکارتر له‌ فره‌ له‌ پیاگه‌یله
 خوه‌ئ وه‌ بازار کار ئیلام ناسانگه‌. ئی
 ژن كارئافه‌رینه‌ له‌ جوو گول سوو كه‌
 ئه‌را چه‌ كارئافه‌رینی؟ ئویشئ:

: هاتن م وه‌ئ كاره‌ چۆچشتئ
 میرات‌ته‌نگرینگه‌ له‌ شیوه‌ئ ژیان و
 كار باوگ و باپیرم كه‌ وه‌ شه‌هاتی ولات،
 ئه‌و دو گه‌ورا‌پیاگه‌ هه‌م ئایمه‌یله‌ئ
 خزمه‌تگوزار و كارپوو‌رن و مه‌ردم‌دار
 بینه هه‌میش هه‌میشه‌ چه‌ن كه‌س ده‌
 وه‌رده‌س و ده‌ ده‌ور و گردییان نان بردگه
 ئه‌را مال. كارئافه‌رینی ده‌ بنه‌ماله‌ئ
 ئیمه‌، ئه‌وان كردنه‌سه‌ باو و بییه‌سه
 پێشه‌پده‌ری ئیمه‌، كارئافه‌رینی خوه‌ئ،
 به‌شیگه‌ له‌ فه‌ره‌نگ ساق و خه‌س
 كوردیاتی خوه‌مان، ئیمه‌یش په‌لئ له‌ئ
 وه‌ هامال‌جه‌م.

گول سوو:خوه‌ت یه‌ چه‌نیگه‌ هایته‌ نام
 جه‌رخه‌ و چه‌رخه‌ئ كارئافه‌رینه‌یله‌؟
 : هه‌رچه‌ن كه‌ هه‌ له‌ زاروو‌ییه‌و ئوو ده‌
 نام مال‌ه‌و هه‌وکاره‌ئ چشت چشتئ له‌
 بازار کار بیمه‌ باوجی خوه‌م ئه‌را خوه‌م،
 یه‌ دی سی ساله‌ هه‌مه‌سه‌ نام ئی كار
 و باره‌. یه‌كم كاره‌ئ م چه‌كانن شوونئ
 بی ئه‌را ئامووژیاری كاره‌یل ئداری و
 کامپیوتری وه‌ شاروه‌نده‌یل ئیلامی كه‌
 تا وه‌ یه‌مه‌ هه‌ هامه‌ نام ئی كاره‌
 هه‌رچه‌ن كه‌ ده‌ كه‌شئ دیرم
 شوون چه‌ن كار گه‌پتریش
 دگرم و قه‌یرئ له‌تیانیش
 ئه‌نجام دامه‌.

گول سوو: ده‌رس
 خوه‌نستئ چه‌ئ
 یارمه‌تییت داگه‌ ؟

: م فه‌وق لیسانس مودیریته‌ بازه‌رگانی
 گرته‌ چوون بازه‌رگانی کاریگه‌ كه‌ دلخواز
 منه‌ باوجی چوون هه‌میشه‌ كه‌مه‌ده‌سی
 و بئ‌ده‌سی ژنه‌یل هام‌ولاتی خوه‌م
 دیمه‌، هه‌رچه‌ن كه‌ كاره‌یله‌م هن گشت
 جامیعه‌ بییه‌، هه‌میشه‌ كارئ كردمه‌ كه‌ ده‌
 كاره‌یله‌م فیشتر له‌ گشتئ؛ سه‌ره‌وه‌ره‌ئ
 ئافه‌ته‌یله‌ بكه‌م
 چوون

دزانم كه‌ ئه‌وان له‌ م ره‌نگیگ؛ جوور
 ژنیگ كارئافه‌رینه‌ فره‌تر ریچاو دیرن و
 منیش ئه‌را خاتر CSR و جوو داین وه‌ئ
 داخواز ئیجتعا‌عییه‌، هه‌میشه‌ نامه‌سه
 مل خوه‌م كه‌ ده‌ كار ئه‌را جامیعه‌ئ
 ژنه‌یله‌ چه‌ن گام فره‌تر ئه‌نگرم.

گول سوو - ئیسه‌ چه‌ دكه‌ن وه‌رد ئی
 كورونا؟

:كورونایش جوور میمانئ بئ‌مکیس
 سه‌ر كیشاگه‌ وه‌ مال گشتمان ئوو
 چارمان ناچاره‌ كه‌ بسازیم وه‌ردئ،
 ده‌ سه‌ر كاره‌یله‌مان خۆ
 پوروتوكوله‌یله‌ دگرمه‌
 وه‌ر چه‌م ئوو نایمنه‌سه‌

ده‌مه‌ته‌قه‌ییگ خوه‌مانی وه‌رد ژنیگ كارئافه‌رینه‌

مل هاماكاره پله مانیش ك له ئی وا بکهن ههر وه ختیگیش ك ستاد كورونا وتگه نیمه ییش ده رانه گه مان به سیمن و کاره گه مان داخریاگه، چه بکه یمن؟ دی، نیمه ییش جوور گشت ولات.

بئ زه ئه وه ییش تا وه وره ك توانستیمنه ده داین ماسك و ئه لكوول هامیاری کردیمنه وه بنه ماله ییل كه مدهس و ده لای تریشه و نیمه پاساژی دیریمن، چوون ك كورونا كار و بار کرانشینه پله مان ته خته و کرد و ده رنامه یی نه داشتن، نیمه ییش بهش خوه مان خه مییان خوار دیمن و قه ییری له کراگه له یان نه سه نیمن چوون باورمان یه سه ك كورونا كه له مه ییگه دیاری ك دنیا گشتی تووشی هاتگه و هه ركه سی ده وه راوه ری بئ ته فاوت بنیشی بایه ده بزانی ك شه ر كورونا ریش خوه ییش دگری چ له لا مالی و كار و بار ئوو چ له لا گیانییه و.

وهی خاتره نیمه ییش دلمان قرچیا ك جوور گشت نیمه ییل خه یرخواز ده په ر و كه ماره ئی ئی دنیا، به شی ده كه مه و كردن ده رد هامة رده پله مان ده لا گیچه ل كورونا بداشتوو بیمن تا ده ژیر بار ژیان، پشت هیچ برا و خوه شكیگمان نه چه میگه و.

گول سوو: له خاتراتان ده ئی هه مگه ساله بویشن؟

: كار كردن ده ئی هه مگه ساله پره له خاتره ییل جووراجوور، یه كئ له یان ك فره خوه شه ده لام و ده ویرم ماگه سه ئی یه سه؛ رووژی ك وه شوون گرتن جهواز ئه را ناین ته رح كه پی ئه را توور یست و گه شتیار ی چگم، ژنی ده ئوستانداری ئیلام، هه له خه ن هات وه ره و پیرییم و سپاس فره ییگ له م كرد، م چوون نه داناسیمه ئی جگئ سه رم سڤ ما ك

جه ما توویشی یه ئه را هه سپاس له م ده ئی، تا قه تم نه گرت و پرسیم له ئی ك ده ئی م له كوو؟ تو له كوو؟ و ئه ل بان چه ئی هه مگه هه لالکی وه مه و م خو كارئ ته رات نه كرده ك خه نست وت وه م «نه، خانم بیته ره ف م پانزه سال وه ر ژه ك بیكار بیم دهاته سه ر کلاسه پله ئی ئیوه و هووکاره ئی کامپیوتره و بیم و فره چشتیش یاده و گرم گمجا ئه و کلاسه ییل و قسه ییل ئیوه بینه چین خه ییری ئه پر ام ك نوورستمن جوور ژنیگ وه كار كردن ده ده ر گوړیا ئوو چگمه شوون ده ر سه گه م و یه مه ییش دو مای چه ن سال له و رووژه ك ته قیامه وه ئیوه، بایه ده سپاس له تان بکه م» ئی جووره چشته ییل شه كه تی له گیان ئایم ده راریگه ده ر چوون وه پراسی م تا ئه وره پله ك توانستمه وه کارنافه رینی ئه را ژنه پله وه چه مسار ده رنامه دییه و نه نوورستمه و خواستمه وه بهش خوه م، منیش باری ئه لگرم به شكه م بتوانیمن بانانی خو و دنیا ییگ خاستر ئه را چینه ییل ئایه نده و زاروو پله مان بسازیمن، وه یه كه و.

گول سوو: دی چه؟

: م جوور كه سی ك چالاکی ئیجتماعی دیری، هه میشه کارنافه رینی وه هنن ئه را خوه م زانستمه تا ئاسووی؛ چوو زانم سه ر ئاسوو پله ئه را هامتازی ده نام به یین ژن و پیانگ بتری چوون وه یجووره ئه وره سیمه ك ژن كه مدهس و بئ ده سه لات منیگه ئایم بئ دهس و پا و بئ ده م و زوانی ك نه دتوانی بهش و ماف خوه ئی ده نام جامیعه، هه تتا ده بنه ماله ئی خوه ییش بیاریگه دهس، وه ختی ك كارئ ئه را كه سی دوفیشتر ژنی دیارمه دی چوچشتی وه دناییی

و نارامیشت فره تری دره سم و ده ئی ریگه هه میشه یه ها وه ر چه مم ك بایه ده نووخوازی بداشتوو بم و چشته ییل نووتری بکه مه دی.

له لای منه و مودیرییه ت خاس هه منیگه نه چیره وانی ئوو مودیر خو و كه سیگه ك هه میشه ویریا مینی تا هه ر په ت و ده رفه تی گیری هات ئشكارئ بکه ئی و له ده سی ده رنه چوو. یه ییش بویشم ها؛ م وه بان ئی لاینداریمه له ژنه پله گه، تیگام وه

كار و بار کلاسیك و ئستخدامه ییل ده وله تی جواریار نییه و بایه ده هه ر كهس وه پراس بتوانی ویر وه كارئ بکه ئی ئه را خوه ئی ئوو کارنافه رینی بییه وه ته نیا پتانسیل گه پی ك ها وه ر دهس هه ر كه سی تا بخوازی و بجمی ك كارئ بکه ئی.

کارنافه رینی جنسییه تی نییه و ئه ر تاکمه جاری بخوازم دش بکه مه نام کار نووتری، دی نه دنووورنم وه یه ك بوسم و بزائم ولاتوه نده پله ئه و کاره وه ژنانه ناسنه ئی یا وه پیانگانه. بئ ئی چه مداریییه وه ختی ك دیم وه ره قه ت نه نجام داین ئه و کاره دیرم و دو مای یه ك خاس وه ز و جزئ گرم، وه ره دنم و دچمه نام کاره گه، تا مپرووژیش توانستمه وه یارمه تی بنه ماله گه م و كه سه ییل تر ك خاس رام نانه و راویژکاری داشته نه وه رد م هه وه ره و نواتر بچم و ده ژیر کار دانه مینم.

گول سوو: ده ئی لا و ده ولای سنوو ئیران و عراق، تا به غدا و تیهران، کورده ییل هام زوان فه یلی نیشه جیین، تا ئیسه وه رد یه کتره کی، ده کار و بار به شداری داشته نه؟

: ئا، هام وشوو و تاکمه کارئ ده نام به یین ئیلامییه پله و ئه وان بییه هه رچه ن ك یه فره كه مه ئوو بایه ده ئی مه ردمه ك گشتی قاوم و کاره و نامزگ یه کتره کیین و ده سییان دچوو ده بازار ئیران و عراق، فره تر وه رد یه کتری کار بازه رگانی بکه ن، هه ر دو ده وله ته ییش یه ئه پرایان خاستره و خاسه ك پشتگری بکه ن له ئی کاره چوون ده دنیا یه باو کریاگه ك پایداری و ئاسایش ئیلا و ئه ولای سنوو ره پله وه سه رمایه ناین و هام به شی ده وله ته ییل و ولاتوه نده پله ده هه ر دو لای سنوو، پایاره و دکری و یه ده شوون خوه ئی هامیاری کاره ییل فره ره نگی و ئیجتماعی دیاری دوفیشتر ك نیمه ده هه ر دو لای سنوو ره گه، گشتمان هام هووز و قاومیمن.

گول سوو: ئیسه فه زای كه سب و کار

بئژە کار نامووزیاری و کامپیوتر و بازەرگانی و ساخت و ساز، ئیسه دخوازم بچمه نام کار گهشتیاری، ئی کاره فرهتر ئهرا ژنهیله خاستر دزانهی چوون هه وهوجووره ک وتم، ژنهیله دوکوت ولاتوهندهیلهن ئوو ههمجایش چوار سهد و بیس کیلومتر له سنوور ئیران و عراق هن نیمهسه و یه خوهی پتانسیل گهپیگه ک نهکفتهگه ئهپامان چوون نیمه وهی ئاو و ههوا خاستره ک نسبت وه عراق دیریمنهی ئوو وهی نزیکیه ک وهرد بهغدا و ئهو شارهیلهی دیریمن و بهس و پهیوهنهیلن ک وهرد کورد فهیلی عراق دیریمن، ئهگهر خوهمان بخوازیمن و ژیرخوانهیل گهشتیاری خاسی بنیمن . باور بهرموون هه وه ناسانی دتوانیمن ک ئهوان بکیشیمنه ئیره. یه تهرجیگه میلیلی و ههتتا تهرجیگه ئهرا ئیران و عراق گشتی، نه هه ئیلامیهیله.

وهپاسی هه جیی ژنهیله هاتنهسه نوا پرچ و پاکتر و دیاری تر و بئتهماتر کارهیله نهجام دانه ئوو ههم رهونهق و هه میش سهرمابهی ئیجتماعی فرهتری پشکش کردنه وه ولات. وهخت یهسه ک دی گشتی دنیایی بداشتووین وه ژنهیلهیش ئوو وه جی دوچاوهکی کردن ئهرا پیاگهیله و ئهرا جوهران ئی ههگهئ ساله ک ژنهیله نهتوانسته مهیدان داری بکهن ده لا کار و بار، خاسه ک فرهتر لایین ژنهیل کارنافه رین بگرن تا وه «تهبعیز موسبهت» ناین، ژنهیله بتوانن فرهتر خوهیان و تهوانتیان ده کارنافه رینی بدنه نیشان چوون ک وهپاسی له پیاگهیله هیج چشتی کهم نه دیرن.

بومباران و جهنگ، خو سهختر نییه. له چه مسار ئیوه، ژنهیله چه نی دتوانن کارنافه رینی بکهن؟ ئوو فرهتر ده چ بواره یلن؟
 : ژنهیله دوکوت ولاتن یه ئهوه ئیه که گهئ، دویمیه کهئ یهسه ک دهرس و زانکو و تکنولوژی کاری کردگه ک دی ده فره له کارهیله ژن و پیاگ نه ماگه سییمه گهیش یهسه ک ژنهیله له بهن گشت کاری ئهلان، م خوهم ههونه ییگم لهیان ک تا ئیسه چه نی چه ن جار وه سنگهئ کارنافه رین ههونه خهلاتی کریامه، ئوو

نه ماگه خوهی ئیقه ره ده کار کردن تیکووشان دکهئ ک نه هه خوهی ک برقی تریش له دۆتهیلهئ هاملف خوهی بیاریگه رقی راسان و خاسان، نیمه ک ده سمان دچوو ئه ر ئیجووره کاره یلن نه که یمن دی وه گهره ک چه دیایمن؟ ئه ر له م پرسن؛ دی هیج. ژنهیله نیمه ده وه رقهت هه شت سال جهنگ و شه رقی نابه رامبه ر هاتن و دهو نام ده سانه راوسیان ده نواقی گشت چشتی، ئیسه نه گهر خوه مان بخوازیمن و نه گهریش بهیلنه مان له تان بیکارییش ئه لهایمن، بیکاری له مووشه ک و

ژنهیله دوکوت ولاتن یه ئهوه ئیه که گهئ، دویمیه کهئ یهسه ک دهرس و زانکو و تکنولوژی کاری کردگه ک دی ده فره له کارهیله ژن و پیاگ نه ماگه سییمه گهیش یهسه ک ژنهیله له بهن گشت کاری ئه لان.

ئهرا ژنهیله، له چه مسار ئیوه و هه جوور ژنیگ کارنافه رین ک ها بارتیهه، چوونه؟

یهمه خوهیهئ یهسه ک دی گشت ولات ئه وره سینه ک کار و بار کلاسیک و ئستخدامه یل ده وه ئتی جواریار نییه و بایه ده هه ر کهس وه راس بتوانی ویر وه کاری بکهئ ئهرا خوهی ئوو کارنافه رینی بییه وه ته نیا پتانسیل گه پی ک ها وه ر دهس هه ر کهسی تا بخوازی و بجمی ک کاری بکهئ، چۆچشتی دی کارنافه رینی؛ چمان ته نیا ریکاریگه ک ماگه ئه پامان هه رچه ن ک مانیعه یلی ها وه ر رقی ک بایه ده نه لگیردن و یه مه ییش خو دووزمه ئی کورنا ئه ل بان گشتی، کوچگ ده خه یگه وه ر رقی ولات و هیمیدارم ک زوو ترقی چاره سه ر بکری.

گول سوو: ئیوه ئهرا تا ئیسه ده ئیلام مانه؟

: ئیره باوا مانه و م خوهم وه یجووره هه ست و ئیجساسمه ک ئی ولاته ده ین و ده ییه ت فره تری ده ملمان دیری ئوو مه سئولیه ت ئیجتماعی خو کم ده ملمان دکه ئی ک خوه مان کاری ئهرا خوه مان و ولاتمان بکه یمن و دی ئیقه ره وه ته ماقی هاتن فریشتگ نجات و زرگاری ئهرا خه لکه گه مان نه نیشیمن، ئیلام نیمه وه ئی هه مگه کار نه کریاگه ده نامن، جی فره تری ئهرا کار دیری ئوو شایسته ئی نیمه نییه ک ئوستانه گه مان فره ترین نامار خوه ئی سووزانن و خوه ئی کوشتی دۆته یل و ژنه یل بداشتووین، ئه گهر شوون و نوونه یل خاسی ئهرا کار ژنه یله بزئی، دنییا ببن ئه وه دۆته ک خییال دکه ئی ریگه ئی تر بئژه مردن ئه پرا ئی

هامدهنگی وهرد

یهکم ژن گورانی چر ئیلامی

● گۆن سوو

ههرچه ن ک موسیقی کوردی،
فرهتر ژنانهسه و له لاهولاه
ئهرا وهدی هاتن زارووهیله تا
کزه و هوررههورهیل تهنیایی
تا موور و پاوهمووری و مووه
و ژهنیاری دهف و تهمووره
و چهپله و چایینه، گشتی
ژنانهسه باوجی موسیقی ساز
و دوهول و رهسمی، دوفیشتر
ده ئی دومادوما، پیانگانهتر
بییه و ده ئی دو سی دههه ک
چگه ژنهپله له موسیقیوانی
دوورترهه کهفتنه.

فهریبا جه ماڻه نندی له ژنه ځل هونهرمه نند ټیلامیبه ک خریکه به کم گورانیبه ځل کوردی وه دنگ ژن ده ټیلام توومار و بلاو دکه ځی. ده ئی به شه وهر د ئی خاتوونه دهمته قه ځی کریاگه ک له یه ولا دخونه نه ځی. گول سوو - نه گهر بخوازی خوه ته پرامان بناسنیت، فهره ننگ نویسی گورانی چر یا گورانی ویژی فهره ننگ نویسی؟ م، فهریبا جه ماڻه نندی، کورد ټیلام، ده جواو پرسیاریه گه تان دخوازم بویشم : «هیچ کامه یان» گول سوو - نه را؟ : م وهر ژه گشتی ټنسانم، ټنسان ک گه وهه ری ځیانی ټایمه ټیبه و ئی

ټارمانجه، میرات گهور فهره ننگ کوردیاتیبه ک ها بان شان. دومای ټه وه م کوردم، کوردی ک وه فهره ننگ خوه ځی باور دیری و ټه وینداریبه ټه پرا یه سه ک جیاوازی ټی ده نامنی فهره ننگ نویسی و گورانی نه دزانم. سی سال وهر ژه یه، من و براگم فهره ننگ و وشه نامه ځی کوردی نووسانیم و یه مه ییش په سا دویم جلد گه ځی وه نام (فهره ننگ مه وزووعی) ها ده دهس چاپ. گول سوو - ټجا موسیقی چه؟ : موسیقی زوان هام به شه ځی گشت کورده ځله، بتهوون و تگه (دهوره ځله) ک قسه دامینی، موسیقی شرووعه و

دبی) کورده ځل وهی همگه ځی بنزاره ځل جووراو جوور و جیاوازی ک دیرن نشان دانه ک موسیقی کوردی زوان گشتی و شریکی ټه وانه، چشتی چو قسه ځی بتهوون ده نام کورده ځله دیاریبه و ټه وان وه ههر هووز و بنزوانی ده زوان موسیقی شریکن و ههر کوردیگ وه ژنه فتن موسیقی کوردی، گیانی دیایگه بزى بزى و ناتوانی بکشه پینی و جمه و جووله ییگ نه که ځی. ماموستا گوران شیعر فره خاص دیری، ټه درو و نهویشم ټه پرا ده وریش شمشال ټه ن کوردیگ و تگه سه ځی، له ځی وا (له بتهوون گه له ک زیاتر به رووحم ناشنا ټه رویش). وه پراسی کورد رووحن له موسیقی کوردی جیا نیبه. منیش خو کوردم، جوور گشت کوردیگ، دوفیشتر ههر ژن کوردیگ هه له زاروویبه و هووکاره وه ژنه فتن موسیقی بیمه ټوو یه ییش په نچ ساله ره دیف ټاواز ټیرانی دخونه م و شیت و شه یدای بیمه. گول سوو - ټه پرا هن ټیرانی؟ : ټیرانی یانی گشت ټه و ټاوه ځله ک ده ناوچه ځی ټه مه دونی ټیران جارن بینه، نه هه ټیران ټیسه فره له ځی ره دیف و گووشه ځله یا کوردین یا ټیسه ځی کوردیش هام به شیمین و خاوتیانیمن. گول سوو - چالاکیه ټله ت ده ئی باو ته چه بیبه؟ : ده ئی په نچ ساله، م فره تر ده شوون یاد گرتن ره دیف و کوانه ته سنیفه ځل فارسی بیمه له و لایوش لوو وه کار کردم ک موسیقی کوردیش فره وه ره سه ن و بنچینه دار دزانه ځی. گول سوو - تو به کم ژن ټیلامیبت ک دیری گورانی دخونه ت، یه چ هه ستی ناگه ده دلت، چ سه ختیبه ځل و چ خاسیبه ځلی دیری؟

م هه م خوه م رزامه ندی فره خووی دیرم له خوه م، هه میش دزانم ک ها مل گشتان ک ئی میراته ځل گهور خه لک و هووز خوه مانه زینگیانه و بکه یمن و ټه لگرمینه یان ټه پرا بانان و چین ټایه نده ځی کورد. موسیقی گیان دده ځی وه ژیان و شادی دبه خشی وه مان ټوو وه گر وه گر ټیامان مانا دده ځی هه رچهن ک کار موسیقی کردن مانا ټه پرا ژنه ځله ده ټیره سه ختیبه ځل خوه ځی دیری هه مجا نه بیین ژیرخوانه ځل و ټکاناتی ک وه گره که، سه ختیبه ځله ځی موسیقی کار کردن ټه پرا ژنه ځله، ده ټیلام فره تره و کردگه. گول سوو - وه ز کار هونه ری ده نام ژنه ځل کورد چونه؟ : ههر چهن ک ژنه ځل کورد ده دریژای میژوو میرات ټه لگر هونه ر کوردی بینه وه داخه وه ټیسه به شیان له هونه ر کوردی نادیاریه و ده سه کفته ځله یان ده ئی سه رده مه فره نیبه و ټه تاکمه گامیگیش ټه لگریاگه هه م هیرده هیرده ټه لگریاگه هه میس هیمان وه وه رچهن ولات نه خریاگه و نه ویشکیاگه سه و. گول سوو - ټولگوو کاریبت ده موسیقی کیین؟ ههر چهن م ره وا نه دزانم ک ده موسیقی ټایم بکه فیکه شوون که سی تر، چوون ویر و هرزم یه سه ک گورانی چرین فره له ځی وه دنگ ټایم و دانگ ده نگی که فیکه ټوو دنگ ههر که سیگیش ها وه رد خوه ځی ټوو وه ځی خاتره ته قلید و شوون ټه لگری مانا نه دیری، م بایه د بویشم ک ده لا تکنیکه و شوونگری له خانم قه مه رملووک وه زیری ټوو ټوستاد شه جهریان دکم ټوو ده موسیقی کوردیش شوون ماموستا مه زهره ر خالی. گول سوو - ده موسیقی، له

**کورد رووحن له موسیقی
کوردی جیا نیبه. منیش خو
کوردم، جوور گشت کوردیگ،
دوفیشتر ههر ژن کوردیگ
هه له زاروویبه و هووکاره
وه ژنه فتن موسیقی بیمه
ټوو یه ییش په نچ ساله ره دیف
ټاواز ټیرانی دخونه م و شیت و
شه یدای بیمه.**

شیعر بایه د وه ټه رانه بره سیمین یا له گورانی وه شیعر؟ : له منه و نه دبی ټیجوور چشتی وت، وه کارگه که فیکه و وه هه ست و حالی، تاکمه جاری له شیعر وه گورانی دره سیمین و تاکمه گلی وه چه واشه ټیبه. گول سوو - وه گهر د موسیقی کوردی، دپوورپی شیعر نوو بخوه نری؟ : له ده سه گهرمه کانی تو ...، ده لالوو ههسته وه، شیعره ځل نووینگ ک کاک ناسر ره زازی خوه نیبه سه یان، فره ییش خاس، ټوو یه یانی ک موسیقی کوردیش ده وه ره قه ت شیعر نوو خوه نین ټه لهای جوور موسیقی فاخر سونه تییش، ههر چهن هایمنه سه ره تائی ئی ریبه. گول سوو - ټه پرا ټیسه خه وه ری له دنگ ژنه ځله نیبه؟ : به کی له گیچه له ځل تری ک ژنه ځله ده موسیقی و گورانی چرین دیرن یه سه ک دنگ ژنه ځله نه رمی و لتافه تی دیری ټه پرا خوه ځی ک دنگ پیاگه ځله ئی جووره نیبه، دنگ ژنه ځله زیله

و چه پ کۆکه، دنگ پیاگه ځله ییش فره تر قوورنه و راس کۆکه، وه خاتر یه ژنه ځله نه دتوانن له دنگ پیاگه ځله ته قلید بکه ن، یه ییش بویشم ک یه کم و کولی نیبه، یه ټایبه ټه ندیگه ک هه هن ژنه ځله سه و ئی ته وانا ټیبه داگه وه یان ک وه ره قه ت خوه نست نۆته ځل بان وه قودره ت بداشتووبن ټوو ده نگیان حه جم په یدا بکه ځی. دزانیمن ک پیاگه ځله وه خاتر لاخت پیاگانه ځی جامیعه خو ده سه له لات فره تری دیرن ټه پرا ټه نجام داین ههر کار، موسیقیش وه ټیجووره سه، ټه وان پشت ټه ل پشت هووکاره ځی موسیقی بینه و بان ټه ل بان هووکاره ځی به کتره کی دکن ټجا ټیقه ره ټوستاد ژن ټه پرا یه ک بیگه ماموستای یاد داین موسیقی وه ژنه ځله هه نیبه، ټوو یه خوه ځی ده وره ځی دنگ سازی ټه پرا ژنه ځله مه زوک ده یلی و ټه وان نه دتوانن چه نه پیاگه ځله ده مل دنگ خوه یان ټشراف په یدا بکه ن. گول سوو - ئیوه، ده بان موسیقی

ئى ھەمگە ئوستادە دە
 مووسىقى كوردى ئوو
 ئى ھەمگە ئى بنەمالەئى
 مووسىقى زانە و ژەنيار و بوئزە
 ك دە نام كوردەئىل ديريمن،
 يانئى ك ئيمە خەلكيگيمن
 لاييندار مووسىقى و خاون
 مووسىقى ئوو يە ھا دە
 گيانمان و خوئنمان و ميژوو و
 فەرھەنگمان.

سۈننەتى سەرپۇشتە دىرن، چەنئى
 سازگارى دە نامبەين ئى مووسىقىيە
 وەرد مووسىقى كوردى دىينى؟
 : مووسىقى سۈننەتى، گشتئى ھا دە
 دەزگائى ھەفتوانەئى ك دەزگائى شوور
 لە گشتئى وازترەكە ك بئى ژە خوئى
 چەنى چەن ئاوازئى تروش دكيشئى
 وە شوون خوئى، فرە لە ئاوازەئىل
 كوردى دە دەزگائى شوور ئجرا بينە.
 چشتئى ك ھە ھن مووسىقى
 كوردىيە يەسە ك مووسىقى كوردى
 بداهەنەوازىيە ئوو يە خوئى نيشانەئى
 يەسە ك مووسىقىدانەئىل كورد لەى
 باوئەتە فرەزانن و ئەلە وەزن و ريتم
 مووسىقى تەسەلوت فرەيىنگ دىرن.
 تايبەتەندى تر مووسىقى كوردى يەسە
 ك ھەرچەن گشت ئاوازەئىل و مەقامەئىل
 كوردى ھانە نام چوارچوئەئى مووسىقى
 سۈننەتى ئيرانى باوجى ئەيانە فرە
 ھامپووشانى دە مل مەقامەئىل ئيرانى
 پەيدا نەدكەن چشتئى چۆ ھوورە، خوئى
 ئەپرا خوئى دەزگائى تر دخوازئى. ئەپرا
 يەسە ك دتوانيمن بوئيشيمن ك گەپەئىل
 مووسىقى كوردى، كەسەئىلئى جوور
 سەى عەلى ئەسغەر كوردستانى، مەزھەر
 خالقى، شەھرام نازرى، سەى خەليل
 عالى نژاد ، ھووز تەموورەوانەئىلە وە
 گشتئى چ دە سەحنە و چ دە گووران،
 ھووز كرمانجەئىلە دە ئەزەربايجان
 و دە خوراسان، ھەسەن زىرەك،
 عەباس كەمەندى، عەزىز شاھرۇخ،
 سەدىق، تەعريف، ھووز كامكار،
 ھووز عەندەلىبى، ھووز پوورنازرى،
 كەبھان كەلھور، ناسر رەزازى، ھووز
 يووسف زەمانىيەئىل، موھەمەد
 ماملئى ئوو گشت ھوورەچرەئىل و
 موورەوھارەئىلە و كەسەئىلئى تر بئىژە
 يە ك كار فرەيىنگ كوردە دە مووسىقى
 كوردى، ھەمجا ئەو كارەئىلئىيانە خوئى

خزمەتتەگە وە مووسىقى ئيرانىيەش چوون
 ئەيانە لە يەكتەكى جياواز نيين.
 ئى ھەمگە ئوستادە دە مووسىقى
 كوردى ئوو ئى ھەمگەئى بنەمالەئى
 مووسىقى زانە و ژەنيار و بوئزە ك دە
 نام كوردەئىل ديريمن، يانئى ك ئيمە
 خەلكيگيمن لاييندار مووسىقى و خاون
 مووسىقى ئوو يە ھا دە گيانمان و
 خوئنمان و ميژوو و فەرھەنگمان.
 گوئى سوو - بن قسەگەتان؟
 :كار فرەھەنگى و وە شوونئى ھەر كار
 ھونەرى و ئەدەبى و ئىجتىماعىيىنگ
 تر، بنەوا و ژئىرخوان ھەر كارئى ترە
 چ ئەپرا خەلكەگە ئوو چ ئەپرا ھەر
 دەولەت وانئى، وەئى خاتەر م لە گشت
 وئاتوئەندەئىلە دوئىشتەر چالاكەئىل كورد،
 ھەميش لە بەرپرسەئىلە دخوازم جوور
 خوئەشكىگى بووچگ، وەئى چەمسارەوہ
 بنوورن وە كار فرەھەنگى و سياسىيەو
 نەكەن، سياسى كوردن كار فرەھەنگى
 بووچگىيەو دكەئى ئوو لەئى كارە وەر
 گشت چشت يە كار فرەھەنگىيە ك پاسا
 و دەروەسەو دىئى و لەئى لا وەراو ئەولا
 دچوو، چشتئى تروش بوئيشم، دەئى ھەر
 كەس ئەپرا خوئى دنبائى مەجازىيە ئەو
 كەسەئىلە ك جوور خارچگ وە يەك
 شەوہ بئى دكەن و چۆ گرم و ھەر وئلات
 شىئوننە يەكا، فرە ھنئىيان نەكەن ك
 فرەئىش ھن نىيە، نەزانستم ك لە (ھن)
 خاستر چ وشەئى ئەپرا ئى ئەوشىئونەكەئىل
 و ئىخەن كەرەئىلە بىمە كار ك وە دروو
 گەپگەپانە دوئىشن و سەر خوئىيان گەپ
 دكەن و بپىگىش ئەلگەچەپكوت و
 ئەلگەشەرخر و ھەواس داوس دننە دەور
 و گرد خوئىيان و دنبا فرەھەنگ ھونەر
 وە باند و نوچەوازى دشىئوننە يەكا،
 ئى رووشن كەرىيە كار رووشنئىرەئىل و
 بنگەئىل و مالگەئىل رووشنئىرەئىلە جوور
 شەفق.

کار ک هەر جوورئ بییه بیووریمین وهل یه کا ئوو یه کاگرتن ساز بکه یمن ئه پرا ئی کاره، وه یجووره بی ک ئی ئه نجومه نه هاته دی.

ئیسه ییش بنیاتیکه فرهنگی ئه پرا سه قام گرتن و شوون گیری و په یجووری کاره ییل فرهنگی ئه ده بی کوردی چاردوولئ له بار شوئاس فرهنگی ئیمه و هیواداریمین ک وه کاره ییل ک وه مه جازی ئه که یمن یا ده ده منیشت یه کا ئه نیشیمین، بتوانیم جمه و جولله ئی فره تری بخه یمنه ولات و کار دریزه داری بداشتوویمین و وه ئی جووره ک گشت چالاکه یله ئه وپه سانیمه و ئه وپه سنیمین وه، رووژ وه رووژ وه ئه ندامه یله مان یا وه دووسخوازه ییل ک جوور لایننداری ئه یه و ئه نیشن ده ئیواره کوره یله مان، ئه بنه وهرده م و وهرده نگیان، زیایه و ئه بی و ئیمه ییش دنیاییمین ک وه خاتر ئی وهرئه و

دفاع له حوقوق هووز هونه رمه نده ییل ئی ناوچه مانه، چالاکی کردن ئه پرا ئه لگرتن هەر چشتن ک نوائی وهر ئه و نوا چگن کار ئه نجومه نه یا کاره ییل فرهنگی بگری، یارمه تی داین وه چاپ و بلاو کردن کتاوه یله ئی هونه رمه نده ییل و شاعره ییل و نویسه ره یله مان، ناسین و وه دی کردن و ناسانن ئه لیمه ت و بلیمه ته ییل فرهنگی و هونه ری و ئه ده بی ده ناوچه گه مان دوفیشتر تمام و نوغامه ییل و منال و منال مه زنه ییل ک ته وانای کار کوردی دیرن ئه پرا یه ک ده بانان ئه نجومه نه گه مان مه زووک نه مینئ. ئه یانه برئ له کاره یله مانن.

گول سوو - چوئن بی ک که فتنه بیر نه هادسازی و ئه نجومه ن ناین؟

گشتن ئه زانیمین ک خاسترین جی ئه پرا سه ر و شیوه داین وه کار فرهنگی دامه زرانن بنیاتیکه له ئی و، ئه پرا یه بی ک ئیمه ییش گشت ته وانامان بردیمه

برئ وتنه ک چاردوولئ هه ئه و چه رده وپری و چه رده بیری خوه مانه سه ک نام ناوچه بیکه ده ئوستان ئیلام و فره نزیك وه ئی چاردوولئیه یله قسه دکهن و له ئیل ریزه وه نن و چاردوولئیه یله له ئیلام کووچریانه سه ئه وره یله.

چاردوولئیه یله ده ناوچه ییل قوروه ی کوردستان و ناوچه ئی چاردوولئ هه مه دانیش ئوو بریگیش ده کرماشان هه م دانیشگن.

چهن وه خت وهر ژه یه، برئ له چالاکه ییل کورد ده ناوچه ئی چاردوول ئازره بایجان رووژئاوا و شاهین دژ ئه نجومه نیک کوردی دامه زرانن ک خانم زاهده قه له نده ر، نویسه ر و چالاکوان چاردوولئ یه کئ له بنه پانه ره یله ئی ئه و بنگه ئی ئه ده بییه سه و به پرسن.

ئه وی ماموستای میژوووه و چهن کتاو ئه ده بی و تاریخی نووسانگه. گول سوو ئی باسه وه لیا داشته یه.

گول سوو - ده باره ئی ئه نجومه نه گه تان ئه پامان بیژ؟

ئئ ئه نجومه مانه، بنگه بیکه فرهنگی - ئه ده بی ک هیچ کار سیاسی و پوول ده رارانه ئی ناکا و هه ئه پرا گه شه داین وه زوان و شیعر و داستان و ئه ده بیات چاردوولئ وه گشتی دامه زرانیمه سه ئی.

یه کئ له موهمترین کاره ییل ئیمه، په یوه ندی گرتن وهل ئه و دووه ئی ئه نجومه نه یله ک ئه خوازیمین فره وه بان یه کار بکه یمن.

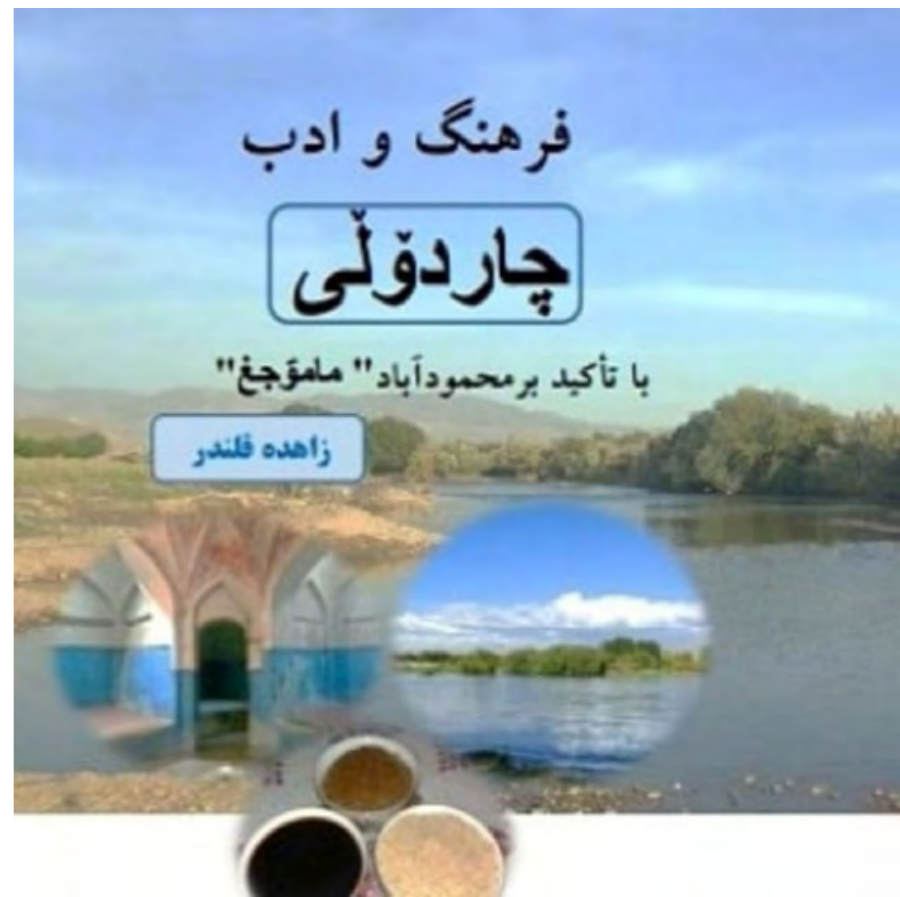
بن ژه ئه وانه چشته ییل جوور به رگری و

دهرد گرانیکه ک وه خوه مانیکه یله ییش خوه مان بناسنیمین

● گول سوو

خانم زاهده قه له نده ر به رپرس ئه نجومه ن ئه ده بی کوردی چاردوولئ و چالاک فرهنگی کورده. کورده ییل چاردوولئ له و کورده یله ن ک هان لاژور ئیران ده ئوستان ئازره بایجان رووژئاوا. ده ئی ئوستانه ک فره تریان کورد کرمانج و کورد سوران یا تورک زوان، چاردوولئیه یله وه خاتر یه ک وه کوردی خوارین قسه دکهن و بنزاری فره نزیك وه کوردی فهیلی به غدا دیرن، چوچشتی چمان ده ولات خوه یانیش هه م دووره ولات که فتنه .

پیری هاتنه یله ک هەر دیری فرته تر و فرته ره و نه بی بتوانیم ببیمه نه نجومه ن ناودارتیری و ده نایه نده ییش وه پیشته وانی پوولی و مه عنه وی خه لکه گه مان، هیمیداریمن ک داهاتوو خاستری ببینمن وه چاو. گوڵ سوو - ئی نه نجومه ن سه ر وه جییگ یا ئداره ییگ هه سه ؟ نه، ئی نه نجومه نه هه ر سه ر وه خوه ییه و هه ر چه ن نه خوازنی وه ل گشتی هامیاری بداشتوو بی وه لی هن هیچ که س یا ئداره ییگ نییه و چشتیگه گشتی ک نه را گشتی کار نه کا، گشت شاعره یله، داستان نویسه یله، موحه ققه یله، نویسه ره یله گشتی نه گریگه وه ر و نه کاته وه رده نگ و وه رده م خوه یی و هن هوز و که سی نییه. گوڵ سوو - تا ئیسه چ کاره یلی کردنه؟

تا ئیسه ئیمه دانیشته یل فره ییگ داشتیمه، ده شه وچه یل مه جازیییش چالاکسی دیریمن و گرووپ و کانالیگ وه ناو (نه نجومه ن) هگه خستیمه سه ری و دیریمن کار نه که یمن، رخنه گرتن و پیشته وانی کردن له نه نداهه یله مان یا که سه یلی تر تا وه هیمه ت و ده س خیره ت نه وان، کتاو خانه یی فره نه نگ و زوان و میژوو کورد چاردوولی پره و بکه یمن له کتاوه یل خوه مان، نه وانه قه یری له کاره یله مان بینه تا وه مروو. گوڵ سوو - ئوو له یه و لا چه ؟ : ئیمه ییش جوور هه ر نه نجومه نیگ تر نه خوازیمن وه کاره یله مان که شه یی فره تری بدیم ک وه داخه وه ته قیایمه ئی په تای کورونا و ئی هه ره شه و مه ترسی جه هانییه ئیمه ییش جوور گشت دنیا ترسان و دابه سی تا

نه توانیمن هیمان کاره یله مان، وه گشت بیه یمنه نوا، کاره یلی جوور ریژ گرتن له گه ورا یله ک فره ها وه ر چاو مان، به رنامه یل نه ده بی تر، ئوو زیاتر له نه وانه نه را ناسانن نه نجومه نه گه دووس دیریمن دانیشته یل و فستیواله یل فره گه ورا ییگ بنیمن و گشت نه نجومه نه یله و چالاکه یل ئازادیش بچریمنه ئی به رنامه مانه. یه ییش بیژم ک کاره گه مان هه فره نه گیییه و نه را یه ک فره نه نگ خوه مانسی ده ناو نام و نوو نامه یله و ژنه یله، په خش و بلاوه بی دیریمن جه خت دکه یمن، چوون ک نه توانن فره ترین نه خش نه را مه نین فره نه نگ و که شه دابن وه پی، بگرنه ملییا. گوڵ سوو - چ کتاوه یلی چاپ کردیته؟ : من خوه م، وه چاپ کتاوه یله م وه یی چاوه نه نوورم ک خزمه ت فره نه گییی بکه م نه را نووسانن و شییه و کردن میژوو و فره نه نگ و فره تر له گشتی؛ نووسانن و زینگ کردن نه و وشه یله ک دیرن ده زوان ئیمه لانه چن و په سا وشه یل تورکی نه رنه شووتیان دوفیشتر ده دو ییم کتاوه گه م ک کتاو (شازایه بوچکه له) سه ک نه لکه ردا هه سه یی وه کوردی خوه مان گشت ته قه لام یه بییه ک نه و که لیمه یل کوردیاتی و ساق خوه مانه، نه و وشه یل خه س کوردی چاردوولی ک یا له بیره و چگه یا دیرن له بیره و نه چن به مه کار به شکم زینگه و بن و بمینیگه یان، هه ر چه ن ئیسه ده زوان مامتره یله مان وه کار ناچن. گوڵ سوو - نه را ئیقه ره ده مل وه کار بردن پیش وه ند کورد چاردوولی پاملی نه که ن بی نه و پیش گره ییش خو گشتی نه زانن چاردوولی، هه کورده و به س؟ : م خوه م، وه به ش خوه م ده بان وشه ی (کورد) فره پاملی دیرم، چوون ئیمه چاردوولی به یله ده ئیره ده ناوده سان

هاوئوستانییه یل ئازیز تورک و برا و خوه شکه یل کورد سورانی و کرمانجی خوه مان و دوور له کورده یل خوارین خوه مان که قتیمنه و چوون بری ئی جیاوازییه ده ناوبه یین زوان کوردی خوه مان وه ره و کورده یل نه بیین و حه تا جیاوازی مه زه به سی ئیمه و نه و کورده یله، مچا چوون ک فره که متریمن ده وه راوه ر نه وان، چوچشتی که م هاوردنه و ده س کردنه سه کوردی نه وتن وه رد مناله یله یانا ک یه ده رد گرانیگه ک ده جیه یلی ک چه ن زوان و چه ن مه زه به تیکه له و نه بن نه که فی ک ئیمه وه یه حه ساسیمن و نه خوازیمن نوا یی زه ینیته بگریمن، هه ر چه ن ک ئیمه فره تر له گشتی دووسدار توپک زوانه یل و کورد زوانه یل تریمن وه لی ناخوازیمن ک فره نه نگ و زوان خوه مان له بیره و بچی و نه خوازیمن ک جوور جار جارن مه ردمه گه مان خوه یان

وه کورد چاردوولی بناسن و به س، چوون وه راسی هه ر یه ن و به س. گوڵ سوو - چه نی کورده یل فیللی نه ناسی : م فره نییه ک نه ناسمه یان و ئی ناسیمه هه ر له دنیا ی مه جازی و نت بییه باوجی نه خوازم ئی تاسه مه بیژم ک هیوام یه سه فره تر وه گه رد نه وان و گشت کورده یله هام وشوو نه ده بی بکه یمن چوون نه وانیش له مال خوه یان خه ریوه ن و له لای که س و کاریان و خوه یان، نه را خوه یانیش نه ناسریاگ مانه و جوور ئیمه هه ول نه ده ن ک له یی وه ز و وه زیاته خوه یان بناسن و خوه یان بناسن و یه داخ که می نییه ک ئی دو بار سه یینه ده لای خوه ت و نه را ناسانن شو ناس خوه ت وه خوه مانیه و نه را ناسانن هوویته خوه ت نه را خه ریوه یله و بغه یران، وه یه که و بکیشیته کوول.

کتاو (شازایه بوچکه له) ک نه لکه ردا هه سه یی وه کوردی خوه مان گشت ته قه لام یه بییه ک نه و که لیمه یل کوردیاتی و ساق خوه مانه، نه و وشه یل خه س کوردی چاردوولی ک یا له بیره و چگه یا دیرن له بیره و نه چن به مه کار به شکم زینگه و بن و بمینیگه یان

له نهغه تا مه هاباد و تا ولات كورد فهیلی

● گول سوو

هامار كردن ريگه نهرا زهير و نه لهاتن شاعره يلى پایه بهرتر.
وهی خاتره ده ئی به شه، نهرا ریزگرتن وه دلسوو زییهیل شاعرانه ئی خواه شک شاعره، ده مته قه ی پر له ههستی کوردانه کردیمنه.

گول سوو- خواهش هاتیه وه ولات کورد فهیلی، که می فرتر خوهت وه مان بناسن.

م ههفت رووژ ماگه له ئاخیرین مانگ تاوسان ده سال 1365 هه تاوی ده شار نهغه ده، هاته دی و دهس سهرنویشته یه چهن ساله خستگه سه مه شار مه هاباد.

گول سوو - له که ییه وه هاتیه نام دنیای شیعر و شاعری؟

م هه له سهردهم مناییه وه، وهرد شیعره یله ئی منالانه ئی مسته فا په حمان دوست، شاعر فارس زوان ک منالانه شیعر دویشت، گوری گرم و وه گهرد شیعر و له ته مهنی 27 سالانه ویش وهرد شیعر کوردی ئاشنا بيم.

گول سوو - له چ سالیگه وهس کردیه شیعر کوردی وتن

م له سال 1381 هه شیعر کوردی وهه باوجی له سه ره تا شیعر فارسی وهه.

گول سوو- له چ چوارچوو ه ییگ شیعر وتیه؟

فره تر دوه بیتی وهه هه رچه ن وه دلنویسه یله مه وه شیعر نوو نیکتره و بيمه و ئیسه ییش شیعر نوو دویشم، کهم تا کوتی، نوو وهی باوه رمه ک شیعر نوو له و قابله ژنانه تره چوون ژنه یله فره رومانیک ترن له پیاه یله. گول سوو- شیعره یله ئی تو فره تر هانه چ حال و هه وایینگ؟

گرینگترین تایه وهندی شیعره یله ی م ژنانه ببینیانه، ساده و پر له گلیه و نه نیاییه یل ژنی ک هه مجا ده ئاستانه ئی

وهرزنی سهرد وساگه، ئی جاره وه رزیگ سهردتر، ژن کورد، له گشتی فره تر وهی ههسته نیکتره.

گول سوو- وه ئی مکاناته و ئی تکنولوژی به ییش؟ ته نیایی مانا دیری؟ ته نیایی، سیم و ساگه ئی ده نام ئی هه مگه ی تکنولوژی به ییه وه ده بان سه رمان فره سه نگین تره، دوفیشتر نهرا ژنه یل، نه وه ییش ژنه یلی ک شاعرن و دخوازن هه وه ئی حساسه یل ژنانه ک دیرن شیعر بویشن تکنولوژی، هه ره وه قه ره ک ئایمه یل دوور وه یه کتری نزیکه و کردگه، نزیکتره یله له یه کتری دوورتره و کردگه و شاعره یله ییش له خوه یان دووتره ک.

شاعره یلی ک له هشاره ی چه م و ده م ئلهامی شاعرانه گرتنه ئیسه وهی هه مگه دوور کهفتن له زوان به ده ن، له زوان هشاره، چ جووری دتوانن وهرد یه کتره کی قسه بکه ن؟ ده ئی بهرد نه ل بهرده، م رهنگی له ته نیایی خوهی په لام شیعر دیاریگ و دواره ده دنیای بی بن شیعر وه ته نیایی دپه سی،

ئی داوائی داوه، منی چاره نویس ژنه یل کورده ک شاعر وه دنیا دیان و شاعر دژین و شاعر دمرن.

گول سوو- ده شیعر ئیسه ئی سورانی عراق کی دناسی؟ شیعر شاعره یل کورد فهیلی عراق چه؟

فره تر له شاعره یل ئیسه، شیعر شاعره یل نه وسای کورد، چ ده ئیران و چ ده عراق، دلخواز منه، له شاعره یل کلاسیک تا شیپرکو بیکه س نه مر.

شاعره یله ئی سورانی ویژ عراق فره نه دناسم، وه داخه وه شاعره یله ئی کورد فهیلی عراقیش، هه ر چه ن بنزار کوردی فهیلی، فره ده لام شیرینه.

گول سوو - دو ماقسه ت چه سه؟

دو ماقسه م دو ماقسه له گشت. له گشتی دخوازم ک کوردی بپوشن و وه زوان کوردی قسه بکه ن، وه زوان کوردی بنووسنن وه هه ر بنزار و بن زوانیگی کوردی ک دزانن، چوون زوان کوردی، گشتی پر له ههسته، چ ده نهغه ده بی، چه مه هاباد و چ ولات کورد فهیلی، کورد هه ر باوان کورده.

مه ریهم ئاباریان، وه نام نازاری (ته نیای)، له چالاکه یل خزمهت وه کهم نه ندامه یله ده شار مه هاباده.

زهرا الفی

نه وه کی له بهر پر سه یل و چالاکترینه یل نه نجومه ن نه ده بی مه هاباد ده کانال و گروپ تلگرامی نه وه نه نجومه نه ک وه میهر خواهه شکانه ئی جه رچه جه مه وه دکه ئی، چه ن وه خت پیشتر، کتاو شیعر ئی وه دا وه ده ر ک که لکه یل ژنی ده ئاستانه ئی وه رزیگ سهرد، دواره ده نامی دیاری بی. چالاکی نه وی ده نه ده بیات و خزمه تگوزاری ئهرا جه رچه سازی نه ده بی دیاری تره له هه ر چشتی. کهم نیین نه وانه ئی ک ده دریزی میژوو چالاکوهندی نه وان بییه وه هووی

أستاذ
هادي ضياء الدين

MAGAZINE

GULL SOO